

ይቅር ተባባሉ

ይቅርታ በመንፈሳዊና ሥነልቦናዊ እይታ

ከበደ በከሬ

እርማት፡- መጋቢ ስሜ ታደሰ

የኮምፕዩተር ለቀማ፡ ወ/ሮ ዘውዲቱ በቀለ

ራዕይ አሳታሚ
አዲስ አበባ 2000 ዓ.ም.

ይቅር ተባባሉ

ይህንን መጽሐፍ ያለ ስላታሟው ፈቃድ ማባዛት
ወይም እንደገና ማሳተም በሕግ የተከለከለ ነው።

© 2000 ዓ.ም. የደራሲው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው።

All rights reserved.

ራዕይ አሳታሚ
የፖ. ሳ. ቁ 2332
አዲስ አበባ

RP-22 2M

ምሥጋና

ይህን መጽሐፍ እንዲጽፍ ምሕረቱን ላበዛልኝ
ለእግዚአብሔር ክብር ምስጋና ይድረሰው። ውድ
ጊዜያቸውን በመሰዋት የተባበሩኝን ባለቤቱን ዘውዲቱ
በቀለንና ልጆቼንም ርሆቦት፤ ናሆም፤ ኑፍታኤ እና
ኬና ከበደን እግዚአብሔር ይባርካቸው። በተጨማሪም
የመጽሐፉን ረቂቅ በማንበብ ገንቢ አስተያየትና
እርማት ለሰጡኝ አቶ ደረጀ በቀለ፤ አቶ ብሩ ሮበል፤
መጋቢ ካሳሁን አብዩ፤ መጋቢ ይልማ ዋቂ፤ መጋቢ
ሰሜ ታደሰ፤ አቶ ሰማው መኮንን፤ ወ/ም መኮንን
አዳሙ የእግዚአብሔር ለሰሜና በረከት ይብዛልኝ
እሳሳሁ። እንዲሁም በምክርና በጸሎት ከገኔ በመሆኑ
በበረታታችሁ ሁሉ ልባዊ ምስጋና አቅርባለሁ።

ሰለመጽሐፍ የተሰጡ አስተያየቶች

የኢትዮጵያውያን ሚሊኒየም ከያዛቸው መሠረታዊ መርሆዎች ውስጥ አንዱ «መቻቻል» የሚል ነው፤ ይህ መቻቻል ትርጉም ያለው ሆኖ ይዘልቅ ዘንድ የከበደ በከሬ ይህ ወቅታዊ ሆኖ በመካከላችን ተገኝቷል። ደራሲው «ይቅር ተባባሉ» ያለበት ይህ መጽሐፍ «ይቅርታና እርቅ ፍሬያማ ሊሆኑ የሚችሉት እግዚአብሔር ተኮር አቅጣጫን በዋናነት በመያዝ የሥነልቦናን ማህበራዊ መለተጋብር በትክክል በመረዳት ነው» ይሰናል። ገጽ በገጽ መጽሐፉን ባነበብኩት ቁጥር ራሴን፤ ቤተክርስቲያናትን እንዲሁም ሀገሪን በሰፋት እንድመለከት አስገድዶኛል። ማንም ራሱን አይቶ «ወደፊት ለመዘርጋት» ቢፈልግ ይህን መጽሐፍ ካነበበ በኋላ ተግባራዊ ምላሽ ይሰጥ!

ሰሜ ታደሰ (መጋቢ)
ቤዛ ባፕቲስት ቤተክርስቲያን

የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን የምትታወቀው በሰደቷ፤ በመከራና ለክርስቶስ በመኖሯ ነበር። ከጥቂት ዓመታት ወዲህ እንደ ድንገተኛ ጎርፍ ያጠለቀለቀን ነገር ቢኖር የእርስ በርስ መለያየት፤ መከፋፋት፤ ብሉም ይቅር አለመባባል ነው። ይህ ሂደት በጊዜ ህይ ካልተባለ ያሁኑን ግንኙነታችንም ሆነ ዘላለማዊ መኖሪያችንን እኛም ከምንጠብቀው እግዚአብሔርም ካቀደለን ውጭ ሊያደርገው እንደሚችል ወንድማችን ከበደ እጅግ ወቅታዊና ለሕዝበ ምዕመኑ ቀላል መፍትሔ የያዘች መጽሐፍ አቅርበዋል። አያንዳንዱ ሰው ሊያነባት የራሱን ጉዳይ ከነመፍትሔው ያገኛል።

አቶ ደረጀ በቀለ
የኢትዮጵያ ሙሉ ወንጌል አማኞች ቤ/ክ ዋና ጽ/ቤት አስተዳደር

- ለብዙዎቻችን ለአንደበታችን ቅርብ፤ ለኑሮ ሩቅ የሆነውን ይቅርታን ምንነቱን እጅግ ቀላል በሆነና ግልጽ እጻጻፉ ወንድማችን ለሁላችን እንድናነበረው አቅርቦልናል። በዚህ ሕይወት መኖር ለአካልም ሆነ ለመንፈስ ጤንነት መሆኑን ይህ መጽሐፍ ያስተምረናል።

አቶ ብሩ ሮበል
የመሠረተ ክርስቶስ ቤ/ክ የሥራ አስኪያጅ ኮሚቴ ሊቀመንበር

በወንድም ከበደ በከሬ የተጻፈው ይህ መጽሐፍ ይቅርታ ምን እንደሆነና ምን እንዳልሆነ በጥልቀት የዳለበት የግንዛቤ ብዥታ በማለወገድ መጽሐፍ ቅዱሳዊውን እውነታ በዓውዳችን ያስጨበጠ ዓይነተኛ መጽሐፍ መሆኑን ተመልክቻለሁ። በባልንጀሮች፤ በባሰትዳሮች፤ በቤተሰብ፤ በቤተክርስቲያንና በጎብረተሰብ ውስጥ ለሚፈጠሩ ግጭቶች መፍትሔ ትልቅ ድርሻ አለው ብዬ አምናለሁ። ስለዚህ ሁሉም በየደረጃው በግልም ሆነ በጋራ እንዲያነበቡት አበረታታለሁ።

ፓለተር ይልማ ዋቂ
የአዋሃ ሙሉ ወንጌል አማኞች ቤ/ክ መጋቢ

ይቅርታ በሰው ልጆች መካከል መልካም ግንኙነት ዘላቂነት ባለው ሁኔታ እንዲኖር ከተፈለገ መሠረታዊ ሰሚኖረው ግንኙነት ነገር ነው። ሁሉም ሰው ሰለይቅርታ ያለው እውቀት ሙሉ፤ አመለካከቱ ደግሞ ቀና እንዲሁም ተግባሩ ፍጹም ነው ማለት አይቻልም። ይህ መጽሐፍ ሰለይቅርታ ያለንን እውቀት በማስፋት፤ አመለካከታችንን ለማቅናትና እርስ በርስ ይቅር በመባባል ደግሞ የበለጠ እርምጃ መውሰድ እንድንችል ሰለሚያገዝን ሁሉም ሰው እንዲያነበው አበረታታለሁ።

አቶ ለማው መኮንን (የጋብቻና ቤተሰብ አማካሪ)
መከረሰ መከንየሱስ ቤተክርስቲያን

በሥነጽሑፍ ይዘቱ በሳል፤ ቃል እግዚአብሔርን ያማከሰ፤ የሰዎችን አእምሮ የመለብ፤ የመያዝና የመከርከር ብቃት ያለውና እንባቢውን በግልጽነት የሚሞግትና ጤናማ ወደሆነው መጽሐፍ ቅዱሳዊ የይቅርታ አስተምህሮ የሚመራ ሆኖ አግኝቼዋለሁ። መጽሐፉ ይቅርታን አስመልክቶ ወደ ሕይወታችን ለሚመጡ ጥያቄዎች ጥርት ያስ ምላሽ አለው። ስለሆነም በማሕበራዊ ግንኙነቱ እንደ እግዚአብሔር ቃል ተመላልሶ ለእርሱ ክብር መኖር እንዳለበት የሚያምን ሁሉ ሊያነበው ይገባል።

መኮንን አዳሙ
የክብሩ ወንጌል ኢትዮጵያ አገልግሎት

አሁን ባለንበት ዘመን በምዕመናን ሕይወት መኖር የሚገባው ሆኖም ግን የጠፋ ነገር አንዱ ይቅርታ ነው። ደራሲው የይቅርታን ምስጢር በሚገባ የተረዳ ሰው ደስተኛ ሕይወት ሊኖር ይችላል ይላሉ። ይህ መጽሐፍ የሕይወትን አቅጣጫ ሊያስተካክል የሚችል መመሪያን የያዘ ነው። ስለሆነም አያንዳንዱ ሰው እንዲያነበበው አበረታታለሁ።

አምደጽዮን ወልደየስ
መ/ክ/ቤ ዋና ቢሮ የዕርቅና የሰላም አገልግሎት አስተባባሪ

መግቢያ	6
1. ይቅርታ ምን አይደለም?	9
2. ይቅርታ ምንድነው?	24
3. ይቅርታ ከዓውዳችን አይታ	39
4. የይቅርታ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረቶች	44
5. የይቅርታ መንፈሳዊና ሥነልቦናዊ መሠረቶች	64
6. የይቅርታ ሕይወት ምሳሌዎች	82
6.1. ዮሴፍ: «አግቢአብሔር ግን ለበጎ አደረገው»	83
6.2. ዳዊት: «ሰላ አርግማኑ መልካም ይመልሰልኛል»	93
6.3. አስጢፋኖስ: «ጌታ ሆይ ይህን ኃጢአት አትቁጠርባቸው»	101
7. ለዎች ስምን ይቅርታ አያደርጉም?	109
8. ይቅርታ አለማድረግ ምን ያስከትላል?	121
9. በይቅርታ ላይ ተጽዕኖ የሚያደርጉ ነገሮች	134
10. ይቅርታ የማድረግ አርምጃዎች	143
11. በዳይና ተበዳይ የሚገናኙባቸው መንገዶች	152
ዋቢ መጻሕፍት	154

በዚህ ዓለም በምንኖርበት ጊዜ ከሚገጥሙን ከማንፈልጋቸው ነገሮች አንዱ በለዎች መበደል ነው። ይህ ዓለምና ለብዓዊ ግንኙነት ፍጹም ባለመሆናቸው እንዲሁም ለዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው ኅብረት ፍጹም ባለመሆኑ በሰብዓዊ ግንኙነቶች ውስጥ በደል ይፈጸማል። የዓለም ሥርዓትና ለብዓዊ ግንኙነት እንዲሁም መንፈሳዊ ኅብረት ፍጹም ቢሆን ፍር በደል ባልኖረ ነበር። እሁን መጠየቅ የሚገባን ጥያቄ በደል ስምን በስዎች መካከል ተገኝ ሳይሆን በደል ሊፈጸም እንዴት ገንቢ በሆነ መንገድ መያዝ እንችላለን? የሚለውን ጭብጥ መያዝ ይገባል። እሁን ባለንበት ዓለም ውስጥ እርስ በርሳችን ተቻችለን መኖር የሚያበቅለንን መርሆዎች አውቀን ተግባራዊ ማድረግ የምንችልበትን አቅጣጫ መቀየብ የተሻለ ውጤት ይኖረዋል።

በማንኛውም ግንኙነት ውስጥ መጠነ-ና ዓይነቱ ይለያይ እንጂ በደል መኖሩን አያንዳንዱ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ያለ ሰው አርግጠኛ የሚሆንበት አሳብ ነው። ሳይበደል የሚኖር ሰው የለም። በሰው ልጅ ላይ ከልደት በፊት፣ በሕጻናት፣ በልጆች፣ በወጣቶች፣ በጎልማሶች፣ በአረጋውያን እንዲሁም በወንዶችና በሴቶች ላይ በደል ይፈጸማል። አንድ ቡድንም በሌላው ቡድን እንዲሁም አንድ ወገን በሌላው ወገን ላይ በደልን ይፈጽማል። በግንኙነት ውስጥ ሳለን በውቅያኖስ የተከበበች ደሴት እንመሰላለን። የምንኖረው የበደል ማዕበል በሁሉም አቅጣጫ ሊያገኝን በሚችልበት ዓውድ ውስጥ ነው። ከመበደል ነጻ የሆነ ሰው ለሰማይኖር በደል የጋራ ችግራችን በመሆኑ ይህ በደል የሰብዓዊ ግንኙነትን ሕልውና እንዲሁም የግንኙነት አባላትን በመጉዳት ለሰይቅርታ መማር የሁላችንም ኃላፊነት ነው።

በሰብዓዊ ግንኙነቶች ውስጥ በደል የሚያደርሱብን የተለያዩ ሰዎች ናቸው። በጣም የምንወዳቸውና የምንቀርባቸው፣ በጥቂቱ የሚቀርቡን ሰዎች እንዲሁም ስተወሰነ ጊዜ በሆነ አጋጣሚ የምናገኛቸው ሰዎች በደል ሊፈጽሙብን ይችላሉ። በደል በመንስኤው ብቻ ሳይሆን በተበዳይ ላይ በሚያደርስውም ውጤት ይለያያል። አንዳንድ በደሉች በሕይወታችን ላይ ጥለውብን የሚያልፉት ጠባሳና የሥነልቦና ኪሣራ ጥቂት በመሆኑ ችላ ብለን ማለፍ እንችላለን። የአንዳንዶቹ አሉታዊ ተጽዕኖ ደግሞ እጅግ ከበድ ነው። በልጅነት ጊዜ የተፈጸሙብን ቢሆኑም እንኳን የማይረሱ ናቸው። በሕይወታችን ላይ ጥለው ያለፉት ውስጣዊ ሕመም ዛሬም ድረስ ይሰማናል። የቆዩ ቢሆኑም ለእኛ ግን ትናንት ወይም ከጥቂት በዓታት በፊት የተፈጸሙብን እስኪመበሉን ድረስ በአእምሮአችን ውስጥ ትኩስ ናቸው።

ይህን መጽሐፍ ለመጻፍ ያነሳሳኝን ጥቂት ምክንያቶች ብገልጽላችሁ ደስ ይለኛል። በእነልግሎት ውስጥ ካጋጠመኝ አሳዛኝ ታሪኮች የአንድ ጎልማሳ ታሪክ ትዝ ይለኛል። ይህ በው ጥሩ ትምህርት፣ ለኑሮው የሚበቃ ደመወዝ ቢኖረውም ከለዎች ጋር ባለው ግንኙነት ግጭት ሲፈጠር ይቅር ማለት አይሆንለትም። የበዳዮችን በደል ይቆጥራል። እነርሱንም ለማጥቃት

ይዘታል። ከዚህ በኋላ ከብስጭትና ከቀጣ የተነሣ በሽተኛ ሆነ። የሕክምና እርዳታ ቢደረግለትም የጤንነት መሻሻል አላሳየም። በደሱኝ የማላቸውን ሰዎች እንዲሁ እየተራገመ ከዚህ ዓለም ተለየ።

ሁለተኛው አንዳንድ ወላጆች ሰልጆቻቸው የበቀልን መንፈስ ሲያስተላልፉ መመልከት ነው። «የእንሴ ጤን እንዲህ አድርጎብናል...» የሚለውን መልዕክት ለቀጣይ ትውልድ ያስተላልፋሉ። ከዚህም የተነሣ አዲሱ ትውልድ በቀጥታ የሰራው ታሪክ ተጠቂ ባይሆንም የሌላው ወገን ከሆነው አቻ ትውልድ ጋር በዓይነቱ ሙተያየት ይጀምራል። በዚህ ሁኔታ ተበደለኩ የሚለው ወገን «ሁልጊዜ» መበደሉንና መጨቀኑን ያወራል። ከዚህም የተነሣ ራሱን እንደ ተጨቋኝ ይመለከታል። አሁን እየሆነ ያለው ነገር ላይሆን በታሪክ ውስጥ ባሰራው ዘመን የተፈጸመው ነገር ሕይወታቸውን ይመራል። ይቅርታ በማድረግ ያሰራውን በደል ፋይል አሰመዝጋት አንድ ሰው በዚህ ዓለም የሚኖረውን ዕድሜ አንደሚያሳጥርና በሕይወት ቢኖርም እንኳ የተሸነፈ ማንነት ኖሮት ዛሬ መሆን የሚችለውን ላይሆን በአርጌ ታሪክ ራሱን እየተመሰከተ ከደረጃ በታች እንዲኖር እንደሚያደርግ አስተዋልኩ።

ሦስተኛው ደግሞ የግል ሕይወቱ ልምምድ ነው። በነበረኝ ሰብዓዊ ግንኙነቶች ውስጥ ሰዎችን በድያለሁ እንዲሁም በሰዎች ተበድያለሁ። በሰዎች (በባለቤቱ፣ በልጆቹ እንዲሁም በቅርብና በሩቅ ሰዎች ላይ) በደል ፈጽሜ ይቅርታ ጠይቁ ይቅር የተባልኩባቸው ጊዜያቶች ብዙ ናቸው። እንዲሁም ሰዎች በድለውኝ ይቅር ያልኩባቸው ሁኔታዎችን አስታውላለሁ። በድሉ ይቅርታ ከመጠየቅ ይልቅ ተበድሎ በበደሉ ምክንያት ሕይወቴ ተጎድቶ በጻዮችን ይቅር ማለት ከባድ እንደሆነ አይቻለሁ። በደል ሲፈጸም ይቅርታ መጠየቅ እንዲሁም መቀበል ሰሕይወት የሚሰጠው አርካታ እጅግ የላቀ መሆኑን አበተውያለሁ። አሁንም ባለኝ ሰብዓዊ ግንኙነት ውለጥ ፍጹም ባለመሆኔ ሰዎችን ልበድልና ሰዎችም ሊበድሱኝ ይችላሉ። ይቅርታ ማድረግና መጠየቅ የሚቀጥል ሂደት እንደሆነና የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴ ከፍል እንደሆነም ተረድቻለሁ። አሁንም ይህን መጽሐፍ የጻፍኩት በሰብዓዊ ግንኙነት ፍጹም ሆኜ ሳይሆን አሁንም «ተማሪ» እንደሆንኩ እያለብኩ ነው። ከአንልግሎት፣ ከግሌ ሕይወቴና ከሌሎች ሰዎች ያገኘሁትን ልምዶችና ምስክርነቶችን ከግንዛቤ ውስጥ በማስገባት በርዕሱ ላይ ከተለያዩ ደራሲያን ከተጻፉት መጻሕፍት ጋር በማመሳከር ይህን መጽሐፍ አዘጋጅቻለሁ።

እንግዲህ ማንም ሰው በሕይወቱ የሚገጥሙት ሰዎች በትሕትና፣ ፍትሕ በተሞላበት ሁኔታ እንዲሁም ታማኝነት ባለበት ሁኔታ ሁልጊዜ እንዲይዙት ሊያደርግ አይችልም። ይህ ከአንድ ግለሰብ ችሎታ በላይ ነው። በዚህ ዓለም ላይ ያለውን ፍትሕ የተጓደለ ድርጊትና ሥርዓትን በመለወጥ ፍጹም ማድረግ አይቻልም። ሰዎች ማድረግ የሚችሉት አንድ ነገር ቢኖር በሕይወት መንገድ ላይ የሚያጋጥመውን በዳይ ይቅር በማለት በውለጣቸው ያለው እምቅ ችሎታ የሕይወታቸውን መልካም ግቦች ከፍጻሜ ለማድረስ መሥራት ነው። በዚህ ሁኔታ ራሳቸውን መርዳት ከቻሉ ሌሎች በተመሳሳይ ሁኔታ ውስጥ ያሉትንም ለማገዝ ብቃት ይኖራቸዋል።

ከዚህ አንጻር የዚህ መጽሐፍ ዓላማዎች፡ አንባቢያን ስለ ይቅርታ ትክክለኛውን ግንዛቤ እንዲያገኙ መርዳት፣ በሕይወታቸው ይቅር በማለት እግዚአብሔር ያቀደለቸውን የሕይወት ለላምና እረፍት እንዲሁም የተባረከ ሕይወት መኖር እንዲችሉ ማደፋፈርና ጠቃሚ ምክሮችን መስጠት ነው።

መቼም ምዕመናን ስለ ይቅርታ ብዙ መጻሕፍትን አንብበን፣ ብዙ ጊዜ ትምህርት ተምረን ወይም ስብከት ሰምተን ይሆናል። ይህም ብቻ ላይሆን ተበድላን ይቅርታ ተጠይቀን ወይም ለዎችን በድለን ይቅርታ ጠይቀን ወይም ለዎች ተጋጭተው ይቅርታ እንዲጠያየቁ አስታራቂ ሆነን ይሆናል። ይህ ሊሆን ስለ ይቅርታ ምን አዲስ ነገር አለ? ብዙውን ነገር እናውቃለን ልንል እንችላለን። ከዚህ በፊት ስለ ይቅርታ ባለን መረዳት አእምሮአችንን ላንዘጋው ትዕግስት ቢኖረን እግዚአብሔር ከዚህ በፊት የተለማመድነውን በሚያጠናክር ወይም አዲስ አይታን ሲጨምርልን በሚችል ሁኔታ ይናገረናል። ስለንባቢዎች ለፊ ግንዛቤ ይለጥ ዘንድ ይቅርታን ከዓውዳዊ፣ መንፈሳዊ እንዲሁም ሥነልቦናዊ አይታ ለመመልከት ጥረት ተደርጓል። ይህን መጽሐፍ ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው በማንበብ ሰብዓዊ ግንኙነቶቻችሁ ይሻሻላል፣ ለሕይወታችሁም ፈውሰን ታገኛ ሳችሁ የሚል ተስፋ አለኝ።

ከበደ በከሬ

ታኅሣሥ 2000 ዓ.ም.

1 ይቅርታ ምን አይደለም?

ይቅርታ በዕለት ተዕለት ነገር ውስጥ ከሰዎች ጋር ግንኙነት ስናደርግ የምንሰማው ቃል ነው። አንዱ ሰለላው ሰብዓዊ ትሕትናን ለመግለጽ ይጠቀምበታል። እንግዳ የሆነን ሰው አንድን ነገር ለመጠየቅ «ይቅርታ» የእኔ ወንድም ወይም አህት» ይባላል። በታክሲ ውስጥ ወንበር ላይ ለመቀመጥ ሲያልፍ ገፍተር አድርጎ ያለፈ ሰው «ይቅርታ» ይላል። በድንገት ወይም ሆነ ብሉ ወይም በቸልተኝነት በደል ያደረሰ ሰው ሁሉ «ይቅርታ» ካለ በጋሳ የተበደለው ሰው ክቢህ አልፎ አርምጃ መውሰድ ይከበደዋል። ከዕለት ተዕለት አጠቃቀማችን ይቅርታ የሚለው ቃል ያለፈውን ታሪክ የሚዘጋጅ አዲስን ግንኙነት የሚያመለክት ነው።

ይቅርታ በልጆችና በአዋቂዎች ዘንድ የተለመደ ነው። ቃሉ ለአንደበታችን አዲስ ባይሆንም ምስጢሩ ግን ለሁሉም በተመሳሳይ ደረጃ የተገለጠ ስለመሆኑ እርግጠኛ መሆን አይቻልም። ስለዚህ ይቅርታን በስፋት ከመመልከታችን በፊት ትርጉሙን በሚገባ ማጤን አስፈላጊ ነው። ይቅርታን በሁለት መልክ መመልከት ይቻላል። የመጀመሪያው ይቅርታ ያልሆነውን በመግለጽ ሊሆን ሁለተኛው ደግሞ ይቅርታ የሆነውን ትክክለኛ ነገር በማብራራት ነው። በሁለቱም አይታ ይቅርታን በስፋት መገንዘብ ይቻላል። ስቅድሚያ ይቅርታ ያልሆነውን ነገር እንመለከታለን።

ከዕለታት አንድ ቀን በአንዲት አጥቢያ ቤተክርስቲያን እግዚአብሔርን ለማምለክ ሄድኩኝ። ሰዎች ሞልተው በሰንበር በስተመጨረሻ ባለው አግዳሚ ወንበር ላይ አንዱን ጠጋ በልላች ብዬ ተቀመጥኩ። መዘምራትን መዝሙራቸውን እንደ ጨረሱ አንድ ወደ ሃምሳ ዓመት የሚጠጋ ጎልማሳ ለመሰበክ ምስባኩ ላይ ወጣ። የበብክቱ መልዕክት የተመሠረተው በኤፌሶን መልዕክት ውስጥ «እርስ በርሳችሁ ይቅር ተባባሉ» በሚለው ቃል ላይ ነበር። የብብክቱም ርዕሰ ይጄው ነበር። ሰባኪው በሰ ይቅርታ ሲሰብክ የሚከተሉትን ዋና ዋና አባቦች ለመያዝ ሞክራ ነበር። «የሌሎች ሰዎችን በደል አስመቁጠር ነው»፤ «ሰዎች በድሰውን ይቅርታ ከጠየቁን ይቅር ብለናቸው በአነርሱ ጋር የነበረንን ግንኙነት ማደስ አለብን»፤ «ከርስቶስ ጋጢአተኞችን እንደሚታገሉ እኛም እንዲሁ የሚበደሉንን ሰዎች መታገስ ያበልገናል»፤ «በበደሉን ሰዎች ይቅርታ አድርገናል እያልን ነገር ግን ከአነርሱ ጋር እርቅ ሳንፈጥር መኖር ትክክል አይደለም» እና «የበደሉንን ሰዎች ይቅር ካልን በጋሳ በምንም ተፃምር እነርሱ በእኛ ላይ ያደረሱትን በደል ማሰብና ማስታወስ የለብንም። በደል መረሳት አለበት» የሚሉ ይገኙ ብታል።

ሰባኪው በዚህ ርዕሰ ላይ ሲናገሩ ከጎኔ የነበሩ ሰዎች ከንፈራቸውን አየመጠጡ ይስሙት ነበር። ምናልባት የበደላቸው ወይም የበደሉት ሰው ስለሚኖር መልዕክቱ በሆነ መንገድ ልባቸውን ነኩቶ ይሆናል ብዬ አስብኩ።

ከዚህም በተጨማሪ በአርግጥ እነዚህ የተጠቀሱ አባቦች ይቅርታን በትክክል መግለጥ የሚችሉ ትክክለኛ ነጥቦች ነበሩ ወይ? የሚል ጥያቄም ተፍርብኛል። እነዚህ ሰባኪው የዘረዘራቸው ነጥቦችን ስትመለከቱ ሰባኪው ስለይቅርታ ያስተላለፈው መልዕክት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ያለው ይመስላችኋል?

ከይቅርታ ጋር የሚመለከቱ ነገር ግን ይቅርታ ያልሆኑ ብዙ አባቦችና ድርጊቶች አሉ። እነዚህ ነገሮች ከይቅርታ ጋር የሚያመለክታቸው አንዳንድ ሁኔታዎች ቢኖሩም ለብቻቸው ይቅርታን መግለጽ አይችሉም። እነዚህን አባቦች ሰይቶ ማወቅ በሰ ይቅርታ ትክክለኛ ግንዛቤ ኖሮን በሕይወታችን ተግባራዊ እንድናደርግ ያግዘናል።

ይቅርታ፡- የተፈጸመው በደል አግባብነት ያለው መሆኑን ማረጋገጥ አይደለም

ተበዳይ ለበዳይ ይቅርታ በሚያደርግበት ወቅት የተለያዩ ምክንያቶችን ፈልጎ የበዳይን ድርጊት ማጽደቅ አይደለም። ሰዎች በምንም ፀኒታ ውስጥ ሆነው ለሚፈጽሙት ክፉ ድርጊት ተጠያቂዎች ናቸው። አንዳንድ ጊዜ በዳዩች ሁኔታዎች ከአቅማቸው በላይ ሆነው ወይም በሰይጣን ተገፋፍተው በደል እንደፈፀሙ ሊናገሩ ይችላሉ። በአርግጥ ምክንያታቸው ትክክል ሊሆን ይችላል። ሆኖም ለፈጸሙት በደል በቂ ምክንያቶችን በመዘርዘር ብቻ ለበደሉ ተጠያቂ ከመሆን ማምለጥ አይችሉም። ለሰዎች ይቅርታ ስናደርግላቸው «የፈጸማችሁት በደል ትክክል ነው ወይም በደሉን አንድ-ትፈጽሙ ያደረጋችሁ በቂ ምክንያት ስላላችሁ በመሆኑ ከተጠያቂነት ነጻ ናችሁ» ማለታችን አይደለም።

የደቡብ አፍሪካ የሰላምና እርቅ ኮሚሽን ለብስቢና የአንግሊካን ቤተክርስቲያን ጳጳስ የነበሩ ደስሞን ቱቱ «ይቅርታ ማድረግ ማለት የተከስተውን ነገር ምንም እንዳልሆነ አላንበ መገመት ሳይሆን የሆነው ነገር አሳባቢ ጉዳይ መሆኑን መቀበልና ከሆነው ደረጃ በምንም መልኩ አሳማኝነት እው። ነገር ግን በአካምሮአችን ውስጥ የተቀመጠው ቁስልና ትዝታ የመኖር ሕልውናችንን እንዳይመርዝ ማወወድ ነው»፤ በማለት ተናግረዋል። በዚህ አገላለጽ ውስጥ ስለይቅርታ ቢያንስ አራት ዋና ዋና አባቦችን ማውጣት ይቻላል። እነርሱም፡-

- 1. ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ በዳይ የፈጸመው በደል እያስ ምንም ነገር እንዳልፈጸመ መግለጽ አይደለም። ይቅርታ በደል እንዳልተፈጸመ አያሰብም ወይም የሆነውን በደል አይከድም። በአዎንታዊ መልክ ሊገለጽ ሰዎችን/በዳዩችን/ ይቅር ማለት ይቅርታ በደል መኖሩን በመቀበል ይጀምራል። አንድ ሰው ሌላው እንደ በደለው ካላሰበ ወይም ካልተቀበለ ስለምን ጉዳይ ይቅር ማለት ይችላል? ይቅርታ የሚኖረው ተበድያለሁ የሚል ወገን ሊኖር ነው።

✦ ይቅርታ የተፈጸመውን በደል ምንም እንዳይደለ ከመኖር ይልቅ በደሉ ግንኙነትን ሊያፈርስና የወደፊት ሕይወትንም ሊጎዳ የሚችል ጉዳይ በመሆኑ ተገቢው ትኩረት ሊለጠው የሚገባ ነገር እንደሆነ ይቀበላል።

✦ ይቅርታ በዳይ የፈጸመው በደል ልኩ ምን ያህል እንደሆነ ይገነዘባል። «ይህች ትገሽ በደል ናት» ብሎ በደልን አሳንሶ አይመለከትም። ግንኙነትን ከመፈለግ ወይም በሌሎችም ምክንያቶች የበደልን መጠገን ጥልቀት ከሆነው በታች አሳንሶ አይገምትም። በደል ተፈጽሞ እንደ ትገሽ ነገር መቁጠር በተወለነለት ለዓት እንዲፈነዳ ተደርጎ የተቀመጠ ፈንጂን ከውጭ ተመልክቶ ምንም አይገዳም ብሎ እንደ መገመት ነው። ውስጣዊና ውጫዊ ሁኔታዎች ሊመቻቹ «ጥቂት በደል ነው» ወይም «ምንም አይደለም» ተብሎ የተተወ በደል አንድ ቀን ተገቢ ባልሆነ መንገድ ተገልጦ ብዙ ጉዳዮችን ያስከትላል።

✦ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በእርግጥ መጠኑ የታወቀ በደል መፈጸሙን በመገንዘብ በደሉ በለዎች ሕይወት ላይ ያስከተለው ጉዳት በዳዮችን እንዲሁም ወደፊት የሚመጣውን ትውልድ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ እንዳይጎዳ የበደሉን መርዝነት ማስቀረት መቻል ነው። የተፈጸመው በደል አንድ ታሪክ ትውስታ ቢኖርም ጉዳዩን ያዩትንና የሚያዩትን ወይም የለሙትንና የሚለሙትን ሁሉ ለበተል ለማነሳሳት የሚያስተላልፈው መርዝ ግን በይቅርታ ኃይል ይቀራል።

በዳይን ይቅር ማለት በእኛ ላይ የተፈጸመው በደል አግባብና ትክክል ነው ብሎ ማጽደቅ አይደለም። ይቅር ማለታችን «በዳይን ትክክለኛ ነህ» ወይም «ይህ በደል ይገባኛል» ማለት እንዳልሆነ አንወቅ።

ይቅርታ በዳይን ዝም ብሎ መቻል ወይም መሸከም አይደለም

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ እንደ ወገን ሌላውን ተከታታይነት ባለው ሁኔታ አየበደለ በዚያው መጠን ደግሞ ይቅርታ ቢጠይቅ ይቅር ማለት ትርጉም ያለው ድርጊት ይሆናልን? በግንኙነት ውስጥ ከሚገኘው ክስተቶች አንዳንድ ምሳሌዎችን ማንሳት አንችላለን። በትዳር ግንኙነት ውስጥ ጠልፍ ሚስት መካከል ቃሉን ማዕከል ያደረገ ጎብረት ባይኖርና አንዳቸው ተገቢውን የትዳር ጓደኝነት ሚናውን አየተጫወተ ሌላኛው ደግሞ የትዳር ጓደኛውን ተከታታይነት ባለው ሁኔታ የሚያጠቃ ከሆነ ምን ይደረጋል? ትዳር በመሆኑ የሚጠቃው ወገን ዝም ብሎ መቻል አለበት ወይስ ትዳሩን አኖርሶ መሄድ ወይስ ተለይቶ መኖር ወይስ ምን ዓይነት አርምጃ መውለድ ይጠበቅበታል? ልጆችም በወላጆቻቸው በተከታታይ ጥቃት የሚደርሰባቸው ከሆነ ከወላጆቻቸው ጋር በዚህ በማይመች ሁኔታ መኖርን መቀጠል አለባቸው ወይስ ሌላ አማራጭ ይኖራቸዋል?

በዚህ ክፍል መቻል የሚለው አሳብ ሌላው ለው በእኛ ላይ የሚፈጽመውን በደል እንዲሁ ዝም ብለን መሸከምና በደል መፈጸሙን እንዲያቆም ምንም ገንዘ አርምጃ አለመውለድን ያመለክታል። አንድ

ግንኙነት ዘላቂነት የሚኖረው በሁለት ወገኖች መካከል መቻቻል ወይም መሸከም ሊኖር እንደሆነ የታወቀ ነው። እንደ የሌላውን ድክመት በማወቅ ይሸከመዋል። ምክንያቱም በሌላው ወገን በኩል ያለው ድክመት ዓይነቱና መጠኑ ይለያይ እንጂ በእኛም ዘንድ በመኖሩ ነው። ሆኖም በዚህ ዓይነት መርሕ ውስጥ እንደ ሌላውን ዘወትር አየበደለ «ቻለው» የሚል ከሆነ ግንኙነቱ ሁለቱንም ወገን አኩል ሊጠቅም የሚችል አይሆንም።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ተበዳይ በዳይን ይቅር ማለቱ «በዚሁ ክፉ ድርጊትህ ቀጥል! ሌላም ጊዜ ተመሳሳይ ነገር ብትፈጽምም ይቅር አልሃለሁ» ማለት አይደለም። ይቅርታ ማድረግ በዳይ የራሱን ሕይወት ለመመልከትና ንስሐ በመግባት አቅጣጫውን እንዲያስተካክል ዕድል መስጠት ነው። እንጂ በክፉ ድርጊቱ እንዲቀጥል ማበረታታ አይደለም። በግንኙነት ውስጥ አያንዳንዱ ወገን መቻል የሚገባውና የማይገባው ግግርና ድርጊት ይኖራል። እነዚህ ነገሮች ተለይተው በማይታወቁበት ሁኔታ ዘላቂነትና አርካታ ያለውን ግንኙነት መመሥረት አይታሰብም። ለዎች ለፈጸሙት በደል ይቅርታ ማድረግ መልካም ነው። ነገር ግን ይቅርታ ማድረጋችን ወደፊትም ክፉ ድርጊታቸውን ቢቀጥሉበት ዝም ብለን እንሸከማቸዋለን ማለት አይደለም። ይቅርታ ሕይወታችንን ሊፈውስ በዳይ በቀጣይነት እንዲበድለን መፍቀድ ግን ሕይወታችንን ከፋኛ በማያቋርጥ ሁኔታ ይጎዳል። ለእነዚህ ይቅርታ አያደረግን ለዎች የሚያደርጉትን ክፉ ድርጊት ወይም በደል ላለመሸከም አምቢ ማለት አንችላለን።

መቻል መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ያለው ወለን ሊኖረው ይገባል። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ሁለቱ ወገኖች አንዱ ሌላውን በማከበር መኖር ሊገባቸው ከውስጣዊና ውጫዊ ሁኔታዎች አሉታዊ ተጽዕኖ የተነሣ በደል ይፈጸማል። ለዎች በማወቅም ሆነ ባለማወቅ የሚፈጽሙትን በደል ይቅር ማለት ተገቢ ሆኖ አያለ ይቅር የተባለው በዳይ አሁንም ደግሞ ደጋግሞ ተመሳሳይ በደል መፈጸሙን ቢቀጥል አስከ መቼ መሸከም ያስፈልገናል? የተደረገለትን ይቅርታ ከቁም ነገር ውስጥ ሳያስገባ እንደ ርካሽ ፀጋ ቆጥሮ መበደሉን ባሕሪው ቢያደርገው መጽሐፍ ቅዱስ ምን እንደናደርግ ያስተምረናል?

በዳይን መቻል የሚለው አሳብ ሊነሳ የጴጥሮስ ጥያቄ ትዝ ይለናል። «ወንድሜ ቢበድለኝ ለንት ጊዜ ልተውለት?» የሚለው ይቅርታ ገደቡ አለክ ምን ድረስ እንደሆነ መልስ ለማግኘት የቀረበ ጥያቄ ነው። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ተፈጽሞ በዳይ ወደ ተበዳይ መጥቶ «በድየአለው አባክህን ይቅር በለኝ» ብሎ ቢጠይቅ ያለ ማቋረጥ ለዚያ ሰው ይቅርታ ማድረግ ተገቢ መሆኑን ጌታ በመልሱ ገልጿለታል። «ወንድምህ ቢበድል ገለጸው ቢጸጸትም ይቅር በለው። በቀንም ለባት ጊዜ እንኳ ቢበድል በቀንም ለባት ጊዜ ተጸጸትሁ አያለ ወደ አንተ ቢመለስ ይቅር በለው» (ሉቃ17:3-4)። እዚህ ላይ ሊነሱ የሚችሉ የተለያዩ ጥያቄዎች ይኖራሉ። ይቅርታ መጠየቅና ተመልሶ ደግሞ ያንኑን በደል መፈጸም የሕይወት ዘይቤው ቢሆንለን? ይህ ትምህርት በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ለሚፈጸመው በደልና ለሚለጠው ይቅርታ ገደብ እንዳይኖር ያስተምራል ወይ?

የመዝራትና የማጨድ መንፈሳዊ ሕግ በዚህ ሁኔታ ውስጥ እንዴት ተግባራዊ መሆኑን ይችላል? «ለው የሚዘራውን ያንኑ ያጭዳል። ሥጋዊ ምኞቱን በማርካት የሚዘራ፤ ከሥጋ ጥፋትን ያጭዳል፤ መንፈሱን ለማሰደስት የሚዘራ ግን ከመንፈስ የዘላለምን ሕይወት ያጭዳል» (ኢ.መ.ት.) (ገላ.6:7-8)። ለዎች የዘሩትን እንዲያጭዱ ማድረግ መንፈሳዊ ሕግ በመሆኑ እኛን በተከታታይ የሚበደሉትን በዎች ይቅር ማለት የመዝራትና የማጨድ ሕግ ተግባራዊ እንዳይሆን ጣልቃ መግባታችን አይሆንም ወይ? እንደ ሰው አሁንም አሁንም ተመሳሳይ ዓይነት በደል በእኛ ላይ ከፈጸመ በኋላ ወደ እኛ መጥቶ ሁልጊዜ ይቅርታ የሚያገኝ ከሆነ ያ ሰው ኃጢአት በመሥራት እንዲቀጥል አስተዋጽኦ ማድረጋችን እይደለም ወይ?

አንድ ሰው በሚናገራቸው ቃላትና በሚያደርጋቸው ድርጊቶች በተደጋጋሚ በደልን የሚፈጽም ከሆነ በዚያ ሰው ይቅርታ ማድረግ ይከብዳል። በለዎች ተበድሎ ይቅርታ ለማድረግ የማይከብደው ሰው ቢሆንም እንኳ አንድ ሰው በተደጋጋሚ ሲበድል ይቅር ለማለት የሚኖረው የልብ መነሳሳት ይቀንሳል። በተበዳይ እእምሮ ውስጥ ብዙ ዓይነት አሳቦች መመሳለስ ይጀምራሉ። «ይህ ሰው እንዴት ቢያበባኝ ነው?» «መንፈሳዊ ሰው መሆኑን ለላማዊ ያደርጋል አንጂ የሰው መጫወቻ ያደርጋል ወይ?» እያለ ይቅርታ ከማድረግ ይልቅ ለመበቀል ይነሳሳል። ሪክ ዋረን «አንድ ሰው በተደጋጋሚ ሲበድል በደሉቱን ወዲያውኑ ይቅር አንድተል በእግዚአብሔር ብትታዘዝም፤ መበደሉን እንዲቀጥል እንድትፈቅድሉት ግን አይጠበቅብም» ብለው ተናግረዋል።²

በዚህ እሳብ መሠረት አንድ ሰው ከተበደለ ይቅርታ ማድረግ እንደሚገባው መለኮታዊ ትዕዛዝ ተለጥቶታል። ነገር ግን ይህ በደል ከአንድ ሰው ተከታታይነት ባለው ሁኔታ እንዳይደርስበት ማድረግ መብቱ ነው። ያለማድረግ መበደል የእግዚአብሔር እሳብ እይደለም። በሰዚህ ከዚህ ዓይነት ግንኙነት ውስጥ መውጣት እንደሚቻል ያሳበባል። በዳይን ይቅር ማለት ከእርሱ ወይም ከእርሱም ጋር ወደፊት ንብረት መቀጠልን ሳያመለክት ይችላል። የወደፊት ግንኙነት የሚወበነው በዳይ በቀጣይነት በደል መፈጸሙን ሲያቆም ነው። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ለብዓዊ ግንኙነት በሁኔታዎች ላይ የተመሠረተ መሆኑን እንገነዘባለን። ለመልካም ግንኙነት የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች በማይሟሉበት ጊዜ ተገቢውን ወሰን በማበጀት የራሱን መብት የማለከበር እርምጃ መውሰድ ተገቢ መሆኑን መቀበል የግድ ይሆናል።

ከመዝራትና ማጨድ ሕግ አንጻር ከላይ የተጠቀሱት አሳቦች ጌታ ኢየሱስ ካበተማረው ትምህርት ጋር እንዴት አብሮ ሲሄዱ ይችላሉ? በእርሱ ትምህርት ውስጥ ይቅርታ የገብ የተቀመጠለት እርምጃ አይመስለም። ጌታ ኢየሱስ ለተጻጸተ በዳይ ይቅርታ ማድረግ ወበን የሌለው ጉዳይ መሆኑን ማስተማሩ የለዎችን ተፈጥሮአዊ ሁኔታ እስመረዳቱ ነው ወይስ መልዕክቱ ምንድነው? በእርግጥ ንብሐ ለሚገባ ሰው ይቅርታ በማንኛውም ሁኔታ

ውስጥ መሰጠቱ የወንጌል ትምህርት ነው። ይህ እውነት ግን እንዴት ተግባራዊ እንደሚሆን መመልከት ተገቢ ነው። በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል በሚፈጸምበት ጊዜ ተበዳይ ወደ በዳይ በመሄድ ወንድሙ በእርሱ ላይ ያደረሰውን ሁኔታ በግልጽ መንገርና በጉዳዩ ላይ መነጋገር የመጀመሪያ እርምጃ ነው። «ወንድምህ ቢበድልህ ገሥጸው» ይላል።

ለሰዚህ እንዱ ለላውን ለመገባደጥ ዕድል አለው። ተበዳይ ለበዳይ እሳብንና ለሚቷን ይገልጽለታል። በዚህ ውይይት ጊዜ በዳይ በእርግጥ ያደረገው በደል ሳይኖር ተበዳይነት የሚለው ወገን በበህተት እንዲህ ያለበ ከሆነ ራሱ ንብሐ ይገባና በዳይ የተባለውን ይቅርታ ይጠይቃል። በእርግጥ ደግሞ በዳይ ወንድሙን በድሎ ከሆነ ይቅርታ ሊጠይቅ ይገባል። በዚህ ሁኔታ በዳይ በተደጋጋሚ ለላውን መበደሉን ተረድቶና ተጸጽቶ ይቅርታ ቢጠይቅ ይቅርታን መለጠት ያስፈልጋል። ይህ ሁለተኛው እርምጃ ነው። በዳይ በተበዳይ ላይ ባደረሰው በደል መጸጸትና ይቅርታንም ፈልጎ ወደ ተበዳይ መምጣት እንደሚችል ሁሉ ተበዳይም ወደ በዳይ መሄድ ይችላል። ከላይ በተጠቀሰው እሳብ ውስጥ ተበዳይ ወደ በዳይ እንደሚሄድና እንደሚገለጽ ተመልክቷል። እነዚህ ሁለቱ እርምጃዎች በሚኖሩበት ጊዜ ተከታታይነት ባለው ሁኔታ ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ መንፈሳዊነት እንጂ ጅልነት አይደለም።

በዳይ በፈጸመው በደል ተጸጽቶ ይቅርታ ባይጠይቅለት? በዳይ ተጸጽቶ ይቅርታ ካልጠየቀ በስተቀር በእርሱ ይቅርታ እይደረግም ማለት ባይቻልም በቀጣይነት ግንኙነት ማድረግ ግን ተግዳሮት አለው። ተጸጽቶ ከመጣ ሰው ጋር በመነጋገር ችግሩን መለወጥ የሚቻልበት ሁኔታ ይኖራል። ወደ እኛ በመቅረቡም ከእርሱ ጋር ግንኙነት ለማድረግ ነፃነት ይለማናል። በዳይ በፈጸመው በደል ምንም ጸጸት የማይለማው ከሆነ ይቅር ማለት አንችላለን። ነገር ግን ከእርሱ ጋር ወደፊት ግንኙነት ለመመሥረት የሚያስችል መቅረብ ሳይኖረን ይችላል። በዳይ ባለመጸጸቱና ወደ በዳይ መጥቶ ይቅርታ ባለመጠየቁ ምክንያት በእርሱ ላይ ቂም መያዝና ለመበቀል ማለብ የራሱን ሕይወት ከመጉዳትም ባሻገር የሁለቱንም ግንኙነት አሁን ካለው በላይ ሲያበላሽ ይችላል። ይህ ሰው አንድ ቀን ሕሊናው ወቅሎት ንብሐ ቢገባም እርሱን አንደገና ለመቀበል ልባችን ከፍት፤ እጃችን የተዘረጋና ፊታችን በፈገግታ የተሞላ ሲሆን ይገባል።

ፍቅር በዳይን ይቅር ለማለት ያግዛል። ይህ ማለት ግን በዳይ የሚፈጸመውን በደል በተከታታይ በእኛ ላይ እንዲፈጽም መፍቀድ ማለት አይደለም። እግዚአብሔርም በዎችን ይቅር የሚለው ለዎች ለፈጸሙት ኃጢአት ተጠያቂዎች መሆናቸውን ሲረዱ ነው። ይቅርታው ሁልጊዜ የሚገኝ ቢሆንም ይህን በነጻ የሚበጠውን ምሕረት የራሱ ማድረግ የሚችለው ግን «እኔ ለዚህ በደል ተጠያቂ ነኝ» የሚል ሰው ነው። እኛም ለበዳዩች ይቅርታ ለማድረግ የሚፈቅድ ልብ ሲኖረን ያስፈልጋል። ፍቅር ለተፈጸመው በደል ይቅርታ ሲያደርግ በዳይ ወደፊት ተመሳሳይ ዓይነት በደል እንዳይፈጽም ወሰንን በማበጀት ይገለጻል። ፍቅር አንድ ጊዜ የበደለን ሰው ሁልጊዜ እንዲበድሉን አይፈቅድም። በዳይ ተጠያቂነት እንዲለማው

² ሪክ ዋረን፡ ዓላማ መር ሕይወት. ገጽ 152

አለማድረግ በዳይን መውደድ ሳይሆን ኃጢአት እየፈጸመ ፍርድን በራሱ ላይ እንዲያከማች ማድረግ ነው። ይህ ደግሞ የፍቅር ተግባር አይደለም። ፍቅር በደልን ይሸፍናል ነገር ግን በዚህ ሽፋን ሰዎች ኃጢአት መሥራታቸውን እንዲቀጥሉት አያደርግም። ኃጢአትን መተው ወደሚችሉበት የሕይወት ደረጃ እንዲመጡ ያማዛቸዋል። ይህ ከሚፈጸምባቸው መንገዶች አንዱ ለዎች ለሚሠሩት ነገር ኃላፊነት እንዲወሰዱና ተጠያቂነትን በማስተማር ነው።

አንዳንድ ጊዜ በለዎች መካከል የሚታየው ሁለቱም ወገኖች (በዳይና ተበዳይ) ማድረግ የሚገባቸውን አዎንታዊ ነገር ሳያደርጉ እንዲሁ መተያየት ነው። በዳይ ስለፈጸመው በደል ንስሐ መግባት አይፈልግም። ተበዳይም በዚህ ጉዳይ ላይ ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግ አይፈልግም። በዳይና ተበዳይ ተዘጋግተው ይኖራሉ። አንዳንድ ጊዜ በአካል ተራርቀው ሲኖሩ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ «አብሮ» አየኖሩ በውስጣቸው ግን ተለያይተው ይመላለሳሉ። በዚህ ዓይነት ሁኔታ በአያንዳንዳቸው ልብ ውበጥ አንዱ በሌላው ላይ ያለው ጥላቻ አያደገ ይሄዳል። ይህ የእርስ በርስ ጥላቻ ደግሞ ከአንድ ትውልድ ወደ ሌላ ትውልድ ሊተላለፍ ይችላል። አውነተኛ ንብረና ይቅርታ በቀላሉ ሲፈውሰው የሚችል በደል ከትውልድ ወደ ትውልድ ለመሸገር ዕድል ያገኛል።

በአገልግሎት ውስጥ በተለይ ደግሞ በማማከር አገልግሎት እንዳለተዋልኩት ከሆነ አንዱ ሌላውን ወገን በተከታታይ በሚበድልበት ጊዜ ዝም ብሎ መቻል አዎንታዊና አሉታዊ ውጤት ይኖረዋል። በአንዳንድ ሁኔታዎች ተበዳይ በዳይ ያለማቋረጥ በድል ሲፈጽምበት በሁኔታው ከመገረሙ የተነሣ ንስሐ ገብቶ ከከፉ ንግግር ወይም ድርጊት ሲመለስና ለተበዳይም ትዕግሥት ብዛት ምስጋናና አከባሪነትን ሲሰጥ ይሰተዋላል። በተቃራኒው ደግሞ ተበዳይ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ ሲበደል ዝም ብሎ በዳይን መሸከሙ እንደ ሞኝነት ተቆጥሮ የባለ በደል የሚደርስበትና እንዲያውም በዳይ ተበዳይን እንደ ለው ባለመቁጠር ከእርሱ ወይም ከእርሱ ጋር የሚኖረውን ግንኙነት የሚያቋርጥበት ሁኔታ ያጋጥማል።

ለሌሊት በስብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ተከታታይነት ባለው ሁኔታ የሚመጣውን በደል መታገብ ግልጽ የሆነ ዓላማ ካለው (ለምሳሌ በዳይ ወደ አእምሮው ተመልሶ ራሱን መመልከት እንዲችልና ንስሐ እንዲገባ ለመርዳት) ቃሉን ማዕከል ባደረገ ሁኔታ መሸከም መልካም ነው። ነገር ግን ያለማቋርጥ የሚደርሰውን በደል ዝም ብሎ መሸከም አሳስፈላጊ ዋጋ መክፈል ይሆናል። በዚህ ሂደት ውስጥ የሚያልፍ ሰው ከአግዚአብሔር ዘንድ ምሪትንና ጥበብን መጠየቅ በዓውዱ ውስጥ ምን ዓይነት እርምጃ መውሰድ እንደሚገባው ለማወቅ ያግዛል።

ዝቅቢና መለሰች (አውነተኛ ሰማቸው አይደለም) ባልና ሚስት ሲሆኑ ትዳር ከመሠረቱ ዘጠኝ ዓመት አልፎአቸዋል። ልጆችንም ወልደዋል። ዝቅቢ ከቃል ኪዳን ሚስቱ ውጭ የሌት ጓደኛ እንዳለው በሠፈረ ይወራል። ወ/ሮ መለሰች ግን ይህን ስትሰማ «የባለቤቱን ስም ለማጥፋትና በትዳራ ቀንተው ነው እንጂ እርሱ እንዲህ ዓይነት መጥፎ ነገር አያደርግም» በማለት እጥብቃ ትቃወማለች። ባሉዋ በእርስዋ ብቻ ታማኝ ሆኖ

እንደሚኖር ታምናለች። ከዕለታት እንደ ቀን ነረቤትዋ የሆነች ሴት ባልዋ ይህን ነገር ወደሚያደርግበት ሥፍራ ወስደችትና ወ/ሮ መለሰች ሁኔታውን በዓይንዋ እየቸ። ባልዋ ማታ ወደ ሴት ሲገባ ሁኔታውን ጠየቀችው። አቶ ዝቅቢም ነገሩ አውነት መሆኑን በማመን ይቅርታ ጠየቃት። ወ/ሮ መለሰች ባልዋ ዳግመኛ ይመለስበታል ብላ ባታሰበውም እርሱ ግን ከሰመደው ባሕርይው እልተለዋል። እንደ ቀን ደግሞ ሴት ጓደኛውን ይዞ በገዛ ቤቱ ውስጥ እያሉ ወ/ሮ መለሰች ከሄደችበት ሥፍራ ከተፍ አለች። የሆችውን ነገር ማመን አቃታት። አሁንም ይቅርታ ይጠይቃትና ከእርሱ ጋር መኖር ይጀምራል። በዚሁ ሁኔታ እብረው እያሉ የፍቅር ጥያቄን እቅርቦ ከወ/ሮ መለሰች ተፋቶ አዲለዋን ሴት ጓደኛውን አገባ።

ከዚህ ታሪክ ከመጠን ያለፈ ትዕግስትና መቻል በሁለት ወገኖች መካከል ያለውን ግንኙነት ከማጠናከር ይልቅ አንዱን ከፋኛ ሲንዳ በሚችል መልኩ ነብረቱን ሊያፈርስ እንደሚችል እንመለከታለን። ለሌሊት በዳይን መሸከም ሲያመጣ የሚችለውን አዎንታዊና አሉታዊ ውጤቶችን ከወዲሁ መገመት ሊመጣ ካለው ያልተጠበቀ ውጤት ያድናል ወይም ዝግጅት ለማድረግ ያግዛል።

ይቅርታ ከእርቅ የተለየ ነው

በስብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ሲደርስብን ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ መሠረታዊ መርሕ ሲሆን መታረቅ ግን ሁልጊዜ ሳይላካ ይችላል። ይቅርታ በአግዚአብሔር ጸጋ ድጋፍ በልባችን የሚከናወን ሂደት ሲሆን የበዳይ አዎንታዊ ድርሻ ምንም ሳያበፈልግን ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ እንችላለን። ይቅርታ ለማድረግ የአንድ ወገን ፈቃደኝነት ብቻ በቂ ይሆናል። ይቅርታ በአብዛኛው በአንድ ሰው አእምሮ ውስጥ ሲፈጸም የሚችል ክለተት ነው። እርቅ እንዲመጣ ግን ሁለቱም ወገኖች ፈቃደኞች መሆን አለባቸው። ይቅርታ ለእርቅ መንገድ የሚጠርግ ሂደት ቢሆንም ሁልጊዜ ወደ እርቅ ሳያመራ ይችላል። እርቅ የሚመጣው በዳይና ተበዳይ ወገኖች ድርሻቸውን ሲወጡና ለፈጸሙት በደል ኃላፊነት ወስደው ተገቢውን እርምጃ ሲጀምሩ ነው።

በአብዛኛው ሰዎች ይቅርታ ማድረግን ለማስብ በዳይ ቢያንስ ይቅርታ መጠየቅ አለበት ብለው ያሰባሉ። የእኛ ይቅርታ ማድረግ በዳይ ለላደረሰው በደል እንዲጸጸት ሳያደርገው ይችላል። በዳይ በፈጸመው በደል ባይጸጸትም ወይም ድርጊቱን ባይለውጥም ይቅር ማለት እንችላለን። የእኛ ይቅርታ የሌለውን ሰው ድርጊት ወይም ባሕርይ ሳይለውጥ እንደሚችል መረዳት ትኩረት መደረግ ያለበት በግል ባሕርይና ድርጊት እንጂ በሌሎች ሰዎች ድርጊትና ባሕርይ ላይ እንዳይሆን ያደርጋል። እኛ መቆጣጠር የምንችለው የራሳችንን ብቻ ስለሆነ ራሳችንን ለመለወጥ ጥረት አናድርግ።

ይቅርታና እርቅ በተመሳሳይ ደረጃ መከናወን የሚችሉት ተበዳይና በዳይ በተፈጸመው በደል አያንዳንዳቸው አውነተኛ ንስሐ ገብተው፤ ይህም በሁለቱ

እውቅና እግኝቶ በመካከላቸው ያለው ግንኙነት እንደገና እንዲታደስ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ፍላጎትና መለጠት ሊኖራቸው ነው። በዳይና ተበዳይ የጋራ የሆነ ግንዛቤ ሊኖራቸውና ገንቢ እርምጃ ሊወስዱ እርቅ ይቅርታን ተከትሎ ይመጣል። ደቪድ እውግስበርገር የተባለው ጸሐፊ «ንስሐ ይቅርታ ለማድረግ እንደ ቅድመ ሁኔታ የሚቀመጥ ነጥብ እይደለም፤ ይህም ብቻ ሳይሆን ንስሐ ከይቅርታ በኋላ የሚጠበቅም ፍሬ እይደለም። ንስሐ ይቅርታ እንዲመጣ መንገድ የሚጠርግ ሂደት ነው»³ ብለዋል።

በዚህ አሳብ መሠረት ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግ የበዳይን እውነተኛ ንስሐ መግባት እንደ ቅድመ ሁኔታ መቀመጥ የለበትም። በዳይ በሰፊጸመው በደል ቢጸጸትም ባይጸጸትም ይቅር ማለት እንደሚያስፈልግ ሁሉ ከይቅርታም በኋላ በዳይ እውነተኛ ንስሐ ሊገባ እንደሚችል መጠበቅም እያስፈልግም። ይቅርታ ሊታሰብ ንስሐ እንደ ቅድመ ሁኔታ እንዲሁም እንደ ውጤትም ሊቀመጥ አይገባም። እውነተኛ ንስሐ በሚኖርበት ሁኔታ እርቅን የሚያስከትል ይቅርታ ሊመጣ ይችላል። በሁለቱም ወገን የሚደረግ ንስሐና ይቅርታ ደግሞ ወደ እርቅ ይመራል። በእርቅ ደግሞ የተበላሸው ግንኙነት ይታደሳል። ስለዚህ በዳይን ይቅር ለማለት ሊቀመጥ የሚገባ መመዘኛ እንዲሁም ይገኛል ተብሎ የሚጠበቅ ፍሬ መኖር የለበትም። በሌላ እግላለጽ ይቅርታ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ እንዲሁም ምንም ፍሬ ሳይጠበቅ የሚወሰድ እርምጃ ነው።

«እርቅ ከይቅርታ ጋር ተመሳሳይ አይደለም። በሕይወትህ ላይ በደል በመፈጸም የጎዳህን ሰው እንደገና ወደ ሕይወትህ ውስጥ እንዲገባ መፍቀድና ከበደሉ የተነሳ የተሰማህን ሕመም ማስወገድ አንድ አይደለም።»⁴ በዚህ አሳብ መሠረት ይቅርታ አንድ ለውጥ በድሉን በሕይወታችን ላይ ያደረሰውን ጉዳት ለማስም የምንጠቀምበት መሣሪያ ነው። ይህን አለማድረግ ከበደሉ የተነሳ በእኛ ላይ የደረሰው ቁስል ሕመም ሁልጊዜ እየተሰማን እንዲኖር መፍቀድ ነው። እርቅ ደግሞ የበደልን አሉታዊ ውጤት ከሕይወታችን ከማስወገድ አልፎ በድሉን በማድረስ ሕይወታችንን ያቆለለውን ሰው እንደገና ወደ ሕይወታችን ውስጥ እንዲገባ መጋበዝ ነው።

እዚህ ላይ የሁለቱን ልዩነት ከመገንዘብ ባሻገርም ማስተዋል ያለብን መሠረታዊ ነጥቦች አሉ። በዳይን ወደ ሕይወታችን እንደገና ከማስገባታችን በፊት እርሱ በፈጸመው በደል ምክንያት የተጎዳው ሕይወታችን ፈውስ ሊያገኝ ያስፈልጋል። እንዲህ ሳይሆን እንደገና ግንኙነቱን መጀመር በተበዳይ ሕይወት ላይ የሚያመጣው አሉታዊ ውጤት ያመዝናል። ከዚህም በተጨማሪ ሁለቱም የተለያዩ በመሆናቸው ተበድለን ይቅርታ በማድረግ በሕይወታችን ላይ የደረሰውን ቁስል በመፈጠር ብቻ ሂደቱን ልናቆም እንችላለን። በሕይወታችን ፈውስን ካገኘንና ከፈቀድን ደግሞ በዳይን እንደገና

ወደ ሕይወታችን በመጋበዝ ከእርሱ ጋር ጤናማ የሆነ ኅብረትን መፍጠር ይቻላል።

ቮልፍ የተባለው የሥነመለኮት ጸሐፊ ይቅርታ በማግለልና በማቅፍ መካከል ያለ ከሰተት እንደሆነ ይናገራል። በእርሱ እይታ ይቅርታ እንዲሁ ወገን በማግለል የተከሰተውን ለቆቃ ይፈውላል። በበዳይና ተበዳይ መካከል የተቀመጠውን የጥልን ግድግዳ ያፈርሳል። ሆኖም ግን በእነዚህ ወገኖች መካከል ያለውን ርቀት በማጥበብ ወደ እንድንት ከማምጣት ወደ መሐከላዊ ሥፍራ ያመጣቸዋል። ከዚህ ሥፍራ በላላም መለያየትና በራሳቸው መንገድ መሄድ ወይም እንዲሁ ሌላውን በመቀበል ቅድሞ የፈረሰውን ኅብረታቸውን በማደስ አብረው መኖር እንዲጀምሩ ያደርጋል። የክርስቶስ ዓላማ ግን በሰዎች መካከል ምንም ዓይነት በደል ቢፈጸም ይቅር በመባባል በመታረቅ አብሮ መኖር መቻል ነው። እውነተኛ ሰላም የሚመጣው ጠላቶች በመለያየታቸው ሳይሆን ቀድሞ ጠላቶች በነበሩ ወገኖች መካከል ኅብረት ሲፈጠር ነው።⁵

እንደ ቮልፍ አመለካከት ይቅርታ በበደል ምክንያት የራቀውን ሰው ማቅረብና ሊያንስ በሁለቱ መካከል ያለውን ጥላቻ ማስወገድ ነው። በበዳይና ተበዳይ መካከል ያለው መራራቅ በይቅርታ እማካኝነት ሲጠብ በደል በእያንዳንዳቸው ላይ ያደረሰው ውስጣዊ ስብራት የፈውስ እርምጃውን ይጀምራል። በሁሉም መካከል ያለው የጠላትነት ስሜት ይወገዳል። እንዲሁም በማይወድበት ቀዝቃዛ ስሜት ውስጥ ይሆናል። እንዳንድ ጊዜ ይቅርታ በዚህ ላይ ሊያበቃ ይችላል። ሁለቱም ወገኖች ሕይወታቸውን በየግላቸው መኖርን ይቀጥላሉ። እንዳንድ ጊዜ ደግሞ የቀድሞ ግንኙነታቸውን ለማደስ ጥረት ወደማድረግ ያድግና በሁለቱ መካከል እርቅ እንዲፈጠር ያደርጋል። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ይቅርታ ወደ እርቅ በማምራት ጉዞውን ይጨርሳል። ይህ የሚመረጥ ቢሆንም ይቅርታ ጠላትነትን በማስወገድ ግንኙነትን ሳያሳድስ ቢቅርም እንደ አዎንታዊ እርምጃ ሊወሰድ ይችላል።

እንግዲህ ሁለቱም የተለያዩ ነገሮች ቢሆኑም እንደኛ ይቅርታ ለእርቅ ሁኔታዎችን የሚያመቻች ድርጊት እንደሆነ ተመልክተናል። ሁለተኛው ደግሞ ይቅርታና እርቅ የጋራ የሆነ መሠረት አላቸው። ሁለቱም ተግባራዊ ለመሆን እጅግ ፈታኝና አስቸጋሪ ሂደት ውስጥ ያልፋሉ። በዚህ ሂደት ውስጥ በዳይና ተበዳይ ለግንኙነታቸው ፈውስን ለማምጣት መጨከን፣ መሰጠትና ወደፊት ለመራመድ በግንዛቤ ላይ የተመሠረተ እርምጃዎችን መውሰድ ያስፈልጋቸዋል።

እርቅ ማድረግ በውስጡ ማሕበራዊ ከሰተት እንዲሁም በግለሰብና በሰዎች መካከል የሚፈጸም ድርጊት እና በግለሰቡ ውስጥ የሚታየውን ሥነልቦናዊ ገጽታ ይይዛል። በድርጊት የሚገለጸው የእርቅ ገጽታ ከበዳይ ጋር ግንኙነት መመሥረትን ያጠቃልላል። የሥነልቦናዊ ገጽታው ደግሞ

³ Augsburg, D.W. (1992). *Conflict Mediation Across Cultures*. Westminster/John Knox Press. P. 284
⁴ Simon, S.B. and Simon, S. (1991) p. 206

⁵ Volf, pp125-126

ከበዳይ ጋር የቀረበ፤ መስጠትና ታማኝነት የሚኖርበት ግንኙነትን መመሥረት መፈለግ ይሆናል። ከዚህ አንጻር ሲታይ ይቅርታና እርቅ ልዩነት ቢኖራቸውም አንዱ ሌላውን የሚደግፍና ለግንኙነት መታደስ ሁለቱም የሚያበረክቱት አስተዋጽኦ ከፍተኛ አንደሆነ መገመት ይቻላል።

ይቅርታ የተፈጸመውን በደል መርሳት አይደለም

ስበዳይ ይቅርታ ማድረግ በዳይ ያደረሰውን በደልና በዚያም የደረሰውን ውጤት መርሳት ነው? አንድ ሰው ስበዳይ ይቅርታ ማድረግ ቢችልም ሁኔታውን ግን ዕድሜውን ሁሉ ሊያስታውስው አይችልም? አንዳንዶች በሐይወታቸው ላይ የተፈጸመውን በደል አስመርሳት ያንን ከፋ ድርጊት መልሶ ሳለመፈጸም ሊረዳ ይችላል ብለው ማስባቸው ምን ያህል አውነትነት አለው?

በስበዳዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ከተፈጸመ በኋላ ይቅርታ ቢፈጸም በደሉ ይረሳል ወይም አይረሳም ስሚለው ጥያቄ መልስ ስማግኘት እግዚአብሔር ስዎችን ይቅር ሊል በደላቸውን ይረሳል ማለት ነው? ይህ መርሳትስ ምን ማለት ነው? የሚሉትን ጥያቄዎችን መመለስ ለግንዛቤ ይረዳል። ሰዎች እውነተኛ ንስሐ ገብተው ኃጢአታቸውን ለእግዚአብሔር በመናዘዝ ስከፉ አላባቸውና ድርጊታቸው ቢርቁ ከእርሱ ዘንድ ይቅርታን አንደሚያገኙ እናምናለን። እግዚአብሔር ይቅር ካላቸው በኋላ ኃጢአታቸውን ያስታውሳልን? ስሚለው ጥያቄ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ የሚል መልስ አለው፡- «ዓመፃቸውን እምራቸዋለሁና፤ ኃጢአታቸውንም ደግሜ አላለብም» (ዕብ8:12)።

እግዚአብሔር አንድ ጊዜ የሰዎችን ኃጢአት ይቅር ካለ በኋላ በእርሱ ላይ የተፈጸመውን በደል ዘወትር አያስበውም፤ አያሰላሰሰውም፤ አያወራውም። ይህን የማያደርገው ስለማያስታውሰው ሳይሆን ሆነ ብሎ በመተው ነው። እግዚአብሔር ምሕረት ካደረገልን በኋላ ለበደላችን ተጠያቂዎች አያደርገንም እንጂ እርሱ ያለፈውንና የሚመጣውን ሁሉ ያውቃል። ከልባችን የሆነ እውነተኛ ንስሐ ስንገባ እግዚአብሔር በበዳላችን ምክንያት በእኛ ላይ ሊመጣ ያለውን ፍርድ/ቅጣት ይተዋል። ከዚያም በላይ ከእኛ ጋር መልካም ግንኙነትን ይጀምራል። አንድ ሰው በደል ፈጽሞ ፍርድ ቤት ቀርቦ በጉዳዩ ላይ ፍርድ ከተሰጠበት በኋላ የዚያ ሰው ፍርድ የተጠናቀቀ ቢሆንም መዝገቡ ተዘግቶ ወደ መዝገብ ቤት ይመሰላል እንጂ አይደመስስም።

ተበዳይ ስበዳይ ከልብ የሆነ ይቅርታ ቢያደርግም የበደል ትውስታ ከአእምሮ ውስጥ ሳይሰረዝ ይችላል። ተበዳይ እነዚህን ከፋ ድርጊቶች አልፎ አልፎ ያስታውሳቸዋል። በተለይ የተፈጸመው በደል ዝፋት ጥልቀት ያለውና በዚህም ተበዳይ የተገዳው በከፍተኛ ሁኔታ ሲሆን ድርጊቱ ቶሎ ከአእምሮ አይረሳም። ተበዳይ በደሉ ስተፈጸመ በኋላ በተደጋጋሚ ሊያሰላስል ስቆየ መረጃው ወደ ትውስታ ውስጥ ገብቶ ሥፍራ ይይዛል። መረጃው ከጊዜ ርዝመት የተነሳ ሊረሳ የሚችል ቢሆንም አንዳንድ ትዝታ የሚቀስቅሱ

ሁኔታዎች ሊከሰቱ ማበታወሱ አይቅርም። በተለይም ተበዳይ በሌሎች ስዎች በሚበደልበት ወቅት በተመሳሳይ ስሜት ውስጥ ስለሚሆን በሌሎች ስዎችም የደረሰበትን በደሉች ሁሉ የማበታወስ ዕድሉ ይበፋል።

ዳንኤልና ተስፋዬ በአንድ መንደር ውስጥ የሚኖሩ አብሮ አደጎችና ሰጣም የሚዋደዱ ጓደኞች ነበሩ። ዳንኤል ከደሃ ቤተሰብ የተወሰደ ሲሆን ተስፋዬ ግን በአካባቢው ደህና ገዢ አላቸው ከሚባል ቤተሰብ የተወሰደ ነው። ሁለቱም ስትምህርት ቤት ውስጥ የታወቁ ንስዝ ተማሪዎች በመሆናቸው በመምህራኖቻቸው የሚወደዱ ነበሩ። ከዕለታት አንድ ቀን በሠፈር ውስጥ ከሚገኙ ተደባዳዲ ልጆች መካከል አንዱ ተስፋዬ ከትምህርት ቤት ብቻውን ሲመሰስ አይቶ ያዘውና ሁለት መቶ ብር ካለመጣህ አንገትህን እቀርጣለሁ ብሎ ያስፈራረዋል። ተደባዳዲው ልጅ በዕድሜ እጅግ ስለሚበልጥና ከፋ ድርጊቱንም ስለሚያውቅ ተስፋዬ «እኚ አመጣልሃለሁ» ብሎት ወደ ቤት ይሄዳል። ወደ ቤት እንደገባም ሰእናቱ ምንም ሳይናገር ከእርስዋ ቦርሳ ውስጥ የተባለውን ገንዘብ ስርቆ ስልጅ ይሰጠዋል።

በሚቀጥለው ቀን ተስፋዬ ዳንኤልን ወደ ቤቱ ሰምሳ ይጋብዘውና አብረው በልተው አንድ ልማዳቸው ከስዓት በኋላውን በጋራ ሲያጠኑ ውሳው ዳንኤል ወደ ቤቱ ይመለሳል። የሚቀጥለው ቀን የገበያ ዕለት ስለነበር የተስፋዬ እናት ሰቤት የሚያስፈልገውን ምግብ ለመግዛት ወደ ገበያ ለመሄድ ቦርሳዋን አንስታ ስትመለስ ከትምህርት ቤት የሚመጣው ገንዘብ የለም። በድንጋጤ ስሜት ሆኖ ተስፋዬን «ከዚህ ቦርሳ ውስጥ ገንዘብ አንስተህ ነበር ወይ?» አለችው። ተስፋዬም «እኔ ምንም አላየሁም» በማለት በድፍረት መሰለላት። እናትም ቀጠለችና «ትናንት እዚህ ቤት የመጣ ሰው ነበር?» አለችው። ተስፋዬም «አዎን ዳንኤል እዚህ ነበር። ሠራተኛዋ ምሳ ስጥታን አብረን በልተን ከዚያም ስንጫወት ነበር» የሚል መልስ ሰጣት። እርስዋ ተጨማሪ ነገር ከመናገሯ ቀድሞ ብሎ «ትናንት እዚህ አካባቢ ቆሞ ቦርሳውን ሲነካካው አይቼ ነበር» በማለት ዳንኤል ገንዘቡን እንደ ሰረቀ የሚያሳይ ፍንጭ ሰጣት።

የተስፋዬ እናትም በሁኔታ በጣም ተቆጣች። በገበያ ዕለት የዳንኤል አባት ደግሞ አንዲት የበግ ጠበት ሽጦ ቆንጆ ሽሚዝ ገዝቶለት ነበር። የተስፋዬ እናት ወደ ትምህርት ቤት በመሄድ ስርዕሉ መምህሩ ዳንኤል አደረገ ብላ ያለበትን ነገር ነገረችው። ተስፋዬም ሁኔታው ትክክል እንደሆነ በመመስከር የዳንኤልን ጥፋተኝነት አረጋገጠ። ርዕሰ መምህሩና መምህራን ሲሆኑ ነገር ቢያዝኑም ለሌሎች ተማሪዎች ትምህርት ይሆን ዘንድ ዳንኤልን በተማሪዎች ሁሉ ፊት ገረፉት። ዳንኤል ሲገረፍ ገንዘቡን የወሰደውም ልጅ ቆሞ ያይ ነበር። ምንም ከፋ ማድረግ ልማዱ ቢሆንም ዳንኤል ባለጠፋ ነገር አንዲህ መቀጣቱ በጣም አሳዝናታል። ያን ዕለት ማታ ከተሰማው ሐዘን የተነሣ እራቱን ሳይጠላ ነበር ያደረገው።

ዳንኤል በአካሉ ላይ ከደረሰው ጉዳት ጠይ በተማሪዎች ፊት በመደብደቡ የተሰማው የሰሜት መሸማቀቅ እጅግ ጎዳው። ከዚህም በላይ ከተስፋዬ ጋር የነበረው ጓደኝነት ተቋረጠ። ከሌሎች ጋር ጓደኝነት

እንዲመሠርት ደግሞ አሁን ሁሉም ተማሪ እንደ ሌባ ይመለከተዋል። ወደ ሌላ ትምህርት ቤት ለመሄድ ምንም አማራጭ ስላልነበረው ትምህርቱን ቀጠለ። እንደ ቀድሞ ጊዜው እያጠና በትምህርቱ ጥሩ ውጤትን ማምጣት ቀጠለ። የአርሱ ባሕርይ ባለመሰጠጡ መምህራንና የክፍል ተማሪዎችም ይገረጡ ነበር።

ዳንኤል የመጀመሪያ ትምህርቱን ጨርሶ ወደ ከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ሲገባ ያ ተደባዳቢው ልጅ በውስጡ የተፈጠረው ሐዘን እያደገ በመምጣቱ የእኤምሮ እረፍት ማግኘት አስብኝ ብሎ በማሰብ ሁለት መቶ ብር ይዞ ወደ ተሰፋይ አናት ይሄዳል። በዕለተ ሰጸበት የሠፈር ሰዎች አንድ ላይ ተሰብስበው ቡና እየጠጡ ባለ መጣና በተሰፋይ አናት ጉልበት ላይ ወድቆ «እባክሽን ይቅር በይኝ! ሁለት መቶ ብርን የወለድኩት እኔ ነኝ» በማለት የሆነውን ነገር ሁሉ ነገራት። ያየውና የሰማው ሁሉ በዚያው ፈንዝ ቀረ። የተሰፋይ አናት የሰማችውን ነገር ማመን አቃታት። ሁሉም ዳንኤል ጥፋተኛ እንዳልሆነ አወቁ። በትምህርት ቤት የደረሰበት ቅጣትና በሠፈር እንደ ሌባ መታየቱ አሳዘናቸው። ተሰፋይ ያደረገው ነገር ትክክል እንዳልነበረ መናገር ጀመሩ።

የተሰፋይ አናት ከልጇ ጋር ወደ ዳንኤል ቤተሰብ ሄደች። ወላጆቹና አርሱ ባሉበት ሥፍራ የሆነውን ሁሉ በመናገር ዳንኤልን ይቅርታ ጠየቀች። ዳንኤልም እውነቱ አንድ ቀን ሲወጣ ይችላል በሚል አሳብ ነገሩን አንደ ተወው በመናገር ይቅር አላቸው። ከተሰፋይም ጋር ተሳሳሙ። አሁን ሁለቱም አድገው ትልቅ ሰው ሆነዋል። ነገር ግን ሁለቱም የሆነውን ነገር ያስታውሱታል። ተሰፋይ እንዲህ ያለውን ነገር በመፈጸሙ አሁንም አልፎ አልፎ የበደለኝነት ስሜት ይሰማዋል። እንዳንዴ ደግሞ በራሱ ላይ ይሰቃል። ዳንኤልም እንዳንድ ጊዜ ጥፋተኛ ያልሆነ ሰው ሰዎች ጥፋተኛ እንደሆነ በሐሰት ቢመሰክሩበት ያልተገባውን ቅጣት ይቀበላል። ከዚህ በኋላ እውነቱ ቢወጣ ምን ዋጋ ይኖረዋል? እያሉ ያስባል። በእኤምሮአቸው ውስጥ በወጣትነት ጊዜ የተከናወነው ነገር ትናንት አንደሆነ ዓይነት ትኩስ ነው።

በደልን ስለማስታወስ ጳጳስ ዴቨሞን ቱቲ «ሰዎች ይቅርታ በሚያደርጉበት ጊዜ ሁኔታውን እንዲረሱ እይጠየቁም። ከመርሳት ይልቅ ማስታወስ እነዚያ አስቃቂ፣ ጭካኔና ግፍ የተሞሉባቸው የጥቃት ድርጊቶች ዳግመኛ እንዳይከሰቱ ይረዳል» ብለው ተናግረዋል።⁶ በዚህ አሳብ መሠረት ተበዳዮች ይቅርታ ሲያደርጉ በእነርሱ ላይ የደረሰውን በደል እንዲረሱ መጠየቅ ትክክል እይደለም። እነርሱ ብቻም ሳይሆን በዳዮችም ያደረጉትን ከፋ ድርጊት መርሳት የለባቸውም። ሁለቱም ወገኖች የተፈጸመው በደል ዳግመኛ እንዳይከሰት ለማድረግ ታሪኩን ማስታወሳቸው ያግዛል። በደልን ይቅር ካሉ በኋላ በደሉን እስመርሳት ጥቅም ያለው በመሆኑም ሆን ብሎ ማስታወስ የበለጠ ጥቅም እንዳለው ያሳስበናል።

በደልን ማስታወስ ከይቅርታ በፊትና በኋላ ይለያያል። በግንኙነት ውስጥ በደል ተፈጽሞ ይቅርታ ከመደረጉ በፊት ተበዳይ በደሉን ሲያስብ ወደ እኤምሮው የሚመጡ መጥፎ የሆኑ ስሜቶች ናቸው። በዳይን ለመበቀል ያስባል። ከትውበታው ጋር የሚመጡ እነዚህ ስሜቶች ግንኙነቱንና ተበዳይን የሚጎዱ ይሆናሉ። ከይቅርታ በኋላ ያለፈውን በደል ማስታወስ ማለት እነዚህን አላቦች ማበተናገድ አይደለም። ሰዎች ከልባቸው ይቅርታ በሚያደርጉበት ጊዜ በሕይወታቸው ላይ አንድ ጊዜ የተፈጸመውን በደል እያሰላሰሉ አይኖሩም። ወደ ትውበታ የሚመጡ አላቦች ቀበ በቀበ እየቀሩና በተበዳይ ሕይወት ላይ የሚኖራቸውም አሉታዊ ተጽዕኖ እየቀነሰ ይመጣል። ጌሪ ኮሲንስ የተባሉ ክርስቲያን የሥነልቦና ምሁር «በቅድሚያ ይቅርታ ይመጣል፤ ከዚያም ያለፈውን በደል ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል መርሳት ተከትሎ ይመጣል» በማለት ተናግረዋል።⁷

እንዳንድ ጊዜ በሰዎች የደረሰበትን በደል ለመርሳት በምናደርገው ትግል ውስጥ ያንን በደል ከመርሳት ይልቅ በደሉን ይበልጥ እያስታወስን እንሄዳለን። ስለዚህ በሰብዓዊ ግንኙነቶቻችን ውስጥ የተፈጠረው ችግር ሳይፈታ (በእኛና በሌሎች መካከል የተፈጠረው በደል ሳይበተካከል) እንዲሁ ሁኔታውን ለመርሳት ጥረት ማድረግ ሁኔታው በሚገባ በእኤምሮ ውስጥ እንዲቀረጽ ሁኔታዎችን ማመቻቸትን ያመጣል። አንድ ነገር በእኤምሮ ትውበታ ውስጥ ገብቶ መታወስ የሚችልበት ሥፍራውን መያዝ እንዲችል ሁኔታውን ደጋግሞ ማሳሳል እንደሚረዳ ሁሉ በዚህ ጉዳይም በደሉን ለመርሳት በምናደርገው ትግል ላናወቀው ጉዳዩ በእኤምሮአችን ውስጥ እንዲሰርጽ እናደርጋለን።

እንዳንድ ሰዎች ተበዳይን በሚያገኙበት ጊዜ የደረሰበትን በደል እንዲረሰው ይመክሩታል። «እባክህን አርሳው» ይሉታል። እንዴት አድርጎ የተጎዳበትን ነገር መርሳት ይችላል? ትክክለኛ መርሳት ከእውነተኛ ይቅርታ በኋላ የሚመጣ ውጤት እንጂ ይቅርታን ለማምጣት አንደ መሣሪያ የሚያገለግል ክስተት አይደለም። ስለዚህ ሁኔታውን ተገቢ በሆነ መንገድ ለመፍታት ከመሞከር ቀደም ብሎ እንዲሁ ለመርሳት ጥረት ማድረግ ውጤት አይኖረውም። በግንኙነት ውስጥ የተፈጠረውን ጉዳይ ለመፍታት ጥረት ቢደረግ አንድ ሰው ስለበደሉ የሚሰማው ስሜት ትኩሳት ቀስ በቀስ ይቀንሳል። በእርግጥ እንዳንድ ነገሮችን ከማስታወስ ይልቅ መርሳት ጠቃሚ እንደሆነ ቢታሰብም በሕይወት ጉዞ አደገኛ የሆኑትን ነገሮች መርሳት የሚችል አይመስለኝም።

ካለፈው ሕይወቱ ራሱን መለየት የሚፈልግ ሰው የወደፊት ነገር አይታየውም። ሰዎች ያለፈው ነገር እንዲሁ ከንቱ ሆኖ ወይም ያለፈ ነገር ብቻ ሆኖ እንዲቀር ማድረግ የሚያስችለው የንስሐ ዓይነት ነው። በቀድሞ ሕይወታቸው በመን የተፈጸሙ ሆነው የዛሬውን ሕይወታቸውን በተገቢው

⁶ Tutu, D. P.271

⁷ Collins, G.R. (1988). *Christian Counseling*. W Publishing. P. 145

ሁኔታ እንዳይመራ እንቅፋት የሚሆኑባቸውን ማስወገድ ነው። በማንኛውም ሰው ሕይወት ያለፈው ነገር በረከትና መርገም የሆኑ ነገሮች ይኖረዋል።⁸

በይቅርታ ሂደት ከታለፈ ካለፈው ሕይወት ውስጥ መርገሙን በመተው በረከቱን ለዛሬም መጠቀም ይቻላል። ይቅርታ ማድረግ ያለፈው ክስተት የዛሬውን ሕይወት በአሉታዊ መንገድ እንዳይመራ የሚከላከል መሣሪያ ነው። በቀደመው ሕይወት የተፈጠረው መርዝ የዛሬውን ሕይወት እንዳይመርዝ ገደብ መሥራት ነው። ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ ያለፈው ክስተት የሚታይበትን እይታ ወይም የሁኔታውን ትርጉም ይሰውጣል። በዚህ ሂደት ውስጥ ደግሞ ይህ ያለፈው ነገር በወደፊት ሕይወት ላይ የሚኖረውም ተጽዕኖ እንዲሁ ይሰውጣል። ይቅርታ እንደ ወንፊት ነው። ካለፈው ሕይወታችን ከእኛ ጋር መቀጠል የሚገባቸውን ጠቃሚ ነገሮች ያጠራልናል። ከዚያም ጠቃሚ የሆኑት ትምህርቶች ይዘን ሕይወታችንን እናንጽበታለን።

ማጠቃለያ:

- ↓ ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ የተፈጸመው በደል በተበዳይ ላይ ሊደረግ የተገባ ነገር መሆኑን ማጽደቅ እይደለም።
- ↓ ይቅርባ ዓይነት በተበዳይ ተከታታይነት ባለው ሁኔታ ለመጠቃት ራስን ማጋለጥ እይደለም።
- ↓ ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ ለእርቅ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ቢችልም በራሱ እርቅን ሊወክል አይችልም።
- ↓ ተበዳይ በእርሱ ላይ የተፈጸመውን በደል ከይቅርታ በኋላ ወዲያውኑ እንዲረሳ መጠበቅ ትክክል እይደለም። ይቅርታ የበደል መርሳትን ሊያስከትል ይችላል።

የማለላለል ጥያቄዎች:

- (1) ይቅርታ በበደል ምክንያት የፈረሰውን ግንኙነት ማደስ ካልቻለ ይቅርታው ሙሉ ሆኗል ማለት ይቻላል? ለምን?
- (2) «በዳይን መቻል ገደብ ሊኖረው ይገባል» የሚለው አሳብ በሁኔታዎች ላይ ባልተመሠረተ ፍቅር መዋደድ አለብን ከሚለው አሳብ ጋር አንዴት ይጣጣማል?
- (3) በሕይወትህ ከተለማመድከው ሁኔታ በመነሳት «ይቅርታ ምን እይደለም?» ለሚለው ጥያቄ ምን መልስ ትሰጣለህ?

⁸ Klassen, p.209-213

2 ይቅርታ ምንድነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ይቅርታን «የሰውን ንብረት፣ መብትን ወይም ክብርን ከማጥፋት እንዲሁም የሞራል ሕግን ከመጣስ ከሚመጣው በደል የተነሣ የማሰማን የቁጣ ስሜት መተው» በማለት ይተረጎማል። ከዚህም ጋር በማያያዝ ለይቅርታ ንብሐ መግባትና ለተፈጸመው በደል ቤዛ ወይም ካሣ ለመክፈል ፈቃደኝነቱ መኖር አለበት። በዚህ ሁኔታ በሚመጣ ይቅርታ የሚገኘው ውጤት ደግሞ የሁለቱም ወገኖች ቀድሞ የነበረው ግንኙነት መታደስና ኅብረታቸውን በእዲስ ሁኔታ መቀጠል እንደሆነ ያብራራል።⁹

በዚህ አሳብ መሠረት ለበዓዊ ግንኙነትን ማበላሸት የሚችለው በደል ሊከሰት የሚችልባቸው አራት መሠረታዊ ነገሮች ተጠቅሰዋል። እነርሱም የሰውን ንብረት ያለባለቤቱ ፈቃድ መጠቀም ወይም ያለ አግባቢ መያዝ፣ የሌላውን ሰው መብት በማንኛውም መንገድ መጣስ፣ የሰዎችን ክብር በቃልም ሆነ በድርጊት መንካትና ማጥፋት እንዲሁም በሕሊና ውስጥ የተጸፈውን የሞራል ሕግ ጥሶ በማለፍ ተገቢ ያልሆነ ነገርን በሰዎች ላይ ማድረስ ናቸው።

ይቅርታ የበቀልን አሳብና እርምጃን መተው ነው።

በእነዚህ ዓይነት መንስኤዎች የሚመጣው በደል ደግሞ በተበዳይ ላይ የሚያስከትለው የቁጣ ስሜት እንደሆነ ይገልጻል። እንግዲህ አንድ ሰው ይቅርታ እደረገ የሚባለው ሰዎች በእርሱ ንብረት፣ መብት፣ ክብር ወይም ሞራሉ ላይ በደል በሚያደርሱበት ጊዜ በውስጡ የተለማውን የቁጣ ስሜት ሊተው ነው።

ይቅርታ ማለት እኛን ለበደሉን፣ በእኛ ላይ ጥፋት ለፈጸመ ወይም እኛን ለከፋ ነገር እላልፎ ለሰጡ ሰዎች የሚለማንን የበቀል አሳብና ፍላጎታችንን ማስወገድ ነው። ዘላቂነት ባለው ግንኙነት ውስጥ ሰዎች በድላውን በውስጣችን የተለማንን መጥፎ ስሜቶች ማስወገድ ብቻ በቂ አይደለም። ይቅርታ ከበደሉ የተነሣ የተለማንን አሉታዊ ስሜቶችን ከማስወገድ ያልፋል። በዳይን ለመበቃል የሚገፋፋንን ስሜት ማርገብና ከዚያ ሰው ጋር አንደገና ግንኙነት አለማድረግ የሚፈልገውን አሳባችንን መተውን ይጨምራል። በዳይ ያደረገው በደል ጎጂ እንደሆነ ቢታወቅም በተጨማሪም ከበደሉ የተነሣ ሕይወታችን ቢጎዳም ከዚያ ሰው ጋር መልካም ግንኙነት ለመመሥረት በተስፋ መንዝ መቻል ነው። ይቅርታን በዚህ ሁኔታ ለመመሥረት ከበደል የተነሣ የተለማንን መጥፎ ስሜቶችን በማስወገድ በእነርሱ ፈንታ ደግሞ መልካም የሆኑ ስሜቶችን መተካት ነው።

⁹ Douglas & Tenney (1987). Bible Dictionary. Zondervan Corporation. P. 360

እንግዲህ ይቅርታ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ከተፈጸመ በኋላ በተበዳይ ሕይወት ውስጥ የሚመጣ የአቋም ለውጥ ነው። ተበዳይ ለበዳይ ይቅርታ በሚያደርግበት ጊዜ በሕይወቱ ውስጥ በዳይን ለመበቀል የሚኖረው የልብ መነሳሳት ይቀንሳል፤ ከአርሶ ጋር ሳለመገናኘት የሚያደርጋቸውን ጥረቶችን ይተዋል እንዲሁም ቀድሞ የነበረውን ግንኙነት እንደገና በማደስ መቀጥል ይፈልጋል።

እነዚህን መጥፎ ሰሜቶች በማስወገድ የመጀመሪያ ተጠቃሚ ተበዳዩ ለው ነው። ይህን የበቀል ሰሜትና ፍላጎትን ማስወገድ ውስጣዊ የልብ ሰላምን ይመልሳል። ከዚህም በተጨማሪ የተበዳዩ ሕይወት በተፈጸመው በደልና በደረሰው ቁስል እንዳይታይና እንዳይተረጎም ነጻነትን ይሰጣል። ለዎች በእኛ ላይ የፈጸሙት በደል የሕይወታችንን አቅጣጫ እንዳይወሰን አሻፈረን ማለት ተገቢ ነው። በእኛ ላይ የደረሰውን በደል ብቻ በማሰብ ለሌሎች ማለብና መሥራት የሚገባንን መልካም ተልዕኮዎች ከግብ ሳናደርስ እንዳንቀር ለበዳይ ባሪያ ከመሆን ነጻ መውጣት ነው።

ይቅርታ ለተፈጸመው በደል ንስሐ መግባትና ካሣ ለመክፈል ፈቃደኛ መሆን ነው።

ይቅርታ ሙሉ እንዲሆን በዳይ ማድረግ የሚገባቸው ነገሮችም ተጠቅሰዋል። በዳይ በተበዳይ ላይ የደረሰው በደል ተሰምቶት ንስሐ መግባት ይኖርበታል። በዳይ ጥፋቱን በማመንና የተጠያቂነት ሰሜት ተሰምቶት ሳይረሰው በደል ተበዳይ ይቅር እንዲለው መጠየቅ ይጠበቅበታል። ሆኖም ይህ ሁልጊዜ የሚደረግ ሳይሆን ይችላል። በድሉ ይቅርታ መጠየቅ የሚጠበቅ ጉዳይ ቢሆንም በዳይ ዘወትር ለፈጸመው በደል ይቅርታ ይጠይቃል ማለት አይደለም።

እንደ ሌውስ ቢ ስሜዴስ አገላለጽ ንስሐ መግባት እራት ዋና ዋና ደረጃዎች አሉት። እነዚህ ደረጃዎች ተከታታይነት ያላቸው ሆነው እራተኛ ው ደረጃ ሲያልቅ ንስሐ ተከናወነ ማለት ይቻላል። እነዚህም ደረጃዎች በሚከተለው ሁኔታ ተብራርተዋል።

❖ መገንዘብ፡- በዳይ ራሱን በተበዳይ ሥፍራ በማስቀመጥ የሆነውን ነገር በተበዳይ እይታ ማየት መቻል ነው። ከበደሉ የተነሣ በተበዳይ ሕይወት ላይ የደረሰውን ይገነዘባል። ይህም ብቻ ሳይሆን ተበዳይ ደረሰብኝ ብሎ የሚናገራቸው ነገሮች እውነት መሆናቸውን ይረዳል። በአእምሮው በተበዳይ እእምሮ ውስጥ ያሉትን አላቦች ይካፈላል።

❖ ሰሜትን መጋራት፡- ከበደሉ የተነሣ ተበዳይ ምን ያህል ሕይወቱ እንደተጎዳና ምን ያህል የሰሜት ስቃይ ውስጥ እንደገባ በመገንዘብ ሰሜቱን መጋራት ይጀምራል። በአእምሮ ከመረዳትም አልፎ በተበዳይ ልብ ውስጥ ያለውን ሰሜት መካፈል ይከለታል። በዳይ በተበዳይ ላይ ይህን የሚያህል

የሰሜት ዚሣራ እንዲመጣበት ምክንያት በመሆኑ የበደለኛነት ስሜት ይለማዋል። ለፈጸመውም በደል «ፍርድ» እንደሚገባው ይቀበላል።

❖ መናዘዝ፡- በዳይ በተበዳይ ላይ የደረሰው ጉዳት እንደ ተረዳና ሰሜቱንም እንደ ተካፈለ በግልጽ መናገር ይጀምራል። ይህ መናዘዝ «እኔ ጥፋተኛ ነኝ» ከማለትም ያለፈ ነው። እንዳንድ ጊዜ ለዎች የፈጸሙት በደል ያደረሰውን ጉዳት በመገንዘብ ወይም የተበዳይን ሰሜት ሳይጋሩ በደላቸው ሊያመልጡት የማይችሉት ነገር በመሆኑ ጥፋተኛ መሆናቸውን መናገር ይችላሉ። እውነተኛ መናዘዝ ለበዳይና ለተበዳይ የሕይወትና የግንኙነት ፈውስ ለማምጣት እንጂ ሁኔታውን ለማርገብ ብቻ እንደ መማለጃ ለተበዳይ ወይም ሁኔታውን ለሚከታተል አካል መስጠት አይደለም። ከልብ የሆነ መናዘዝ ፈውስን ያመጣል። ስለዚህ በዳይ የተበዳይን ይቅርታ ማግኘት ለሕይወቱ ፈውስ አስፈላጊ መሆኑን በመናገር ምሕረትን ይጠይቃል።

❖ ተስፋ መስጠት፡- የተፈጸመው በደል ያስከተለውን የሕይወት ዚሣራ በመገንዘብ ወደፊት ተመሳሳይ ዓይነት በደል በተበዳይ ላይ ሳለመፈጸም ቃል መግባት ነው። ይህ ተስፋ እውን የሚሆነው ወደፊት በሚሆኑ ጉዳዮች በመሆኑ ከወዲሁ እርግጠኛ መሆን አይቻልም። ሆኖም ግን የበዳይ መናዘዝ ምን ያህል እውነተኛ እንደሆነ በሚለጠው የተስፋ ቃል መገመት ይቻላል።

በግል ሕይወት ተግባራዊ ለማድረግ ለለው ልጅ ከሚከበዱ ነገሮች አንዱ ከልብ የሆነ እውነተኛ ንስሐ መግባት ነው። «እኔ ጥፋተኛ ነኝ» ብሎ በለው ፊት መናገር አጅግ ከባድ ይሆናል። ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑን አምኖ ለመቀበል ይችላል። በመሠረተ እሳብ ማንኛውም ሰው ስህተት ሊፈጸም እንደሚችል ብዙዎች ቢያውቁትም በራሳቸው ላይ ሲደርስ ግን ተግባራዊ ማድረግ ብዙዎችን ሲቸግራቸው ይስተዋላል። በአብዛኛው አንዱ የፈጸመውን በደል በቀጥታ ከማመን ይልቅ ያንን ስህተት የፈጸመበትን ምክንያት መዘርዘር ይፈልጋል። ስህተት ለምን እንደ ተፈጸመ መግለጽ በራሱ ክፋት ባይኖረውም እንዲህ ማድረግ ንስሐ ከመግባት ይልቅ ራሱን ለመከላከል የሚወስድ እርምጃ እንደሆነ ለላሚታሰብ ግንኙነትን ለማደስ የሚኖረው ሚና አነስተኛ ነው። እውነተኛ ንስሐ መግባት በደሉ የተፈጸመበትን ምክንያት ከመግለጽ፣ ሌሎች ለዎችም በደለኞች እንደሆኑ ከመናገር ይልቅ ስህተታችንን እውነት መሆኑን በማመን ለተፈጸመው በደል ተጠያቂዎች እንደሆነን መቀበል ነው።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም «ይህን በደል የፈጸምኩት እኔ ነኝ» ብሎ በድፍረት መናገር በአንድ በኩል ራሱን «ለጥቃት» አሳልፎ መስጠት ነው። በግንኙነት ውስጥ ያሉ እንዲሁም ከውጭ ሆነው የሚያዩ ተመልካቾች የግንኙነት ችግር መንስኤው እኛ እንደሆንን በግልጽ በማወቅ ጣታቸውን በእኛ ላይ ይቀስራሉ። እነርሱም ቢሆኑ ስህተት መፈጸም የሚችሉ ዓይነት ሰዎች ሆነው ላሉ ጥፋታችንን በማመናችን እኛን እንደ ጭራቅ የማየትና የመኮነን ባሕርይ ይታይባቸዋል። በሌላ በኩል ደግሞ በውስጣችን ያለውን አሳብና ሰሜታችንን እንዲሁም የራሳችንን ድርጊት በግልጽ በመናገር ከእውነት ጋር ለመታረቅ ወደ ብርሃን በመውጣታችን

ነፃነት ይለማል። በጨለማው ውስጥ ከዘደል ጋር በአሰራት ከመኖር ይልቅ የራስን ትክክለኛ ድርጊት በመግለጽ ወደ ብርሃን ወጥቶ በነፃነት መኖር ለራስም ሆነ ከተባዳይ ጋር ለሚኖረው ግንኙነት የተሻሻ ውጤት አለው።

አንድ ሰው በለጆች ላይ ካደረሰው በደል መማር የሚችለው የፈጸመውን ነገር አምኖ ሊቀበል ነው። በደል የፈጸመ ሰው በደል የፈጸመበትን የራሱን ውስጣዊ ምክንያት መደርደር ወይም በሁኔታዎች ግፊት እንደፈጸመው በመናገር ሌሎች ነገሮችን ተጠያቂ ለማድረግ በሚነሳበት ጊዜ ከሰህተቱ ሊማር የሚገባውን ተገቢ ትምህርት ከመማር ራሱን እያራቀ ይገኛል። አንድ ሰው በደሉን በራሱ ብቻ የፈጸመ ባይሆንም እንኳ ሌሎችን ከመከነን ይልቅ ሁኔታውን ቢቀበል ለራሱም የሚማረው ትምህርት ከመኖሩም በተጨማሪ ከተባዳይ ጋር የሚኖረው ግንኙነት በእውነታዊ መልኩ ይለወጣል። ጥበብና ፈሪሃ እግዚአብሔር ያላቸው ሰዎች እምብዛም ሳይቸገሩ በሀተታቸውንና በሰዎች ላይ ያደረሱትን በደል ይቀበላሉ። ከዚህም የተነሣ ከሰህተታቸው ለሚቀጥለው ሕይወታቸው የሚማሩት መልካም ቁም ነገር ይኖራል። ተባዳዮችንም ይቅርታ ለመጠየቅ እይቸገሩም።

በተፈጥሮ ተግባራዊ ለማድረግ ከባድ የሆነው በዳይን ይቅር ማለት ቀላል የሚሆነው በዳይ ስላደረሰው በደል በቀጥታ ንስሐ ሊገባ ነው። «እኔ እንዲህ ዓይነት በደል ፈጽሜአለሁ፤ ለዚህም ተጠያቂ ነኝ» ማለት መቻል ነው። ከልቡ ተሰምቶት ጥፋተኛ መሆኑን ካመነ፤ ተባዳይ ይቅር ከማለት በስተቀር ምን አዎንታዊ የሆነ አርምጃ መውሰድ ይችላል? በዚህ ዓይነት ልብ ወደ እኛ ለሚመጡ ሰዎች ክልብ የሆነ ይቅርታ ማድረግ በበደሉ ምክንያት የደረሰውን ቁስል ለመፈወስና ከተባዳይም ጋር ኅብረትን በጤናማ መንፈስ ለመቀጠል ያግዛል።

በዳይ በቃል ብቻም ሳይሆን እንደ አስፈላጊነቱ ለተባዳይ ካሣ መክፈል ይገባዋል። ካሣ ተባዳይ በደሉ ባይደርስበት ኖሮ ሊኖረው የሚችለውን ሁኔታ ሊመልስለት የሚችለውን ተመጣጣኝ ክፍያ መክፈል ነው። ይቅርታ መጠየቅና ከተባዳይ ይቅርታን ማግኘት ለተበላሸው ነገር ካሣ መክፈልን ሳያስቀር ይችላል።

ካሣን ከበዳይ መቀበል ምን ያህል መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት አለው? የሚለውን እሳብ በተመለከተ የተለያዩ እሳቦችን እናገኛለን። በብሉይ ኪዳን አንድ ሰው የሌላውን ሰው ንብረት ከሰረቀ ያንን ንብረት መክፈል እንዳለበት የሚደነግግ ሕግ ነበር። «ሌባ የሰረቀውን መክፈል እለበት፤ ምንም ከሌለው ግን የሰረቀውን ይከፍል ዘንድ ይሸጥ» (ኢ.መ.ት.) (ዘጸ22:3) ይላል። በዚህ ቃል መሠረት የሰውን ንብረት ያሰ አግባብ የወሰደና የተጠቀመበት ሰው የንብረቱን ባለቤት «በድየአሁኑና ይቅር በላኝ» ማለቱ ብቻ በቂ አይደለም። ያሰ አግባብ የወሰደውን ንብረት መመለስ አለበት። እንዲያውም መጀመሪያ ከወሰደው ጨምሮ መክፈል እንደሚጠበቅበት ታዟል። ይህ ሰው ለተባዳይ መክፈል የሚያስችለው እቅም (ሀብት ወይም ንብረት) ባይኖረው በትጋት

በመሥራት ዕዳውን መክፈል ይገባዋል። በአንደበት ብቻ ንስሐ ንብቻለሁ ብሎ በአቋራጭ የማምለጫ መንገድ የለም።

የሰውን ንብረት ያሰ አግባብ የወሰደው ሰው ለባለንብረቱ ለመመለስ ክልብ የሆነ ፈቃደኝነት በሚኖርበት ጊዜና ተባዳይን ይቅርታ መጠየቁም በደሉ ሊያስከትል ከሚችለው ቅጣት ለማምለጥ ብቻ ብሎ ሳይሆን በፈጸመው በደል ክልብ በማዘኑ መሆኑ ከታወቀ ተባዳይ ምሕረት ሊያደርግበትና ካሣ መቀበልን ሊተው ይችላል።

አንድ ሰው የሌላውን ሰው ንብረት ያሰ አግባብ በመጠቀሙ ካሣ መክፈል ይችላል። በንግድና በቁሳ ቁስ የማይገመትን በደል ያደረሰው ለአንዴት ካሣን መክፈል ይቻላል? ለምሳሌ የሰውን ክብር ወይም መብትን ወይም ሞራልን የሚጎዳ ድርጊት ቢፈጸም ካሣውን እንዴት መገመት ይቻላል? ለምሳሌ ያህል አንድ ሰው በእደባባይ የሌላውን ለብዓዊ መብት በመጣስ በሞራሉ ላይ በደል ቢፈጸም በዳይ ተባዳይን በእደባባይ ይቅርታ መጠየቅ መከስ ይችላል። ይህ በወቅቱ የደረሰውን ሥነልቦናዊ ለብራትን መጠገን ባይችልም ተባዳይ በማሕበረሰቡ መካከል ያለው መልካም «ሰም» ተጠብቆለት እንዲኖር ማድረግ ይችላል።

እውነተኛ ንስሐ መግባት ካሣ መክፈልን እንደማያስቀርም ከአዲስ ኪዳን አንድ ታሪክ እናገኛለን። ዘኤመድ የሚባል ቀራጭ ስጌታ ኢየሱስ ጋር ተገናኝቶ ኃጢአቱን በተናዘዘበት ወቅት «ማንም በሐሰት ከሰሸ እንደሆንሁ አራት አጥፍ አመልሳለሁ» (ሉቃ19:8) ብሎ ተናግሮ ነበር። ሆኖም ይህን ያለውን ነገር እንዲከፍል ጌታ ኢየሱስ እሳዘዘውም። በዚህ ክፍል የተጠቀሰው ይቅርታ ሰው ንስሐ ሊገባ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለሰው የሚለጠው ምሕረት ነው እንጂ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የሚጠበቅ ዓይነት አይደለም። ከእግዚአብሔር ዘንድ ንስሐ ንብቶ የኃጢአት ይቅርታ ማግኘት በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የተፈጸመውን በደል ለማስተካከል እርምጃ ለመውሰድ ያነሳሳል። እውነተኛ ንስሐ ንብቶ የኃጢአት ይቅርታን ማግኘት ትክክለኛውን ነገር በተለይ ደግሞ በቃሉ ውስጥ የተጠቀሰውን መልካም ነገር ለማድረግ ያበረታታል እንጂ በጎውን ነገር ከመፈጸም አይከለከልም። «ይቅርታ ትክክለኛ የሆነውን ነገር ከማድረግ አያስቀርም።»¹⁰

በእርግጥ በዳይ በተባዳይ ላይ ሳደረሰው በደል ካሣ በመክፈል እንደ እመቺነቱ አስፈላጊ መሆኑ ቢታመንበትም ይህን እየጠበቁ በዳይን ይቅር አለማለት ግን ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል። ካሣን የሚጠብቅ ሰው በራሱ ማድረግ የሚችለውን ነገር ትቶ ሌላ ሰው ሊወሰድ ባለው እርምጃ ላይ ጥገኛ ይሆናል። እንዲህ ሊሆን የተባዳይን እርምጃ የሚወስነው በዳይ የሚያደርገው እንቅስቃሴ ይሆናል። ይህ ደግሞ የግል ሕይወት ፈውስና ዕድገትን በሌሎች ሰዎች እርምጃ ላይ እንዲመረከዝ ያደርጋል። በዳይ ካሣ እስከሰጥ ድረስ መጠበቅ የይቅርባይነት መንፈስ ማጣት ምልክት ነው። ይቅርታ ለማድረግ የማይፈልግ ሰው በአብዛኛው በዳይ ካሣ እስከንክፍለው ድረስ ይጠብቃል።

¹⁰ MacArthur, John.

በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ በሚሆንበት ጊዜ ይቅርታ ማድረግ ብዙ ጊዜያትን ሊፈጅ ይችላል።¹¹ ስለዚህ ይቅርታ ለማድረግ በዳይ ካሣ አስኪከፍል ድረስ መጠበቅ የለበትም። ካሣ መከፈል የበዳይ ድርሻ በመሆኑ አርሱ ታበሮ ሕይወትን ከፈውሰና ከዕድገት ማገድ የሚጠበቀው ካሣ ከሚያመጣው ጥቅም የበለጠ ኪሣራ ያስከትላል።

ይቅርታ በበደል ምክንያት የፈረሰውን ግንኙነት ማደስ ነው

ይቅርታ ሁለቱን ባላተፈ መልኩ ሊካሄድ የበዳይና የተበዳይ ግንኙነትን ያድሳል። ሁለቱም የቀድሞ ጎብረታቸውን በማደስ በፊት ይኖሩ በነበሩበት ሁኔታ መኖር ይጀምራሉ። ይቅርታ ሲደረግ ግንኙነትን ማደስና አብሮ መኖር መጀመር ሁልጊዜ የሚመጣ ውጤት ላይሆን ቢችልም ከዚያ በኋላ ግን የሚጠበቅ መልካም ፍሬ ነው።

ይቅርታ አኛን በትክክለኛውና በተገቢው መንገድ ያስተናግደናል ብለን ያመነው ለው በአኛ ላይ በደል ሊፈጽም የቀደመውን ጎብረት እንደገና ለማደስ የምንጠቀምበት የፍቅር ማደሻ መሣሪያ ነው። በዚህ እይታ መሠረት በአብዛኛው በደል የሚመጣው አኛ ከምናውቀውና ከምናምነው ለው ነው። ከአኛ ሩቅ የሆነ ሰው ማለት ከአኛ ጋር የቅርብ ግንኙነት የሌለው እንግዳ የሆነ ሰው አኛን አይበድልም ማለት ሳይሆን እንዲህ ዓይነት ሰው ቢበድለንም እንኳ ብዙ አንጎላበትም። ምክንያቱም አኛን በለማያውቀን፣ ሆነ ብሎ አኛን ለማጥቃት ሳይሆን በድንገት ነው እንዲህ ዓይነት ከፋ ነገር የፈጸመብን ብለን ራሳችንን እናሳምናለን። ነገር ግን በደሉ በጣም የሚሰማን አንድ አኛን የሚቀርብና አኛ የምንደገፍበት ለው ሲበድለን ነው። ስለዚህ ሕይወትን የሚያሳምም በደል የሚመጣው ከቅርብ ግንኙነት እንደሆነ እንመሰክራለን።

እንግዲህ ይቅርታ በበደል ምክንያት የተለበረውን የለዎችን ውበጣዊ ሕይወት በመፈወስ በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የነበረው የቀድሞ ዓይነት ጎብረት እንዲመጣ መንገድ የሚጠርግ ድርጊታዊ እርምጃ ነው። ይቅርታ በሰዎች መካከል ያለውን ፍቅርና ስምምነት የሚያጠፋውን መርዝ በማጥፋት በግንኙነት ውስጥ ሁለንተናዊ መሰረትና መተማመን እንዲኖር አቅጣጫ የሚያሳይ ተግባር ነው።

ይቅርታ ከፍቅር የተነሳ በዳይን መቀበል ነው

ይቅርታ ለዎች እርስ በርሳቸው ያለ ምንም ቅድመ ሁኔታ እንዲቀበሉ ዕድል የሚሰጣቸው፣ ለተፈጸመባቸው በደል ከፋ ምላሽ እንዳይሰጡ የሚያደርግና ሌሎችን ለመውደድ እንቅፋት የሚሆኑትን ነገሮች የሚያስወግዱበት ከተፈጥሮ ባሕርይ በላይ የሆነ ድርጊት ነው። በዚህ አሳብ መሠረት ይቅርታ ለዎችን ያለ ምንም ቅድመ ሁኔታ ለመውደድ የሚያስችል

መሣሪያ ነው። እያንዳንዱ ለው በሌሎች ዘንድ ተቀባይነት ሊያስጠው የሚያስችል ጠንካራና ተወዳጅ ነገር እንዳለው ሁሉ ሌሎች ሰዎች የማይወዱለትም ባሕርይ ይኖረዋል። በግንኙነት ውስጥ ደግሞ ሁለቱም ነገሮች መልካሙና ከፋው ገጽታዎች ይገለጻሉ። በለዎች ጠንካራ ጎን በኩል በረከት ወይም ጥቅም ሊገኝ በደካማ ጎናቸው በኩል ደግሞ በደል ይፈጸምብናል።

በዚህ ዓለም ላይ ፍጹም የሆነ ሰው ባለመኖሩ በግንኙነት ውስጥ ከደካማ ጎን የተነሣ በሌሎች ላይ በደል የማያደርስ ለው አይኖርም። ይቅርታ ለዎች ከደካማ ማንነታቸውና ባሕሪያቸው የተነሣ የሚፈጽሙትን በደል በመተው በዎቹን ያለ ምንም ቅድመ ሁኔታ መቀበል ነው። ከተፈጸመ በደል ወይም በደሉ እንዲፈጸም ካደረገው የለዎች ደካማ ጎን አልፎ ለዎቹን መቀበል የሚያስችል ድርጊት ነው። ዴቪድ «ለላውን ለው እንዳለ ክልብ ከመቀበል ውጭ ይቅርታ ሊኖር አይችልም»¹² በማለት የተናገረው ቃል መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ያለው አሳብ ነው። ይቅርታ የሚደረገው በደልን ለፈጸመው ሰው በመሆኑ በዳይን ላይቀበል ይቅርታ ሊያደርግለት የሚችል ለው አይኖርም።

በበብዓዊ እይታ ሊታይ ተበድሎ ይቅርታ ማድረግ አስቸጋሪ ነው። በተፈጥሮ የሚመጣው ምላሽ መቀበል ነው። ለዎች ሳያውቁ ወይም ሆነ ብለው አቅደውበት በአኛ ላይ በደል ሊፈጽሙ ይቅር ለማለት የሚያስችል መድኃኒት ፍቅር ነው። «ይቅርታ ቀላል ነገር የሚሆነው ዓለምን በፍቅር ዓይን በንመለከት ነው።»¹³ ይህ ፍቅር በለሜት ግለት የተሞላ ሳይሆን በምንም ሁኔታ ውስጥ ሆኖ መልካም ነገርን ለማድረግ መስጠት ያለበትን ውሳኔ ማድረግ ነው።

በዳይን መውደድ «ወርቅ ያለበትን ጭቃ መውደድ ሳይሆን በጭቃ ውስጥ ያለውን ወርቅ መውደድ» ነው። ወርቅን የማይወድ ለው ባይኖርም ጭቃውን የሚጸየፍ ለው ግን በጭቃ ውስጥ የተደበቀውን ወርቅ ለማግኘት ይቸገራል። የሚፈለገውና የሚወደው ወርቅ የሚገኘው ከጭቃው ጋር በመነካካትና የማጽዳት ሂደትም ከተካሄደ በኋላ ነው። ለግንኙነቱ የሚፈለገው በዳይ እንጂ በደሉ አይደለም። ተበዳይም የሚቀበለው በዳይን እንጂ በአርሱ ላይ የተፈጸመውን በደል አይደለም። በዚህ ሁኔታ ይቅርታ በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ መበዳደል ቢኖርም ለዎች እርስ በርሳቸው ተቀባብሰውና ተዋድደው እንዲሁም ተቻችለው እንዲኖሩ መንገድ የሚከፍት በጎ ተግባር ይሆናል።

አጋፔ ፍቅር እንካ በእንካ ላይ ያልተመሠረተ በመሆኑ በከፋ ፈንታ መልካምን በማድረግ መርሕ የሚሠራ በለሆነ ለይቅርታ መሠረቱ ነው። «ይቅርታ የራሱን ላይፈልግ ራሱን የሚሰጥ ነው። ጠላት ጥላቻን በሚጠብቅበት ሁኔታ ፍቅርን መስጠት ነው። ለጠላት ቅጣትና ፍርድ

¹¹ Stanley, C.C. (2002). *The Gift of Forgiveness*. P. 9-10

¹² Augsburg, David. *The Freedom of Forgiveness*. P.37

¹³ Jampolsky, G.G and et al. (1999) p. 5

ሲገባው ነፃነትን መስጠት ነው። ጠላት ቁጣንና በቀልን ሲጠብቅ ጠላትን መረዳት መቻል ነው። ይቅርታ የራሱን ጥቅም አይፈልግም። ይቅርታ ለሌላው የራሱን ነፃነትንና ተሰፋን ይሰጣል።¹⁴

ይቅርታ በነጻ ፈቃድ ላይ የተመሠረተ በጎ ምላሽ ነው

ይቅርታ ማድረግ የፈቃድ ጉዳይ ነው። በዳይን ይቅር ማለት የሰውን ስሜትና ድርጊትን የሚያሳትፍ ሂደት ነው። በሰው ተበድሶን የሚሰማን ስሜት መጥፎ እንደሆነ የታወቀ ነው። ስለዚህ ሰው ሰናሰብ በውስጣችን የጥላቻና የቁም በቀል ስሜት ይሰማናል። በውስጣችን የሚሰማንን ስሜት አምቢ ብሎን እየታገልን ስዚያ ሰው መልካም ነገር ማድረግ ስንጀምር በውስጣችን ያለው መጥፎ ስሜት እየቀነሰ ይመጣል። መልካምና ትክክለኛ ስሜት ከመልካም ድርጊት በኋላ ተከትሎ የሚመጣ ከሰተት ይሆናል። በውስጣችን የሚሰማንን ስሜት እያዳመጥን ዕድሜ ልካችንን ለበደሉን ሰው ይቅርታ ማድረግ አንችልም። ከፋ ወይም በደል በእኛ ላይ ተፈጽሞ ጥሩ ስሜት ከተሰማን በኋላ ይቅርታ ለማድረግ ማሰብ የማይቻል ነገርን መጠበቅ ስለሆነ ኃላፊነት መዘንጋት እንዲሁም ፈውሰና በረከታችንን ማዘግየት ይሆናል።

ይቅርታ ለማድረግ ፈቃዳችንን ከሰጠን ጥሩ ያልሆነው ስሜት እየተሰወጠ ይሄዳል። የወሰነውን መልካም ነገር እያደረግን ስንሄድ ስሜታችን ደግሞ እየተሰወጠ ይሄዳል። ስሜት ድርጊታችንን ወይም የድርጊታችንን ውጤት በመከተል ይሰወጣል።

አንድ ክርስቲያን ጸሐፊ በቤተሰብ ውስጥ ባልና ሚስት ይቅርታ መደራረግ እንደሚገባቸው በሚያሳሰብ መጽሐፋቸው ውስጥ ይቅርታን እንዲህ በማለት ገልጾታል፡-

ይቅርታ የፈቃድ ጉዳይ ነው፤ ሌላ ሰው በእኛ ላይ ያደረገውን ነገር ላለማሰላሰል ወይም ላለማውራት መወሰን ነው። ይቅርታ በማወቅ የምናደርገው ምርጫ ሆነ ብለን የምንወስደው ድርጊት ያለበት ሂደት ነው። የትዳር ጓደኛ ተገቢ ባልሆነ ድርጊት ወይም ንግግር ላይ ያመጣውን ዕዳ መሰረዝ ነው። የእግዚአብሔር ይቅርታ በእኛና በእርሱ መካከል ያቆምነውን የኃጢአታችንን ግድግዳ እንደሚሰብር ሁሉ የትዳር ጓደኛችንን ይቅር ማለትም በመካከላችን የተነቃቃ ኅብረት እንዲኖር መንገድ ይከፍታል። ይቅርታ በበደል ምክንያት ተሰያይተን የነበርነውን ወገኖች እንደገና አንድ ላይ ያመጣናል።¹⁵

¹⁴ David, A. P. 40

¹⁵ Sande, K. (2002). *Peacemaking for Families: a biblical guide to managing conflict in your home*. Tyndale House Publishers, Inc., p. 85

በዚህ አሳብ መሠረት ይቅርታ ሦስት ዋና ዋና አሳቦችን በውስጡ ያካተተ እንደሆነ እንመለከታለን። የመጀመሪያው ይቅርታ በፈቃዳችን የምናደርገው ምርጫ መሆኑን ነው። እውነተኛ ይቅርታ በነጻ ምርጫ የሚደረግ ውሳኔ ነው። በራሳችን እውቀትና ፈቃደን ይቅርታ ስናደርግ ፍሬው ዘላቂነት ይኖረዋል። ውሳኔው ከሚገለጥባቸው መንገዶች ሁለቱ ደግሞ የተፈጸመውን በደል ሁልጊዜ ላለማሰላሰልና ለሌሎች ሰዎች በወሬ ማስተላለፍን በመተው ይታወቃል።

ስለዚህ ይቅርታ ማድረግን መማር ከፈለግን ይቅር ለማለት ፈቃደኞች እንሁን። ይቅርታ መስጠትና መቀበል የምንችለው ከተፈጸመበት በደል የተነሣ የተሰማንን መጥፎ ስሜቶችንና የደረሰብንን የሕይወት ቁስላችንን ለእግዚአብሔር ለመስጠት ፈቃደኛ ስንሆን ነው። እኛ ከምንይዛቸው እግዚአብሔር ቢይዛቸው የተሻለና ፈውሰም እንደሚመጣ በማመን ለእርሱ መስጠት ነው። ፈቃደኞች ሆነን የበደሉንን ሰዎች ይቅር ብንል መልካም የሆነ ፍሬን እንሰበሰባለን፤ ባንፈቅድ ደግሞ ሕይወታችን ለሰቃይ አሳልፈን ለመስጠት ወሰንን ማለት ነው። ይቅርታ ማድረግና ላለማድረግ የአኛ ምርጫ ነው። ፈቃዱ ሲኖር መንገዱና ጸጋውም ይኖራል።

ሁለተኛው ይቅርታን ከዕዳ ስረዛ ጋር ማያያዝ ነው። አንድ ሰው በሌሎች ላይ ተገቢ ያልሆነ ድርጊት ሲፈጽምና የማይገባውን ንግግር ሲናገር በራሱ ላይ ዕዳን ያስቀምጣል። ምናልባት ያ ሰው እንዲህ ዓይነት ድርጊት እንዲፈጽም ወይም እንዲናገር ያደረጉት ውስጣዊና ውጫዊ ተጽዕኖዎች ሊኖሩ ይችላሉ። በምንም ምክንያት ቢሆን አንድ ሰው ሌላውን ሲበድል በራሱ ላይ ዕዳን ያከማቻል። በራሱ ላይ ዕዳን የቆለሰውን ሰው ነጻ ሰማውጣት ያለው እማራጭ ዕዳውን መሰረዝ ነው። ያደጉ አገሮች ለደሃ አገሮች ያበደሩትን ዕዳ መከፈል ሲያቅታቸው እንዲሚሰርዙላቸው ዓይነት ማለት ነው። ይህ የበደል ዕዳ የሚሰረዘው ደግሞ ለበዳዩ ምሕረት በማድረግ ነው።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በበዳይ የተፈጸመውን ዕዳ መሰረዝ የሚገልጽባቸው የተለያዩ መንገዶች አሉ። አንድ ሰው የበዳይን የበደል ዕዳ መሰረዙን በሚከተሉት መንገዶች መግለጽ ይችላል፡-

- ❖ ተከታታይነት ባለው ሁኔታ በደሉን ላለማሰብ በመወሰን
- ❖ የራሱን በደል በማስታወስ
- ❖ ስለበደሉ በማሰብ መቆጣትን በመተው
- ❖ በዳይ ስለፈጸመው በደል እንዲቀጣ የሚፈልገውን እቅድን ለመተው በመወሰን
- ❖ በደሉን ለእግዚአብሔር አሳልፎ በመስጠትና በመሳሰሉት መንገዶች ይሆናል።

ሦስተኛው ይቅርታ በሁለት ወገኖች መካከል ከበደል የተነሣ የተበላሸውን ግንኙነት እንደገና እንደሚያድስና በአዲስ ሕይወት ወደፊት የተሻለ ጎብረት እንዲኖራቸው እንደሚያደርግ ያሳያል።

ተበዳይ ይቅርታ ለማድረግና ለመቀበል የሚፈቅደውን ውስጣዊ ዝግጅት ሊያደርግ በማይታወቅ ሁኔታ ተበዳይ ዘገምተኛ እርምጃ ሊያሳይ በዚህ ሊወቀስ ይችላል። ይቅርታ በሂደት ይመጣል። ተበዳይ በደረሰበት በደል ምክንያት የተጎዳውን ነገር ለመፈወስ በሚያደርገው ሂደት ውስጥ ይቅርታ ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ ቀስ በቀስ እየተረዳ ይሄዳል። ስለዚህ ተበዳይ ይቅርታ ለማድረግ ሊያቅተው ይቅር ለማለት ፈቃደኛ አስመሆኑን ሳይሆን በተፈጸመበት በደል የደረሰበት የሕይወት ቁስል ገና ያልተፈወሰ በመሆናቸው አለመዘጋጀቱን ያመለክታል። ተበዳይ ከዚህ በፊት ከተፈጸመበት በደል አንጻር ራሱን መመልከት ሊያቅም ይቅርታ በማድረግ ወደፊት ማየትን ይጀምራል።

ተበዳይ የደረሰበትን በደል አያለበ በውስጡ በሚፈጠረው የቁጣና የምሬት ስሜት ሕይወቱ እየቆለለ መለቃየቱን ይገነዘብና በዳዮቹም በተፈጸሰበት ሁኔታ ውስጥ እንደሚገኙ ይረዳና እርሱ በተቀጣበት ውስጣዊ ቅጣት ሌሎችን ለመቅጣት አለመፈለግ በውስጡ ማቆጥቆጥ ይጀምራል። ከዚህም የተነሣ ስለመበደሉ መቆርቆር ለማቆም ይነሳሳል። ይህንንም የሚያደርገው ይቅርታ በመከልከል በዳዮችን «መቅጣት» ውስጣዊ ፈውስ እንደማይለጠው በመገንዘብና ይቅርታ ማድረግ በቁጣና በምሬት የሚባዛውን ኃይሉን ሕይወቱን ወደ ተሻለ እርምጃ ለመምራት በሚያስችለው ሁኔታ ላይ ለማዋል በመወሰኑ ነው።¹⁶

ይቅርታ ያለፈውን ታሪክ ወደ ጌላ መተውና ወደፊት መጓዝ ነው

በግንኙነት ውስጥ የለዎች አይታ ወሳኝነት አለው። ለዎች አንድን ነገር የሚመለከቱበት ገጽታ ሌሎች ከሚያዩበት አይታ የተለየ ነው። አመለካከታችን ስሜታችንን፣ ስሜታችን ደግሞ ድርጊታችን ላይ ተጽዕኖ ያደርጋል። ብዙ ለዎች ከትናንት ጋር የታሠሩ ናቸው። ካለፈው ዕለት ተላቅቀው አዲስን ቅን በአዲስ መንፈስ ለመኖር ያቅታቸዋል። ስላለፈው ነገር አያስቡ እንቅልፍ ያጣሉ፤ ይጨነቃሉ፤ ከጭንቀታቸው ለመገላገል ደግሞ ተገቢ ያልሆኑ እርምጃዎችን ሁሉ ይወሰዳሉ።

ሐዋርያው ጳውሎስ የጌላውን ትቶ ወደፊት መገስገስን ይፈልጋል (ፊልጵ3:13-14)። ሐዋርያው «በጌላዬ ያለውን እየረሳሁ በፊቱ ያለውን ለመያዝ እዘረጋለሁ» ሊል የሚረሳው ከጌላው ያሉ ነገሮች ምንድናቸው? ለመያዝ የሚዘረጋው ከፊቱ ያለውን ነገር ምንድነው? ከእርሱ ሕይወት ወደፊት ያለውን ለመያዝ ለመዘርጋት ከጌላ ያለውን ነገር መርሳት መሠረታዊ መርሕ እንደሆነ እንገነዘባለን። ከጌላ ያለውንና ከፊት ያለውን

¹⁶ Patton, J. (1993). *Pastoral Care in Context: An Introduction to Pastoral Care*. Westminster/John Knox Press. P. 181.

ነገር በአንድ ጊዜ መያዝ አይቻልም። እንዲህ ዓይነቱ ሰው መሐል መጓገድ ላይ እየቆመ ከጌላውና ከፊቱ ያለውን ለመያዝ የሚዘረጋን ሰው ይመስላል።

አንተስ? ትናንት በሕይወትህ ዘመን የገጠሙህ ችግሮችና ውጣ ውረፈች የወደፊት ሕይወትህን እንዲወስኑ ትፈቅዳለህ ወይስ ያለፈውን ወደጌላ በመተው ወደፊት ትገለግላለህ? ምርጫው ያንተ ነው። ካለፈው ዘመን ጋር ራስህን ማሳርፍና በእርሱ ተጽዕኖ ሥር መኖር ወይም ያለፈውን ወደ ጌላ በመተው ነገን በአዲስ መንፈስ መኖር? ስላለፈው ታሪክ ሺህ ጊዜ ብታስብና ብታሰላስል በምንም ተጓምር መለወጥ አትችልም። ሰዎች አንተን በድሰው ከሆነ በምንም መልኩ እንዳይበድሉ ማድረግ አትችልም። እርሱ አንድ ጊዜ ተፈጽሟል። ስለ ሁኔታው ብዙ ማሰላስል አንድ ጊዜ የተከናወነው ድርጊት ቀሪ የሕይወት ዘመንህን እንዲቆጣጠር መፍቀድህ ነው።

ያለፈውን ታሪክ መለወጥ ባትችልም አንድ ነገር ግን መለወጥ ትችላለህ። እርሱም ያንተ አእምሮ ወይም አስተሳሰብ ነው። የተከለቱ ነገሮች ከአንተ አቅም በላይ ናቸው። አንተ አሁን መቆጣጠር የምትችለው በአእምሮህ ውስጥ ለእነዚያ ክስተቶች የምትሰጠው ሥፍራ ነው። ምን ያህል ሥፍራ ይዘው እንደሚገኙ አንተው ታውቃለህ። ለወደፊት ሕይወትህ መለምለም እንቅፋት የሆኑ የማያለፈሉት ፋይሎች በመሆናቸው ሥፍራ እትሰጣቸው። አንዳንድ ጊዜ ከአንተ ጋር የቆዩትን አላባቶች ማለወገድ የሕይወትህን ክፍል የማስወገድ ያህል ሊከብድህ ይችላል። ሆኖም የሚጠቅሙ ስላይደሉ ከአእምሮህ ውስጥ ጸድተው መውጣት ይገባቸዋል። እነርሱን ይዘህ በአዲስና ገንቢ በሆነ መንገድ ሕይወትህን መምራት የምትችልበትን አቅም ማግኘት አትችልም።

በአንድ ወቅት ለዎች በሕይወትህ ላይ የፈጸሙት በደል አውነት ሆኖ እንደ ታሪክ የማይለወጥ ክስተት ቢሆንም አንተ ስለታሪኩ ያለህን አይታ መስወጥ ትችላለህ። ይህ አንተ መቆጣጠር የምትችለው ገጽታ ነው። ይህን አሳደርግሞ ማለት ባለፈው አፍራሽ በሆነ ትዝታ ታስረህ ወደፊት ሊኖር የሚችለውን ዕድሎችህን በራስህ ላይ መዝጋት ይሆናል። ያለፈውን ወደጌላ መተው ወደፊት ለመገስገስ ይረዳል። ለዚህ ደግሞ በአንተ አእምሮ ውስጥ የሞላውና ሁለንተናህን የተቆጣጠረው አስተሳሰብና አይታ በጎ በሆኑ አስተሳሰቦች ሊሞላ ይገባል። ሕይወትህን ወደጌላ የሚጎትተው አሮጌው አስተሳሰብ ወጥቶ በዚያ ሥፍራ ወደፊት ሊያራምድህ የሚችል አዲስ አስተሳሰብ ሊገባ ያስፈልጋል። ከአሮጌው አስተሳሰብ የመላቅደው አንዱ መሣሪያ ደግሞ ለበደሉ ሰዎች ይቅርታ በማድረግ ታሪኩን መዝጋት ነው።

አንድ ጊዜ በሕይወትህ ላይ የሚፈጸመው በደል የሕይወት አቅጣጫህን ከፋኛ ሊጎዳና ሊለውጥ እንደሚችል የታወቀ ነው። ሆኖም በዚያ ለመመራትና ላለመመራት ምርጫ ማድረግ የምትችልበት ዕድል አለህ።

በደሱ ወደሚመራህ ሳይሆን እግዚአብሔር ወዳቀደህ መልካም ግብ ለመድረስ መሥራት ትችላለህ። በሕይወትህ ላይ የደረሰውን በደል አንድ መነሻ አድርገህ ከወለድከው ዓላማህ የበደሱህን ሰዎች መዘቀል ወይም በደሱ በእንተ ላይ የደረሰውን ውጤት ወይም ማንነት ይዘህ መኖር ነው። በደሱን በይቅርታ ብታልፈው ግን በሕይወትህ እግዚአብሔር መሆኑ የሚፈልገው ዓይነት ሰው የመሆን ዕድል አለህ። የአንተ ይቅርታ የሰፈውን ክስተት ባይለውጥም የወደፊት ሕይወትህን በዘን ጎን ይለውጣል። ስለዚህ በእንተ ላይ የደረሰውን በደል በይቅርታ በመተው ዓላማህን ከግብ ለማድረስ ወደፊት ገለግለ። ወደፊት የሚጠብቅህ የሕይወት ሽልማት ማግኘት የምትችለው በሕይወትህ ላይ ለደረሰው በደል ተገዥ ሳትሆን ስትቀር ብቻ ነው። የበደሉህን ሰዎች ይቅር ብለህ በሕይወት ሩጫህ ፍጻሜ የምታገኘው ብድራት ጠላቶችህን ተበቅለህ አገኛለሁ ብለህ ከምትገምተው ብድራት አጅግ ይልቃል።

ታደሰ የሚባል ወጣት ያደገው ከራሱ ጎሣ ውጭ በሆኑ ሰዎች መካከል ነበር። እርሱ ያደገበት ማሕበረሰብ ለእርሱ ጎሣ የነበረው እመሰከት ጥሩ አልነበረም። የታደሰ ጎሣ ከእነርሱ ያነሰና የተናቀ እንደሆነ እየነገሩት ይሰድቡትና ያንገላቱት ነበር። ብቻውንም ስለነበር እንዳንድ ጊዜ የአካል ጥቃትም ያደርሱበታል። በትምህርቱ ጎበዝ ተማሪ በመሆኑም ይቀትበታል። በእርሱ በመበሰጣቸው በጣም በመናደዳቸው ስድብና እካላዊ ጥቃት ለማድረስ ይበቀሱት ነበር። ታደሰ የልጅነት ዘመኑን ያሳሰፈው በግዞት እንደሚኖር ዓይነት ሰው ነበር።

ወጣት ከሆነ በኋላ በእርሱ ላይ ይደረግ የነበሩትን ነገሮች ወደኋላ ሲመለከት «ለምን ነበር እንዲህ ያንገላቱኝ?» የሚል ጥያቄ መጠየቅ ጀመረ። በእርሱ ላይ በደረሰውም በደል ከማዘን አልፎ የቀጣ ስሜቱም እየጨመረ መጣ። በትምህርቱ የሚሰጠውም ትኩረት እየቀነሰ ሄደ። እብዛኛውን ጊዜ የደረሰበትን በደልና ስለሰዳቶቹ ያሳለጠላል። እንዴት እድርጉ በልጅነቱ ወቅት ያንገላቱት የነበሩትን በተሰይሞ ማንነቱን ያንቋሽሹትን ሰዎች እንደሚበቀል አቀደ፤ ይህን ግን እንድ ቀን ለእንድ ሰው ማጫወት እንደሚገባው እበብ። ዳሩ ግን ይህን ምስጢር ሰማን ሊያካፍል እንደሚችል አላውቀም። በዚህ ሁኔታ በእባብ እያሰ የእባቱ ወዳጅ የነበሩት ሰው ትዝ አበው። እባቱ ከመሞቱ በፊት እንድ የልብ ወዳጅ ነበረው። ይህ ሰው አልፎ አልፎ እኔ ታቸው እየመጣ ለረጅም ጊዜ ከእባቱ ጋር ይጫወት ነበር።

ታደሰ የሁለተኛ ዓመት የኮሌጅ ትምህርቱን ጨርሶ ለአረፍት ወደ ሀገር ቤት ሲመለስ ወደ ሽማግሌው ሄደ በልቡ ያለውን እብዛና ስሜት እካፈለው። ሽማግሌውም ታደሰ በልቡ ያለውን ነገር ለእርሱ በማካፈሉ የተሰማውን እርካታ ከገለጸ በኋላ ምን ዓይነት እርምጃ መውሰድ እንደሚገባው መከረው። «ሰዎች በተፈጥሮ አኩል መብት አላቸው። እንዳንድ ጊዜ አንዳንድ ወገኖች ከሌሎች እንደሚበልጡ ያሳሉ። እኛም በዚህ እካባቢ የተናቀ ወገን እንደሆነን እንቆጠራለን። አኛ የተናቅነው በሰዎቹ እይታ ነው እንጂ በብዙ ነገር ከእነርሱ የተሻለ ነገር አለን። መቶችንም በጣም እስፈላጊ ነው። ሥራችን እንደ መቶ የሚኖቅ እይደለም። እነርሱም

ቢሆኑ መቶችንን ይንቃሉ እንጂ የመቶችን ተጠቃሚዎች ናቸው። እንተም ብትሆን በትምህርትህ ከልጆቻቸው ትበልጣለህ። ብዙዎቹ የእነርሱ ልጆች ከሌጅ አልገቡም። አንተ ግን አሁን ታታሪዎች የደረሱበት ሥፍራ ደርሰሃል።

«ስለዚህ ልጅ ሆይ! እሁንም የሚንቁን ሰዎች ለእኛ ሊሰጡን የሚፈልጉትን መጥፎ ሰም ወደ ኋላ በመተው በትምህርትህ በርታ። እነርሱን በመበቀል ብታሰብ በአውነትም ከእነርሱ በታች ትሆናለህ። ይህን ጉዳይ ትተህ በትምህርትህ ብትበረታ ግን አኛ የምንናቅ ወገን እንዳይደለንና ከሚንቁንም በዎች ጋር እኩል እንደሆነን በተግባር ታሳያለህ። ከእንተም በኋላ ያሉ ልጆቻችን እንዲሁም የሚንቁን ሰዎች ልጆችም የእንተን ምሳሌነት በመከተል ሰው የደረሰበት ሥፍራ ይደርሳሉ» በማለት መልካም ምክር መከሩት። ታደሰም የኮሌጅ ትምህርቱን በከፍተኛ ውጤት በመጨረስ በኮሌጁ ውስጥ መምህር ሆነ። ከዚያም ትምህርቱን እስከ ደክተሬት ድግሪ ድረስ በመማር በማስተማር መቶው ቀጠለ። እርሱ ከተወሰደበት ሥፍራ የመጡትን ብዙ ልጆችን እስተምሯል፤ ከጎሣውና ከሌላ የመጡትን የሠፈር ልጆች መካከል ልዩነት ሳያደርግ በሚያስፈልጋቸውም ነገር ይረዳቸዋል። የእርሱን ወገን የሚንቁም ሰዎች እፋቸውን ያዙ፤ ከታደሰ ጎሣም ጋር በመከባበር መኖር ጀመሩ።

ታደሰ በልጅነት ወቅት ለዎች በእርሱ ላይ ያደርሱትን በደል በማለብ እነርሱን የመበቀል እርምጃ ቢወስድ ኖሮ አሁን የደረሰበት ደረጃ ሳይ አይደርሰም ነበር። በዳቶቹን ለመበቀል ከማሰብ ይልቅ የወደፊት ሕይወቱን በገንቢ ሁኔታ በመለወጥ ላይ ትኩረት እንዲያደርግ በመመከሩና እርሱም ተመሳሳይ እርምጃ በመውሰዱ ሕይወቱን በቀና መንገድ መራው። በመልካምም ክፉውን ማሸነፍ እንደሚቻል አሳየ። በተወሰደበትም እካባቢ በሚኖሩ የተለያዩ ጎሣዎች መካከል ዘላቂነት ያለው ተከባብሮ አብሮ መኖር የሚቻልበትን ሁኔታ ለመፍጠር ፈርቶአል ሆነ።

የሕይወትን ሩጫ በትጋት ወደፊት ለመሮጥ ወደኋላ ማየት እሱታዊ ተጽዕኖ ያመጣል። ወደፊት የሚሮጥ ሰው ወደኋላ ሲመለከት የሩጫው ኃይልና ፍጥነት ይቀንሳል። በተገቢው ፍጥነትና ኃይል ወደፊት ለመሮጥ ለሩጫው እንቅፋት የሚሆኑትን ነገሮች ወደኋላ መቀው አስፈላጊ ነው። ያለፈውን ጎጂ ክስተቶችን በአካሉም ተሽክሞ የሕይወትን ዓላማ ከግብ ለማድረስ በትጋት መሮጥ አይቻልም። መጽሐፍ ቅዱስ «አኛ ደግሞ ሽክምን ሁሉ ቶሎም የሚከበንን ኃጢአት አበወግደን የእምነታችንንም ራሱና ፈጻሚውን ሊያሰብን ተመልክተን በፊታችን ያለውን ሩጫ በትዕግሥት አንሩጥ» (ዕብ12:2) በማለት ይመክረናል።

ሩዋጮች ከባድ ሽክም ተሽክመው በተገቢው ሁኔታ መሮጥ አይችሉም። ሩጫና ሽክም አብረው የሚሄዱ ነገሮች አይደሉም። እግዚአብሔር ወዳቀደህ ግብ እንዳትደርስ እንቅፋት ከሚሆኑትን ነገሮች እንዱ ለበደሉ ሰዎች ይቅርታ አለማድረግ፤ ቂምና ምሬት ይዘህ ሁልጊዜ ስለ እነርሱ አይለብክ መኖር ነው። በሌሎች ሰዎች ላይ ጥላቻ ወይም ቂም ካለህ ይህን ሽክም ዛሬውኑ ለማስወገድ እርምጃ መውሰድ ይኖርብሃል። ምናልባት

አንተን የበደሉ በዎች በሕይወት ላይኖሩ ይችላሉ። አንተ ቂም የያዘክባቸውና ሽክም የሆኑበህ ሰዎች ምናልባት አንተንም ላይሆን በታሪክ ውስጥ ወገንህን የበደሉ ሊሆኑ ይችላሉ። ለሰተፈጸመው በደል ከቤተሰቦችህ ለምትህ ወይም ከታሪክ መጽሐፍ አንብቦህ ይሆናል። እነርሱ ሙታን ሆነው በመቃብር ሥፍራ ተኝተው በአንተ በሕይወት በው፣ በምድር ላይ በምትንቀሳቀሰው ላይ ተጽዕኖ ያደርጋሉ። ለሰዚህ በሙታን አትሸነፍ። ይቅር በላቸውና ጉዞህን ቀጥል።

የኋላ መስታወት አያዩ ወደፊት መንዳት እንደማይቻል ሁሉ ዛሬ ላይ ሆነህ በአእምሮህ ያለፈውን ሕይወት እያመነኸክህ የሕይወት ዓላማህን ከግብ ልታደርስ አትችልም። ይቅርታ ማድረግ ባለፈው ዘመን የተፈጸመውን ለህተትና በደል ወደኋላ በመተው ያለ ሕሊና ክስ ወደፊት መገለገስ ያስችላል። ይቅርታ የተሻለውን ነገር ለማድረግ በተስፋ መኖር ያስጀምራል። አንድ የሥነመለኮት መምህር «ካለፈው የሕይወት መራርነት ነጻ አውጥቶን አጅግ አዲስ ወደሆነው ወደፊት ሊመራን የሚችለው ይቅርታ ማድረግ ብቻ ነው»¹⁷ በማለት የተናገረው ጭብጥ ይቅርታ ማድረግ የሕይወት አቅጣጫ ለዋጭ መሆኑን ያስገነዝባል።

ከሰዎች ጋር ባለህ ግንኙነት ሽክም ሆኖብህ ሕይወትህን ወደፊት በተገቢው ሁኔታ እንዳትመራህ ያደረገህ ነገር አለህን? በሰዎች ተበድለህ ቂም ይዘህ እየኖርክ ከሆንህ ይቅር በልና ወደፊት ተራመድ። ቂም አንተን ካለበት አስር ቤት ውጣ። የቂምና የይቅርታ አለማድረግ አስር ቤት ለማንም አልበጀም! ለአንተም አይበጅህም። ለበደሉህ በዎች ይቅርታ ማድረግህ እነርሱ በአንተ ላይ የፈጸሙት በደል ይገባሉ ማለትህ አይደለም። ከአንተ ይቅርታ ማድረግ የተነሣ እግዚአብሔርም በደላቸውን ይቅር ይላል ማለት አይደለም። ለበዳዮች ይቅርታ ማድረግና መክልከል የእግዚአብሔር ጉዳይ ስለሆነ እርሱን ለእርሱ በመተው አንተ ማድረግ የሚገባህን መልካም ተግባር ፈጽም። መለወጥ በማትችለው ባለፈው ነገር ከመታለር የወደፊቱን ነገር ለመለወጥ ማድረግ የሚገባህን አንድ ነገር አድርግ። እርሱም ይቅርታ ነው። የበደሉህን ይቅር ማለት የሕይወትህ ፈውስ ደግሜ ይሆናል።

በዚህ ላይ አንድ ማለተዋል ያለበት መሠረታዊ አላብ ይኖራል። ለበደሉን ሰዎች ይቅርታ ማድረግና ከትናንቱ የሕይወት ገጠመኞቻችን ጋር ለላምን መፍጠራችን በአንድ ጊዜ ከጨለማ ወደ ብርሃን እንደሚወጣ ዓይነት ሰው ሁለንተናዊ ሕይወታችንን ላይለውጥ ይችላል። ይቅርታ ባለማድረጋችን የተያዙብን በረከቶቻችን ግን ይለቀቃሉ። ሕይወታችን ሰላማዊ ይሆናል። ሆኖም ሁልጊዜ በሂደት ውስጥ የምንመራቸውና የምንለማመዳቸው አዳዲስ

ነገሮች ይኖራሉ። ሕይወት ሂደት ለሰላምነት ዛሬ ከሆነው ነገር ነገ ደግሞ ወደ ተሻለ ሕይወት ለመድረስ ተስፋ እናደርጋለን።

በግለሰብ ብቻም ላይሆን አንድ ቡድን፣ ብሔረሰብና አገርም ስናስብ ላለፈው በደል ይቅርታ ማድረግ ስለላም፣ ለብልጽግናና ለአውነተኛ አንድነት ቁልፍ ነው። ከዛሬ ሁለት ወይም ሶስት መቶ ዓመታት በፊት የተደረገውን ታሪክ እየጠቀሱ ተበድለን ነበር እያሉ ተከታታይነት ባለው ሁኔታ ማውራት አንድ መልካም እርምጃን በማራመድ ገንቢ የሆነ ሰውጥ ከማምጣት ይልቅ አሁን ያሉ በዎች/ሕዝቦች በበላም አብረው አንዳይኖሩ በመካከላቸው ጥላቻንና ግጭትን መዝራት ነው።

ማጠቃለያ:

- ✦ ይቅርታ ከበደል የተነሣ የሚለማንን መጥፎ ለሜት በመክተል የበቀል እርምጃ መውበድን መተው ነው።
- ✦ በዳይ በፈጸመው በደል ተጽጽቶ ገስሐ በመግባት የጠፋውን ገንዘብ ወይም ንብረት መመለስን ላያስቀር ይችላል።
- ✦ የእግዚአብሔርን ምሕረት መለማመድ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የሚፈጠረውን በደል በይቅርታ በማለፍ ከበዳይ ጋር የነበረውን ግንኙነት ለማደስ ዓይነተኛ መሣሪያ ነው።
- ✦ ይቅርታ ውስጣዊ ስሜታችንን በማዳመጥ የሚፈጸም ተግባራዊ እርምጃ ሳይሆን ፈቃድን በመጠቀም የሚወስድ ውሳኔ ነው።
- ✦ ይቅርታ ያለፈውን መጥፎ የሕይወት ምዕራፍ በመዝጋት በአዲስ አይታ ወደፊት መንዝ መጀመር ነው። የራስን የነገ ሕይወት በበደል ላለመተርጎም ውሳኔ ማድረግ ነው።

የማሳሰል ጥያቄዎች:

- (1) በዳይ ለፈጸመው በደል ካሣ መክፈል ምን ያህል መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት እንዲሁም ለግንኙነት መታደስ ምን ያህል ተጨባጭ ጥቅም ይኖረዋል?
- (2) በወዳጅ መበደል በሩቅ በው ከመበደል የላቀ ሕመም የሚያስከትለው ለምንድነው? ወዳጅንህ ይቅር ማለት የሚከብደው ለምን ይሆን?
- (3) በግለሰብ፣ በቡድን እንዲሁም በማሕበረሰብ ደረጃ በታሪክ ውስጥ የተፈጸሙትን በደሎች ወደኋላ በመተው በአዲስ አይታ ወደፊት መራመድ የሚቻለው ምን ዓይነት ተጨባጭ እርምጃዎችን በመውሰድ ይመስልሃል?

¹⁷ Kruschw, R. B. (2001). *Christian Reflection: A Series in Faith and Ethics*. The Center of Christian Ethics. P. 5

3 ይቅርታ በዓውዳችን እይታ

በኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናትና ምርምር ማእከል የተዘጋጀው የአማርኛ መዝገበ ቃላት ይቅርታን «ቂም ወይም ቅሬታ እንዳይኖር፡- በዳይ ተበዳይን ምህረት የሚጠይቅበት የልመና ቃል» እንዲሁም «በደልን፤ ቂምን መተው፤ ይቅር ማለት፤ ምህረት ማድረግ» በማለት ይተረጉመዋል።¹⁸ በዚህ ትርጉም መሠረት በተበዳይና በበዳይ መካከል የሚፈጸም ከሰተት ሆኖ በዳይ ተበዳይን ምህረት እንዲያደርግለት የሚጠይቅበት ሂደት ነው። በዳይ ተበዳይን ይቅርታ መጠየቅ የሚኖርበት ደግሞ በግንኙነታቸው ውስጥ ቂም ወይም ቅሬታ እንዳይኖር ለማድረግ ያለፈውን በደል በምህረት መተው ነው።

ለሌላ በደል፤ ቂምና ይቅርታ ከሚነገሩ የተለያዩ አባባሎች ማሕበረበዓላትን ለሌላ ይቅርታ ያለውን ግንዛቤ መመልከት ይቻላል። ከዚህ በታች የተቀመጡት አሳቦች ግንዛቤ እንዲለጠን ብቻ በማለብ እንጂ ይቅርታ በተለያዩ ባሕሎች ውስጥ የተለያዩ ትርጉሞችና ሂደት ሊኖረው እንደሚችል አስባለሁ። በዚህ አቅጣጫ ጥናቶች በደረጉ በዓውዳችን በይቅርታ ዙሪያ ለሚነሱ አሳቦች ለፊ ግንዛቤ ማግኘት ይቻላል። ለጊዜው ይህን ማድረግ የዚህ መጽሐፍ ትኩረት በመሆኑ ለምሳሌ የሚሆኑ ጥቂቶችን ብቻ በማንሳት ማለፍ ግድ ይሆናል።

በብዓዊ ፍጡር በደልን ይፈጽማል። «ለው ሆኖ የማይበድል፤ እንጨት ሆኖ የማይጨስ የለም» ማንኛውም ሰው በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ሌላውን ሰው ሊበድል ይችላል። ከሰው ልጅ ስህተት በለማይጠፋ በዚህ ስህተት ደግሞ ሊጎዳ የሚችል ሰው መኖሩ የማይቀር ክበተት ነው። ለሌሊህ በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በለዎች በደል ሊፈጸም እንደሚችል ከወዲሁ ማለብ ተገቢውን ቅድመ ዝግጅት ለማድረግ ይረዳል።

በው መበደልን አይወድም። «ለው አይወድም በደል፤ በሬ አይወድም ገደል» በግንኙነት ውስጥ በደል እንደሚፈጸም ቢታወቅም ሰው በሌላው መበደልን አይፈልግም። ጤናማ አካምሮ ያበው ሰው ሌላው ሰው እንዲበድለው ሁኔታዎችን አያመቻችም። ተበድሎም መልካም ለሚት እይለማውም። ይህ ሁኔታ ለዎች በራሳቸው ላይ በደል እንዲደርስባቸው እንደማይወዱ ሁሉ ሌሎችንም ላለመበደል ጥንቃቄ እንዲያደርጉ እንዲሁም የተበደለ ሰው መጥፎ ለሚት ሊለማው እንደሚችል ያስረዳል። ተበዳይ የማይወደው ነገር ለሰደረለበት የሚለጠውን አጻፋዊ ምላሽንም በትዕግሥት ለማለተናገድ ግንዛቤን ይሰጣል።

በው ለሚሠራው ክፉ ሥራ ብድራቱን ያገኛል። «በሰፈሩት ቁና ላይሠፈሩ አይቀሩም»፤ «ለውን እንዳ ባይ አመድ ተንከባላይ» «ሥራ ለሠራው፤ እሾህ ላጣራው» ለዎች በሌሎች ላይ የሚፈጽሙት ማንኛውም ተግባር አዎንታዊ ወይም አሰታዊ ውጤት አለው። እንደ ሰው ሆን ብሎ ሌላውን ሰው ቢያጠቃ ወይም በሌላው ላይ ክፉ ሥራ ቢሠራና ቢጎዳው የጎላ ጎላ ተጎጂው ክፉ ድርጊትን የፈጸመው ሰው ነው። ሰውን ለመጉዳት ማለብ ራሱን ላይጎዳ አይቀርም። ማንም ሰው ራሱን መጉዳት ስለማይፈልግ ሌላውን ሰው ከመጉዳት ሊቆጠብ ይገባል። ሌላውን ማጥቃት መልሶ መጠቃትን ወደ ራሱ የሚመለስ ከሆነ ከሌላው ጋር በሰላም መኖር ይቻላል። «ለው የዘራውን ያጭዳል» የሚለውን መንፈሳዊ መርሕ የሚያንጸባርቅ መልዕክት አለው። ክፉ ድርጊት ተፈጽሞ ክፉ ምላሽ የሚያስከትል ከሆነ ይህን በመተው ተቃራኒውን ማድረግ መልካም ብድራትን ያስገኛል ማለት ነው።

ወሰንን መጠበቅ። «ማርም ሲበዛ ይመራል» በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ እያንዳንዱ ሰው ተገቢውን ወሰኑን በመጠበቅ አብሮ መኖር እንዳለበት የሚያሳለብ አባባል ነው። ከጅማራ መልካም የሆነ ነገር ዘላቂነት ሊኖረው የሚችለው እያንዳንዱ ሰው የሌላውን መብትና ክብር እየጠበቀ ሲመላለስ ነው። እርሱ በርሱ መበዳደሩና ይቅርታ መደራረግ ያለ ነገር ቢሆንም እንደ ወገን ሌላውን ዝም ብሎ የሚበድል ከሆነ ግንኙነቱ ዘላቂነት አይኖረውም። ለሌሊህ በግንኙነት ውስጥ ለዎች የሚያገኙት ጥቅም ከሚደርስባቸው ጉዳት ካልበለጠ ግንኙነቱን ያፈርሱታል።

በደል በገሰለት አለው። «ሥጋ ቢወድቅ አፈር ይዞ ይነሳል» በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ እንደ በደል በሚፈጠርበት ጊዜ ሌላ ችግር ደግሞ ከጎን ይወለዳል። በተቻለ መጠን በደል እንዳይፈጸም መከላከል ጥሩ ቢሆንም ከተፈጸመ በጎላ ግን መጀመሪያ ለተፈጠረው በደል ብቻም ሳይሆን በሂደት ለተወለዱ ችግሮችም ተገቢውን ምላሽ መስጠት ግንኙነቱን ለመፈወል ይረዳል። በግንኙነት ውስጥ ያሉ ለዎች መልካም እርምጃ ካልወለዱ «ለአሳት ፍላት፤ ለጮማ ለባት» እንደሚባለው ነገሩ እየተባበለ ይሄድና ግንኙነትን ከማፍረሱም በላይ በሁለቱም ወገኖች ላይ ያልታሰበ ኪሣራ ሊያደርስ ይችላል።

ያለ ይቅርታ መንፈሳዊነት አይኖርም። «ቂም ይዞ ጸሎት፤ ላል ይዞ ሰርቀት» «ሃይማኖት ከግብር፤ ጸሎት ከፍቅር» እንደ ሰው ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ እለቀድሞ ከለብዓዊ ፍጡር ጋር ያለውን ግንኙነት ማስተካከል ይኖርበታል። በልብ ውስጥ ቂም እያለ ወደ አምላክ መቅረብ ለሰው ጸሎት ማድረስ ቢባል ነው እንጂ ወደ እግዚአብሔር ደርሶ አዎንታዊ መልሰ የሚያስገኝ ዓይነት ጸሎት አይሆንም። መንፈሳዊነት በልብ ንጽሕና ለናይ ምግባር በመፈጸም ይጀምራል። ጸሎት ከለዎች ጋር በፍቅር በመኖር ጋይል ያገኛል።

¹⁸ አማርኛ መዝገበ ቃላት፡ 1993፡ ገጽ 167

የበው ልብ በአግዚአብሔር ዘንድ ይታወቃል፡- «ለው ምን ቢዋሽ አግዜርን አያታልልም» አግዚአብሔር ሰው የሚናገረውን ቃል ብቻ ሳይሆን በልቡ ውስጥ ያለውን ትክክለኛ ነገርን ያውቃል፡- ሰው በአንደበቱ ባልንጀራውን ሊያታልል ይችላል፡- ነገር ግን አግዚአብሔር በሰው ንግግር ብልጠትና ስልት አይታለልም፡- ስለዚህ በዎች በማጭበርበር የሰውን ዜላ ማለፋቸው በአምላካቸውን ዘንድ በተመሳሳይ ሁኔታ ማሰፍ እንደሚችሉ ማለብ የለባቸውም፡- ሐላት የሆነውን ነገር አምኖ መታለል የሰው አውቀት ውስንነት በመሆኑ አይኮነም፡- ነገር፤ ግን ተናጋሪው አምላክ እንደሚጠይቀው ቢያውቅ ባልንጀሮቹን አያታልልም ነበር፡-

ተቀናቃኝን በበጎ ጎን መመልከት፡- «ምቀኛ አታሳጣኝ» አንድ ሰው ምቀኛ ካለው ጉዳት ሊደርስበት እንደሚችል በማለብ ጥበብ በተሞላበት ሁኔታ ሕይወቱን ይመራል፡- ምቀኛ ሌላውን ለመጉዳት አስቦ የሚያደርጋቸው ነገሮች ለሌላው ሰው ጥቅም የሚሰጡ ሆነው ይገኛሉ፡-

ስለዚህ ይህ አባባል ሰው ምቀኛ ወይም ጠላት ቢኖረውም መልካም ነው የሚል አንድምታ አለው፡- ይህ ማለት ግን በራስ ጥረት ጠላትን መፍጠር ተገቢ ነው ማለት ሳይሆን በግንኙነት ውስጥ ተቀናቃኝ ሰው በሚያጋጥምበት ጊዜ ያን ሰው ለግል ሕይወት ዕድገት ምክንያት አድርጎ ለመጠቀም መልካሙን ገጽታ ማየት የሚያስችል አእምሮ አስፈላጊ መሆኑን ለማስገንዘብ ነው፡-

ይቅርታ መጠየቅና ምሕረት ማድረግ ያበ ነገር ነው፡- «ሊበደሉ ማናችታ! ቢበደሉ ይቅርታ» በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ አንዱ ሰው በሌላው ላይ በደል ሊፈጽም ስለሚችል ይቅርታ መጠየቅና ማድረግ የሚኖር ሂደት ነው፡- በዳይ ሊበደል ተበዳይን «አባክህን ማረኝ» ብሎ ሊጠይቀው እንደሚገባ ያሳስባል፡- «ማረኝ» ብሎ መጠየቅ በሚኖርበት ዓውድ ደግሞ ተበዳይም በዳይን ይቅር ማለት ተገቢ መሆኑን ይናገራል፡- በዚህ ምሕረት መጠየቅና ይቅርታ መስጠት ባለበት ግንኙነት ውስጥ ለላማዊ የሆኑ ዘላቂ የሆነ ጎብረት ሊኖር ይችላል፡-

ይቅርታ ከልብ ሊሆን ይገባል፡- «ሊታጠቡ ከወንድ፣ ሊታረቁ ከሆድ» በግንኙነት ውስጥ በደል ሊፈጽም ለዎች ይቅር ሊባባሉና እርቅን ሊፈጽሙ ይችላሉ፡- አንዳንድ ጊዜ ይቅርታው ከላይ ላይ ብቻ ይሆንና ያለፈው ችግር እንደገና አገርሽቶ ግንኙነታቸውን ከፋኛ ይጎዳል፡- ስለዚህ ለዎች ይቅር ሌላ ስልባቸው ማድረግ ይገባቸዋል፡- ከልብ የሆነ ይቅርታ ለማድረግ ደግሞ ተገቢውን ሂደት መጨረስ አስፈላጊ ይሆናል፡-

በደል ክብርን ይጎዳል፡- «ጥቃት ከጥንብ ይገማል» በግንኙነት ውስጥ አንድ ሰው በደል ሊፈጽምበት የማንነት ክብር ጥቃትም ይደርስበታል፡- ተበዳይ ለራሱ ያለው ክብር ወይም ለራሱ የሚኖረው ግሉ ምስል ይበላሻል፡- በደል ውርደትን ያስከትላል፡- ይህ ደግሞ በደል ከላይ የሚታየውን ጉዳት ብቻም ሳይሆን ውስጣዊ ማንነትን ስለሚጎዳ ይቅርታ

ሂደት ሊታሰብ በተላሉ ለሚታየውም ሆነ ለማይታየው ለውስጣዊ ስብራት መፍትሔ መፈለግ አስፈላጊ መሆኑን ያሳስባል፡-

በወዳጆች መካከል ያለው በደል ክፉ ነው፡- «ጠላትህን የምትጠነቀቀው አንድ ጊዜ ነው፣ ወዳጅህን የምትጠነቀቀው ሁልጊዜ ነው» በግንኙነት ውስጥ ብዙ ጊዜ በደል የሚፈጸመው በጠላት ሳይሆን በወዳጅ ነው፡- የጠበቀ ግንኙነት ያላቸው ለዎች እርስ በርስ የመበዳደላቸው ሁኔታ የቅርብ ግንኙነት ከሌላቸው በዎች ይልቅ ይበልጣል፡- ወዳጆች በቀላሉ እርስ በርስ መበዳደል ይችላሉ፡- ምክንያቱም ወዳጆች ሁልጊዜ ስለሚገናኙ፣ ከግንኙነቱ መቀራረብ የተነሣ አንዱ ከሌላው የሚጠበቀው በጎ መነሳሳት ወይም አጻፋ ከፍተኛ በመሆኑ ትንሹም ነገር ጎልቶ ይታያል፡- አንዳንድ ጊዜ ወዳጆች እርስ በርስ ከተበዳደሉ በኋላ ከልባቸው የሆነው ይቅርታ በመደራረግ አብረው እንዲኖሩ ለማድረግ ሊያስችግሩ ይታያል፡- ስለዚህ ከሩቅ ግንኙነት ይልቅ በጠበቀ ግንኙነት ውስጥ ለግንኙነት ጥንቃቄ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ያመለክታል፡-

ካሣ መክፈል አስፈላጊ ነው፡- «ለሚሰት ያጎርሷል! ለተመታ ይክሷል» ያገባ ሰው ለሚሰቱ ተገቢውን የፍቅር እንክጥክቤ ማድረግ የሚጠበቅበት ተግባር ነው፡- በተመሳሳይ ሁኔታ አንድ ሰው ሌላውን ከበደል አስፈላጊውን ካሣ በመክፈል ጉዳቱን ማካካሉ ተገቢ እርምጃ ነው፡-

በዓውዳችን ውስጥ ከላይ የተጠቀሱት በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ሊፈጸም በጎ የሆነ እርምጃ መውሰድን ማበረታታት ብቻም ሳይሆን ቂም ይዞ መበቀል፣ ክፉን በክፉ መመለስ የሚበረታታበትም ሁኔታ አልፎ አልፎ እንደሚታይ ማስተዋል ያስፈልጋል፡-

ማጠቃለያ፡

- ✦ አባባሉች በአንድ ማሕበረሰብ ውስጥ ለዎች ስለ ይቅርታ-ሰብዓዊ ግንኙነት ያላቸውን ግንዛቤዎችን፣ መመሪያዎችንና ምን መደረግ እንዳለበትና እንደሌለበት ይናገራሉ፡-
- ✦ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የጠበቀ ግንኙነት ቢኖርም እርስ በርስ መበዳደል ሊኖር ይችላል፡- ስለሆነም ይቅርታ መጠየቅና መስጠት አስፈላጊ መሆኑን ያስተምራል፡-
- ✦ በለዎች መካከል የሚፈጸመው በደል ለበዳይ እንዲሁም ለተበዳይ የሚያመጣው ብድራት አለ፡- ሆኖ ብሎ በሌሎች ለዎች ላይ በደልን የሚፈጽም ሰው አሉታዊ ብድራት ማግኘቱ አይቀርም፡-
- ✦ የለዎች በደል ከአግዚአብሔር ፊት የተሰወረ ነገር ባለመሆኑ ለዎች የፈጸሙትን በደል መናዘዝ ያስፈልጋቸዋል፡-

- (1) በባሕላችሁ ውስጥ ስለ ይቅርታ የሚነገሩ ገንቢና አፍራሽ የሆኑ አባባሎችና ታሪኮችን ለመጥቀስ ሞክሩ። እነዚህ አባባሎች ምን ያህል አስተሳሰባችሁን ቀርጾዎል ወይም በአስተሳሰባችሁ ላይ ያደረጉት አዎንታዊና አሉታዊ ተጽዕኖዎች ምንድናቸው?
- (2) ክልጅነታችሁ ጀምራችሁ ስትሰሙላቸው ያደጋችሁት ታሪኮችና አባባሎች አሁን በሕይወታችሁ ላይ ምን ያህል ተጽዕኖ እንደሚያደርጉ አስተውላችሁ ታውቃላችሁን? ከምታስታውሱላቸው ነገሮች መካከል ጥቂት ምሳሌዎችን ለመስጠት ሞክሩ።
- (3) በዓውዳችሁ ሰዎች ስለ ይቅርታ የሚያስቡላቸው አሳቦችንና አመለካከቶች ምን ያህል መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት አላቸው? ገንቢዎቹን ለመጠቀምና አሉታዊ ተጽዕኖ ያላቸውን ለመለወጥ ምን ማድረግ ይገባል?

የይቅርታ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረቶች

በአብዛኛው ይቅርታ ከሃይማኖት ትምህርት ጋር የተገናኘ አሳብ እንደሆነ ይታሰባል። ከዚህም የተነሣ እንደ ሌሎቹ ትምህርቶች ለፈላጊነቱ ጥናትና ምርምር ላይደረግበት ቆይቷል። በእርግጥም ይቅርታ ጥልቅ የሆነ መንፈሳዊ መሠረት አለው። በክርስትና እምነትም ይቅርታ እጅግ የላቀ ሥፍራ አለው። በእግዚአብሔርና በሰው እንዲሁም በሰውና በሰው መካከል ባለው ግንኙነት ይቅርታ ያለው ሥፍራ ትልቅ ነው።

እምነት በዳይን ለማጥቃት ከሚያነሳሳቸው ማንኛውም አጻፋዊ ምላሽ ራሳቸውን መጠበቅ የሚያስችላቸውን አስተሳሰብ ይለጣቸዋል። ከዚህም በተጨማሪ እምነት ለዎች ይቅርታ ለማድረግ በሚያስቡበት ወቅት ለሚያነሱላቸው እውነተኛ ፍትህን ማን ሊሰጥ ይችላል? ብለው ለሚጠይቁት ጥያቄዎች መልስ በመስጠት ይቅር እንዲሉ ያግዛቸዋል። ለዎች በይቅርታ ሂደት ውስጥ በሚያልፉበት ወቅት ከመለኮት እገዛም በተጨማሪ ከማሕበረ-ምዕመናን የሚገኘውም ድጋፍ በያዙት አዎንታዊ እርምጃ እንዲቀጥሉ ያበረታታቸዋል። መጽሐፍ ቅዱስ ለሰዎች ይቅርታ እንድናደርግ የሚመክረንና የሚያዘንም ከዚሁ መሠረተ አሳብ በመነሳት ነው።

በዚህ ክፍል ይቅርታ ማድረግና መቅበል አስፈላጊ የሆነበትን ምክንያት የመጀመሪያውን ከመንፈሳዊ እይታ እንመለከታለን። መንፈሳዊ እይታውን መጽሐፍ ቅዱስ ይቅርታ ማድረግና መቅበል ያስፈልጋል ብሎ የሚያስተምርበትን ምክንያት እንዲሁም የሥነመለኮት ትምህርት ያላቸው የክርስቶስ ተከታዮች ከተረዱት እውነት በመነሣት ይቅርታ ስለ ማድረግ ያስተማሩትን ትምህርት ለመቃኘት እንሞክራለን። ከእነዚህም የሚከተሉት የሚጠቀሱ ዋና ዋና ነጥቦች ናቸው። እነርሱም፡-

የእግዚአብሔርን ምሳሌነት ለመከተል

እግዚአብሔር በክርስቶስ የመስቀል ሥራ እኛን ኃጢአተኞችን ይቅር ላለን እኛም ይቅርታን የተቀበልን ለዎች ሌሎች ለሚበድሉን ሁሉ ይቅር ማለት ይገባናል። ከዚህን አንጻር ስንመለከተው ይቅርታ የእግዚአብሔርን ዱካ መከተል የምንችልበት መንገድ፤ እግዚአብሔር ለሰዎች ያለውን እቅድ ተግባራዊ የምናደርግበት እንዲሁም ከእርሱ ጋር ያለንን ግንኙነት የምንጠብቅበትና የምናላድግበትም መሣሪያ እንደሆነ ማየት እንችላለን። ከእግዚአብሔር ይቅርታ እንደ ተቀበልን ለሌሎች ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኞች ካልሆንን በሕይወታችን የሚመጡ ብዙ ኪሣራዎች አሉ። እነዚህን ነጥቦች ይቅርታ አስማድረግ የሚያስከትላቸው ነገሮች በሚለው ምዕራፍ ውስጥ በዝርዝር እንመለከታለን።

እግዚአብሔር ሰጋጤአቸውን ይቅርታ የሚያደርገው ሰዎችን ባሉበት ሁኔታ እንዳሉ ከተቀበላቸው በኋላ ነው። ይቅርታ ወደ ማድረግ የሚወስደው የእርሱ ፍቅር ነው። እግዚአብሔር ጋጢአተኞችን ይቅር ያሳቸው ከወደዳቸውና ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ከተቀበላቸው በኋላ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ «ነገር ግን ገና ጋጢአተኞች ባለን ክርስቶስ ስለ እኛ ሞቶቻልና እግዚአብሔር ለእኛ ያሰውን የራሱን ፍቅር ያስረዳል» (ዮሴፍ5:8) ይላል። የእግዚአብሔር ይቅርታ የፍቅሩ ውጤት ነው።

እንግዲህ እግዚአብሔር ሰዎችን ይቅር የሚሰው ስሰሚወዳቸው ነው። ክርስቶስ በመስቀል ላይ እንዲሞት ያደረገውም እርሱ ለእኛ ያሰው በሁኔታዎች ላይ ያልተመሠረተ ፍቅር ነበር። እኛም የበደሉንንና የሳዘኑንን ሰዎች ይቅር ማለት የምንችለው ለእነርሱ ፍቅር ሲኖረን ነው። ያለ ፍቅር ይቅርታ ማድረግ ከባድ ነው። ይህ ዓይነቱ ፍቅር በደስታ ስሜት የተሞላ ሳይሆን ለሌሎች ሰዎች መልካም ይሆን ዘንድ ከራስ ወዳድነት ስሜት በመውጣት ዋጋ ስመክፈል የሚችል ነው።

የእምነታችን ራስና ፈጻሚ ከሆነው ከክርስቶስ ምሳሌነት ደግሞ ለሰዳይ ይቅርታ የሚደረገው በሚመች ሁኔታ ውስጥ በመገኘት እንዳልሆነ እንማራለን። እርሱ በመስቀል ላይ በመሆን ጠላቶቹን ይቅር ማለት መቻሉ ለእርሱ ተከታዮች የሚያስተላልፈው እንደ ብርቱ መልዕክት አለ። ይኸውም በዳይን ከመውደድ የተነሣ ተበዳይ ይቅርታ ለማድረግ የመጀመሪያውን እርምጃ መውሰድ እንዳለበት ነው። ኢየሱስ በሰው ልጅ የልብ ጭካኔ ከፋ ድርጊት ሲፈጸምበት ሁኔታውን የእነርሱን የወደፊት የሕይወት እቅጣጫን በበጎ መልኩ ሊሰውጥ በሚችል መንገድ ለመምራት እንደ መልካም ዕድል ተጠቀመበት። በመገዳት ጉዳቱን ለሰው ልጆች ድነት እዋለው።

የመስቀሉ መልዕክት ተበዳይ የተበላሸውን ግንኙነት ለመጠገን እርምጃ እንዲወስድ ያሳስባል። በግንኙነት ውስጥ በሌሎች መበደል የማይቀር ሊሆን ይህን ሁኔታ ግን ሰበዘዎች የሕይወት መጠገንና መልካምነት መጠቀም ትልቅ ጥበብና ጸጋ ነው። የክርስቶስ መስቀል በስብዓዊ ግንኙነት መካከል መለያየትና ጠላትነት እንዲኖር አይፈቅድም። መስቀሉ የመቀራረብና የጎብረት ምልክት ነው። መስቀል ጠላት የነበረው አብሮ መኖር ወደሚቻልበት ጎብረት ውስጥ የሚጋጠሙበት ሥፍራ ነው። መስቀል ጠላትን ወዳጅ ያደርጋል እንጂ በጠላትነቱ እንዲቀጥል አያደርግም።

በዳይ ከተበዳይም ጋር ጎብረት ለማድረግ ፈቃደኛ ባይሆንም መስቀሉ ተስፋ ሳንቆርጥ እስከ መጨረሻው ልባችንን ከፍተን እንዲሁም እጃችንን ዘርግተን እንድንጠብቀው ያሳስበናል። በመስቀል ላይ የተዘረጋው የክርስቶስ እጆች እንዳልታጠፉ ሁሉ የእኛም ልብ በዳዮችን ለመቀበል ሁል ጊዜ የተከፈተ ሊሆን ይገባል። በዚህም እውነተኛ የክርስቶስ ተከታዮች መሆናችንን እንገልጻለን።

እማኞች ለእርስ በርሳቸው ይቅርታ ማድረግ መብታቸው ሳይሆን የጌታ ኢየሱስ ተከታዮች እንደ መሆናቸው ግዴታቸው ነው። እማኝ በክርስቶስ በኩል ይቅር የተባለ ሰው በመሆኑ ይቅርታ ለማያደርግ ሕይወት ውስጥ መኖር አይጠበቅበትም። እንግዲህ እግዚአብሔር በሰው ልጆች ጋጢአት ተበደሉ እያለ በክርስቶስ የመስቀል ሥራ ይቅር ካለን እኛም ሌሎች ሰዎች ሲበድሱን ይቅር ማለት ይገባናል። «እግዚአብሔርም ደግሞ በክርስቶስ ይቅር እንዳላችሁ ይቅር ተባባሉ» (ኤፌ4:32) ብሎናል። እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል እኛን ይቅር ስላለን እኛም የእርሱን ምሳሌነት በመከተል ሌሎችን ይቅር ማለት ይጠበቅብናል። ከዚህም በተጨማሪ ሌሎችን ይቅር ማለት ስንችል እግዚአብሔር በደሳችንን ይቅር ለማለቱ ምሥጋና ማቅረባችን ነው።

ጌታ ኢየሱስ በመስቀል ላይ በተስቀለበት ጊዜ እርሱን እያስቃዩ ለሚገኙ ሰዎች «አባት ሆይ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው» (ሉቃ23:34) በማለት ወደ አባቱ ጸልዮ ነበር። ከዚህ ጸሎት እኛም ይቅርታን በተመሰከተ የክርስቶስን ምሳሌነት እንዴት መከተል እንደምንችል ሦስት ነጥቦችን እንማራለን።¹⁹ እነርሱም፡-

> አሁን ካሰንበት ሁኔታ መጀመር - እየሆነ ሰላሰው ነገር አሁን ይቅርታ ለማድረግ መነሳሳት- ጌታ ኢየሱስ ሰዎችን ይቅር ያሰው እነርሱ «አሁን በእርሱ ላይ አያደረጉት ሰላሰው በደል ነበር። የበደል ፋይል መያዝ አልፈለንም። እርሱ የመጣበትን ዓሳማ ጨርሶ ወደ መጣበት ሊመለስ በዝግጅት ላይ በመሆኑ በእርሱ ላይ አየተደረገ ያሰውን በደል በመቻል ከፋ አድራጊዎችን እግዚአብሔር ይቅር እንዲላቸው ጸሎላቸው።

> እግዚአብሔር የሁሉ የበላይ ተቆጣጣሪ እንደሆነ መገንዘብ እርሱ እየሆነ ያሰውን ነገር ሁሉ ያውቃል። በዳዮች ለፈጸሙት በደል ተገቢውን ብድራታቸውን ይስጣቸዋል። የእኛ ድርሻ እምላክ ይቅር እንዲላቸው መጸለይ ነው። ቃሉ ለሚያሳድዱለችሁ ጸልዩ» ብሎ የሚያዘንን ተግባራዊ አናድርግ።

> ስለበዳዮች ተገቢ የሆነ ግንዛቤ ማግኘት «የሚያደርጉትን አያውቁምና...» በዳይ የሚያደርገውን ከፋ ነገር ለመፈጸም ያነሳሳውን ጉዳይ መረዳት ለእርሱ ለመራራት ያግዛል። የሚያደርጉት ነገር ምን ያህል ከፋና በማን ላይ አያደረጉ እንደሆነ እንዲሁም ውጤቱ ምን ያህል እስከፈ ሊሆን እንደሚችል ቢረዱት ኖሮ ይህን እንደማያደርጉ የታወቀ ነው።

እግዚአብሔር ተበድሎ ይቅር ስለሚል እኛም ይቅር ማለት ስላለብን ነው።

ሰዎች በባልንጅሮቻቸው ላይ በደል በሚፈጽሙበት ወቅት የሚያዝነው ተበዳዩ ብቻ አይደለም። እግዚአብሔርም ሰዎች በሌሎች ላይ የሚፈጽሙትን

¹⁹ Poinsett, Brenda. *Not my Will but Thine*. Broadman & Holman Publishers. 1998. pp.134-137

በደል በሚመለከትበት ጊዜ ያዘናል። ንጉሥ ዳዊት በአረዮን ላይ በፈጸመው በደል ንስሐ ሲገባ «እንተን ብቻ በደልሁ፤ በፊትህም ከፋትን አደረግሁ፤ በነገርህ ትጸድቅ ዘንድ በፍርድህም ንጹሕ ትሆን ዘንድ» (መዝሠ1:4) በማለት ተናገረ። ለዎች በእግዚአብሔር ላይ ማንኛውንም ዓይነት በደል ፈጽመው በኋላ ግን በፈጸሙት ኃጢአት እዝነው ሲናዘዙ በደላቸውን ይቅር በማለት ከእነርሱ ጋር የሚኖረውን ግንኙነት ያድሳል። እግዚአብሔር የሰዎችን ኃጢአት ይቅር እንደሚል ከተረዳን እኛም እንደ እርሱ ሰዎች በሕይወታችን ላይ ሳይረሱት በደል ይቅር በማለት የእርሱ ይቅርታ በበገላችን ሕይወት ውስጥ እንዲፈለ መንገድ እንከፍታለን። በተፈጸመበት በደል ከእኛ ጋር «ያዘነውና የተጎዳው እግዚአብሔር» በገላችን ይቅር ሲል እኛም የእርሱ ተከታዮች ዱካውን መከተል ያስፈልጋል።

እግዚአብሔር በዳይ ንስሐ ሲገባ ይቅር ማለት ብቻም ሳይሆን ተበዳይ ከበደሉ የተነሣ የተጎዳውን ነገር በማለላለል ከዚህ ወጥመድ ለመውጣት በሚያደርገው ትግል ውስጥ የሚያስፈልገውን ጸጋ ይሰጠዋል። በተበዳይ ላይ የደረሰው ጉዳትና ለእርሱ የተሰማውን የሕመም ሰሜት እግዚአብሔር ያውቃል። ከዚህም በላይ ተበዳይ ከእርሱ ጋር ለመተባበር ፈቃደኛ ሲሆን የፈውሰና የመጠገን ሥራንም ይሠራል። ስለዚህ እግዚአብሔር ተበዳይ ይቅር እንዲል ሲጠይቅ በደሉ ጉዳት ወይም ሕመም አላደረሰም ወይም በዳይ ያደረገው ከፋ ነገር ትክክል ነው ሰማለት ሳይሆን ተበድሎ ይቅርታ ሰማድረግ የሚገኘውን የተሻለ መልካም ሕይወት መለማመድ እንድንችል ነው።

በደርግ ዘመን ሃምሳ አለቃ ለማ የሚባል የአንድ ወረዳ ፖሊስ አዛዥ ነበር። በዘመኑ የክርስቶስ ተከታይ መሆን እንደ ፀረ-አብዮተኛነት ይታይ ስለነበር ለአካባቢው ይኖሩ ለነበሩ እማኞች ላይ ስደትና መንገላታት ያደርሰባቸው ነበር። ከዕለታት አንድ ቀን በአንድ ቀበሌ ለመሰክ ሥራ ተለማርቶ እያለ ሰብሰባው ላይ ከነበሩት የቀበሌ ተማራጮች መካከል አንዱ ለሃምሳ አለቃው ብዙ «ጸንጤዎች» በዚህ ሰብሰባ ላይ እንደሚገኙ ይነግረዋል። ሃምሳ አለቃ ለማ ሌላውን አጀንዳውን ትቶ እዚህ ውስጥ ያላችሁ ፀረ-አብዮተኞች አሁኑኑ ወደፊት ውጤት አላቸው። እማኞቹ ለሕዝቡ ፊት ወጥተው ቆሙ። ከዚያም ከአንዱ ገበሬ ዱላ ወሰደና የቤተክርስቲያን ሽማግሌ የነበረውን አንዱን እማኝ ጎኑ ላይ ሲጋይል ሦስት ጊዜ መታው። የእማኝ የጎን አጥንት ለመሰበሩ መሬት ላይ ወደቀ። «እምነታቸውን እሰባቸው ድረስ እስር ቤት እሰገቡአቸው» ብሎ ለማዘዝ ሰብሰባውን ቀጠለ።

ይህ ሰው በእማኞች ላይ ያደርሰ የነበረው ግፍ እጅግ ብዙ ነበር። እርሱ ያደረገውን ነገር ማንም «ለምን እንዲህ ታደርጋለህ?» ብሎ ለመጠየቅ መብት አልነበረውም። መቼም ዘመን ማለፉ አይቀርምና ለእማኞች የጨለማ ዘመን የነበረው ወቅት አለፈ። ሃምሳ አለቃ ለማ ሥልጣኑንና ክብሩን ባጣበት ወቅት ለዎችን መስማት ጀመረ። የቅርብ ዘመዱ የነበረ ሰው ስለ ክርስቶስ ሲነግረው ንስሐ ለመግባት ጌታን ይቀበላል። ከዚያም ያንገላታቸው እማኞች ወደሚያመልኩበት ቤተክርስቲያን ለእምልኮ ይሄዳል። ሕዝቡም

እርሱን ሲያዩት ሁለት ዓይነት ሰሜት ተሰማቸው። ለአንድ በኩል እርሱ ለማመኑ የእግዚአብሔርን ታላቅነት ለማየት አመለካከት። በሌላ በኩል ደግሞ እኛን እንዲህ ሲያስቃዩን ቆይቶ አሁን ከእኛ እኩል መንፈሳዊ ደስታን ይሰማመዳልን? የሚል አሳብ ተፈጠረባቸው።

በተለይ ጎኑ ተመትቶ የተሰበረው ሽማግሌ እስካሁንም ስለሚታመም ይቅር ለማለት ተቸገረ። ከዚያም ከእርሱ ጋር ለመሪነት ወደሚገኘው አንድ ሽማግሌ ሄዶ ለውሰጡ የተሰማውን ሰሜት ይነግረዋል። ዓደኛውም «እግዚአብሔር የሁላችንንም ኃጢአት ይቅር ብሎን ተቀበለን። እንደዚህ ሰው ገሃድ የወጣ ከፋ ሥራ አልሠራንም ብንልም እግዚአብሔርንና ሰዎችን በተለያዩ ሁኔታዎች በድለናል። አሁን እኛ የቤተክርስቲያን መሪዎች ለመሆናችን የበደሉንን ሰዎች ይቅር ለማለት እግዚአብሔር ይቅር እንዳለን እኛም የበደሉንን ሰዎች ይቅር ማለት እንዳለብን ማስተማር ይጠበቅብናል» ለማለት ይመከረዋል።

ሽማግሌው ምክሩን ከለማ በኋላ ወደ ቤቱ ተመልሰ። ማታ በጸሎት ጊዜው በዚህ ጉዳይ ላይ እየጸለየ ሳለ በተመለሰ ውስጥ ገባ። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለመሰቀል ላይ ለለው ልጆች ኃጢአት የከፈለውን መስዋዕት ተመለሰተ። «በዚህ መሰቀል ላይ መለቀል የነበረበት አንተ ነህ። ነገር ግን ሰለወደድኩህ በአንተ ምትኩልህና ዛሬ አንተ የምትለማመደውን መንፈሳዊ ሕይወት ለጠሁህ» የሚል መልዕክት በልቡ ሰማ። ከጸሎቱ ሲነሳ መንግሥተ ለማያት እንደገባ ዓይነት ሰው ደስ አለው። በሚቀጥለው የእምልኮ ጊዜ በጉባኤው ፊት ወጣና ሃምሳ አለቃ ለማን ወደ ፊት ጠርቶ ስጎኑ እቁም «ውድ ወንድሜ እወድሃለሁ። እግዚአብሔር በክርስቶስ በደሉን ይቅር እንዳለኝ እኔም አንተ የበደልክኝን ሁሉ ይቅር ብዬአለሁ» ለማለት አቅፎ ሳመው። ለማ በለቅሶ ምክንያት መናገር አልቻለም። «እግዚአብሔር በምሕረቱ እንደ ተቀበለኝ ዛሬ እረጋግጣለሁ» ለማለት ተናገረ። ጉባኤው የሆነውን ነገር ሲለማና ሲመለከት በመንፈስ ተቀጣጠለ! ትልቅ መንፈሳዊ መነቃቃትና ተሐድሶም ሆነ።

እግዚአብሔር ይቅር ያላቸውን ሰዎች እኛም ይቅር ማለታችን የእርሱ ባሕርይ ተካፋዮች መሆናችንን ይገልጻል። ሰዎች በድስው ይቅርታ ሲደረግላቸው እግዚአብሔርም በእርግጥ ኃጢአታቸውን ይቅር እንዳላቸው ማለት ይችላሉ። በተለይ አዲስ እማኞች ከቆዩ ምዕመናን እንዲህ ዓይነት አቀራረቢ ሲያገኙ የእግዚአብሔርን ባሕርይ ለአዳዲሶቹ በማሳየት ምሳሌ ይሆኑላቸዋል። ስለዚህ ምንም ያህል ቢያመን እኛ በመንፈሳዊ ሕይወታችን በሰልን የምንል እማኞች ወደ በደሉን ሰዎች ሄደን ይቅርታን መስጠት በሕይወታችን በምናመልክበት ቤተክርስቲያን እንዲሁም በበገላችን ሕይወት መልካም መነቃቃትና ተሐድሶን ያመጣል።

ክርስቶስ በሕይወታችን ውስጥ እንደሚኖር ማስተዋል

ክርስቶስን እንደ ግል አዳኞችንና ጌታችን አድርገን ከተቀበልን በኋላ እርሱ በሕይወታችን ውስጥ ይኖራል። እርሱ በሕይወታችን ውስጥ እንዲገኝ ከሚፈልጋቸው ባሕርያት መካከል አንዱ ፍቅር ነው። ፍቅር ሲኖር ደግሞ ለሰዎች ይቅር ማለት ይኖራል። ፍቅር ባለበት ሥፍራ ጥላቻና ምሬት አይኖርም። በክርስቶስ በኩል የተገለጠው ፍጹም የሆነው የእግዚአብሔር ፍቅር እኛ እርሱ በተመላለሰበት መንገድ ስንመላለስ በሙላት ይገለጣል። ክርስቶስ በሕይወታችን ውስጥ መኖሩን ስንረዳ በሰዎች ላይ ቂም መያዝና መጥላት አይገባንም። ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ የሚያስችለንን ኃይል ከእርሱ እናገኛለን።

ቃሉን ግን የሚጠብቅ ሁሉ በእርሱ የእግዚአብሔር ፍቅር በእውነት ተፈጽሞአል። በእርሱ እንዳለን በዚህ እናውቃለን። በእርሱ እኖራለሁ የሚል እርሱ እንደ ተመላለሰ ሁሉ ደግሞ ሊመላለስ ይገባዋል (1ዮሐ2:5-6)።

ቃሉን መታዘዛችን ክርስቶስ በእኛ ውስጥ እንዲኖር ያደርጋል። እግዚአብሔር የሚኖረው እርሱን በሚታዘዙ ሰዎች ሕይወት ውስጥ ነው። ኢየሱስ ባለተማረው ትምህርት «የሚወደኝ ቢኖር ቃሉን ይጠብቃል፤ አባቴም ይወደዋል፤ ወደ እርሱም እንመጣለን፤ በእርሱም ዘንድ መኖሪያ እናደርጋለን» (ዮሐ14:23) በማለት ተናግሯል። እርሱ በሕይወታችን ሲኖር ደግሞ ትዕዛዙን እንጠብቃለን። በክርስቶስ ውስጥ መኖራችንና እርሱም በእኛ ሕይወት ውስጥ መኖሩ እውን መሆኑ የሚታወቀው እርሱ እንደ ተመላለሰ ስንመላለስ ነው። እርሱ በብርሃን ይመላለስ ነበር። ከሰዎች ጋር ባለው ግንኙነት የሰዎችን በደል ይቅር ይላል። በምሕረቱ ብዙዎችን ወደ ራሱ ሰብዋል። እንዲህ ዓይነት ባሕርይ ካለው አምላክ ጋር የቅርብ ግንኙነት አለን የምንል ሰዎች በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የሚበድሱን ሰዎች ሊኖሩ ይቅርታ ማድረግ ከእርሱ ጋር ያለን ኅብረት የሚገልጽ ዐቢይ ነጥብ ይሆናል።

ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ የክርስቲያናዊ ሕይወት ምልክት ነው

ሐዋርያው ጳውሎስ የእውነተኛ ክርስቲያን ሕይወት ምልክቶች እንደሆኑ ከዘረዘራቸው መሠረታዊ ነጥቦች መካከል አንዱ ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ ነው (1ኛኛ12:17-21)። በዚህ አሳብ ውስጥ የተጠቃለሉ ብዙ ንዑሳን አሳቦችንም እናገኛለን። ይቅርታ ማድረግ ለማንም ሰው ስለ ክፉ ፈንታ ክፉን አለመመለስ፤ በሰዎች ዘንድ በጎ የሆነውን ማለብ፤ ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር በእኛ በኩል ማድረግ የሚገባንን መልካም ነገር ሁሉ ማድረግ፤ በራሳችን ከመበቀል ይልቅ በቀልን ለእግዚአብሔር መተው፤ ለጠላት መልካም ነገር በማድረግ በጎ የሆነ አእምሮ እንዲኖረው መርዳትና ክፉውን በመልካም ለማሸነፍ መወሰን ናቸው።

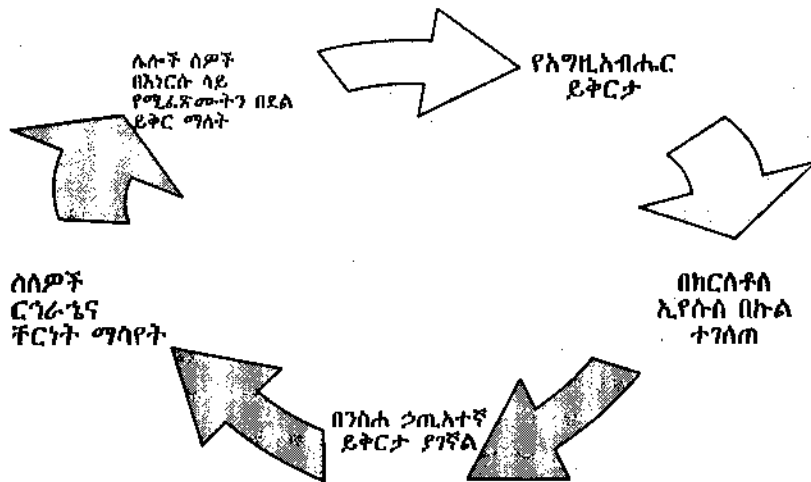
ሰዎችን ይቅር ማለት የክርስቲያናዊ ሥነምግባር መገለጫ ነው። ለክርስቶስ ተከታዮች ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ የእግዚአብሔርን ፍቅርና

ይቅር ባይነት ባሕርይንና እርሱ ለሰው ልጅ ያለውን በሁኔታዎች ላይ ያልተመሠረተ ተቀባይነት ነጸብራቅ ነው። በሌሎች ሰዎች ተበድለው እነርሱን ይቅር ማለት መቻል በእኛ ውስጥ የመለኮት ባሕርይ እየተገለጠ እንደሆነ ማሳየታችን ነው። ከዚህ እንጻር ስንመለከተው ይቅርታ ማድረግና እለማድረግ እኛ ስለ እግዚአብሔር ያለንን አምነት/እስተላለብና እርሱ ለሰው ልጆች ያለውን ዓላማ የምንረዳበትን ሁኔታ የሚገልጽ ነው።

የክርስቶስ ተከታዮች በሰዎች ተበድለው ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ አለመሆናቸው እነርሱ የሚያመልኩት አምላክ በሰው ልጆች ላይ ቂም የሚይዝ እምላክ እንደሆነ እድርገው ያሳያሉ። የእግዚአብሔር ባሕርይና ማንነቱ በሰዎች አስተላለብና ድርጊት ላይ ባይመሠረትም የክርስቲያኖች ይቅርታ አለማድረግ እግዚአብሔር ይቅርታ የማያደርግ አምልክ መሆኑን ያመልክታል። በተቃራኒው ደግሞ ተበድሎ ይቅርታ ማድረግ የእግዚአብሔርን ይቅር ባይነትን ያሳያል።

በክርስቶስ የሆኑ ሰዎች እንዲሁ መሠረታዊ መገለጫቸው እርስ በርስ ይቅር መጣባላቸው ነው። በክርስቶስ ይቅር ለሰተባሉ አንዱ ለሌላው ይቅርታን መስጠትና መቀበል ባሕርያቸው ነው (ኤፌ4:32)። እርስ በርስ ይቅር እንዲባባሉ ምክንያት የሆነውም ስለ ሌሎች ያላቸው በጎ እመለካከትና ርኅራኄ ነው። ከእግዚአብሔር የተቀበሉትን ነገር ለሌሎች ለመስጠት አይነፍጉም። በክርስቶስ ኢየሱስ መስዋዕትነት የተገኘውንና የተቀበሉትን ይቅርታ በርኅራኄ መንፈስ ተነድተው ለሌሎች ሰዎች ያካፍላሉ። ሰዎች የእግዚአብሔርን ይቅርታ ለማግኘት ከልጁ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር በግል መተዋወቅ ያስፈልጋቸዋል።

በእውነተኛ ንብሐ ያገኙትን ይቅርታ በሕይወታቸው ተለማምደው ለተመላላይ ሁኔታ እንደ እነርሱ ጋጢአተኞች ለሆኑት ደግሞ በግንኙነት ውስጥ በደል ሲደርሰባቸው ይቅርታ ለማድረግ ለሰዎች ቸርነትና ርኅራኄ ያላቸው ሰዎች ሊሆኑ ይገባቸዋል። ለሰዎች ቸርነትና ርኅራኄ የሌላቸው ወገኖች ለሌሎች ይቅርታ ማድረግ አይሆንላቸውም። ሌሎችን ይቅር ለማለት የሚያስችለው የመንፈስ ፍሬ በሕይወት ውስጥ ሞልቶ መኖር ነው። በዚህም ይቅርታ ማድረግ የመንፈሳዊ ፍሬ ውጤት እንደሆነ እንመለከታለን።

እርስ በርስ ይቅር መባል የሁለትዮሽ ይቅርታ ነው። እርስ በርስ መበዳደል እንደሚኖር ሁሉ እርስ በርስ ይቅር መባልም በንብረት ውስጥ መኖር የግድ ነው። በዚህ ግንኙነት ውስጥ ይቅርታን መስጠትና መቀበል ይኖራል። ለዚህ ዓይነት ይቅርታ መሠረቱ በክርስቶስ በኩል እያንዳንዱ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሆነ ይቅርታ ማግኘቱ ነው።

የክርስቶስ ተከታዮች በክርስቶስ በኩል ከእግዚአብሔር ይቅርታ አግኝተው በኃጢአት ነጻ መሆን ወይም የኃጢአት ይቅርታን ማግኘት ምን ያህል ደስታና እረፍት እንደሚለጥ ተለማምደዋል። የኃጢአት ይቅርታ ማግኘት ማለት ከባርነት ወይም ከእስር ቤት ተፈትቶ ነጻ ሆኖ እንደ መደሰት ነው። በኃጢአታቸው ንስሐ ገብተው ከክርስቶስ ይቅርታን የተቀበሉ ሁሉ እነርሱንም ለሚበድሱ ሰዎች ይቅርታ ማድረግ ይገባቸዋል። በሕይወታቸው የተለማመዱትን ደስታና እርካታ ሌሎችም በደል የፈጸሙ ሰዎች እንዳይቀምሱ ማድረግ በእግዚአብሔር ፊት ቅጣትን የሚያስከትል ተግባር ነው።

እግዚአብሔር የማስታረቅን አገልግሎት ሰለሰጠን

እግዚአብሔር ሰዎችን በክርስቶስ በኩል ከራሱ ጋር ካስታረቀ በኋላ ለእኛም የማስታረቅ አገልግሎትን ሰጠን። «በእኛም የማስታረቅ አገልግሎት አኖረ» (2ቆሮ5:19) ይላል። በዓለም ውስጥ ይህን የእርቅ አገልግሎት ለመሥራት የሞራል ብቃት ለማግኘት እኛ የእርቅ ሰዎች ማለት ሰለሞን ይቅርታ የሚያደርጉና የሚቀበሉ መሆን የግድ ነው። ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር እንዲታረቁ እንዲሁም በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የእርቅ መልዕክተኞች ለመሆን የመልዕክቱ ተግባራዊነት በሕይወታቸው ተገልጦ ሌሎች በተጨማሪ ሊያዩት ያስፈልጋል።

በሁለት ተገራባች እገሮች መካከል በድንበር ይገባኛል ከርከር ግጭት መቀስቀሱን የለመት የአንዱ አገር የክርስትና እምነት መሪ የነበሩት አንድ መጋቢ ወደ አገር መሪው ይሄዳና መሪው በተቻለ መጠን የእርቅን መንገድ መከተል ሊኖረው ለሰሚችለው ጥቅም ከመጽሐፍ ቅዱስ እየጠቀሱ ነገሩላቸው። የእገሪቱ መሪ የመጋቢውን ንግግር ሰጥሞና ካዳመጡ በኋላ «አለቀድማችሁ የራሳችሁን ጨርሱ» ብለው መለሱላቸው። መጋቢው ምላሹ ምን እንደሆነ ገብቶአቸው አፍረው ተመለሱ። በክርስትና እምነት መሪዎች መካከል በተፈጠረው መከፋፈል መስማማት አቅቶአቸው ጉዳዩን ወደ ፍርድ ቤት ወሰደው ሰለነበር የራሳቸውን ግጭት በተገቢው መንገድ መፍታት ያልቻሉ የሃይማኖት መሪዎች የእርቅ መልዕክተኞች የመሆን ብቃት እንደ ሌላቸው የእገሪቱ መሪ ማሳለባቸው ትክክለኛ ምላሽ ነበር።

እማኞች ስሌሎች ስለ ይቅርባይነትና እርቅ ከመስበካችን በፊት እነዚህ ነገሮች በሕይወታችን በተግባር መታየታቸው ለፍሬያማነቱ ወሳኝ ነው። «አኔን ምስለ» ማለት መቻል የመጀመሪያው ተፈላጊ የሰብከት መልዕክት ነው።

ይቅርታ የጸጋ ሕይወት የመኖር ምልክት በመሆኑ

በግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም ይቅርታ ማድረግ መኖሩ በዚያ ግንኙነት ውስጥ ጸጋ መኖሩን ያመለክታል። ይቅርታ የሚኖረው ጸጋ ባለበት ዓውድ ነው። ያለጸጋ ይቅርታ ማድረግና መቀበል አዳጋች ነው። በግንኙነት ውስጥ ጸጋ በማይኖርበት ወቅት አንድ ሰው ሲላሳት ምንም ምሕረት እያገኘም። ከምሕረት ይልቅ ኩነኔና ወቀላ ይበዛል። በግንኙነቱ ውስጥ ለሚኖሩ ሰዎች ምንም ነጻነት አይኖራቸውም። እያንዳንዱ ሰው ክላይ የተሰጠውን «ሕግ» ብቻ እንዲከተል ይደረጋል። ግንኙነታቸው በሕግ ላይ እንዲ በጸጋ ላይ የተደገፈ ከይደሰም። በግንኙነት ውስጥ ለሰህተት ትዕግስት አይኖርም። ለህተት መኖሩ ደግሞ ቅጣትን ያስከትላል። ኅብረቱ የተመሠረተበት መመሪያ እያንዳንዱ የኅብረቱ አባል እንዲታነጽበት ዕድል ከመስጠት ይልቅ ነጻነት እንዳያገኙ በባርነት ውስጥ የሚያሰራቸው ስንሰስት ይሆናል።

ጸጋ ያለበት ኅብረት ውስጥ እያንዳንዱ የኅብረቱ አባል ሊያከብር የሚገባው መመሪያ አለ። ያ መመሪያ ለእያንዳንዱ ሰው ነጻነትን ይሰጣል። ጻንኩ ግን ያስገደብ ሳይሆን ከሌሎች ሰዎች ጋር በሰላም መኖር እስከሚቻልበት ድረስ ለነጻነቱ ገደብ የሰውም። በንብረቱ ውስጥ አንዱ ሌላውን በድሎ ሊገኝ ጸጋ ስለሚገኝ ተነጋግሮ በድሉን ማስወደግ ይቻላል። በደሉ ስምን ተከለሰ? ተብሎ ኩነኔ እይከተልም። ምክንያቱም ሰዎችን የሚያሳድገውና ኅብረትን የሚያጠናክረው አንዱ ሌላውን መከነን ሳይሆን በደልን በጸጋ ማስወገድ መቻል ነው። በንብረቱ ውስጥ ያሰው ጸጋ አንዱ ሌላውን አንዲወድና አንዲደግፈው ግድ ይላል።

እንዳንድ ጊዜ በዳይ በእኛ ላይ በፈጸመው በደል በሰላምና በእርጋት የሚኖር ሊመሰሰን ይችላል። አልፎ አልፎ በሰዎች ላይ ባደረሱት በደል የሕሊና ጸጸት የማይሰማቸውና በፈጸሙት በደል የሚደሰቱ የሰብእና ችግር ያላቸው ሰዎች መኖራቸው ባይካድም በእነዛቸው ሰዎች በሌሎች ላይ በማወቅ በደል ፈጽመው በሰላም አይኖሩም። ከውጭ የሚናገሩባቸው እካል ባይኖርም ማንንም የማይፈራው በውስጣቸው ያለው ዳኛ ሳያቋርጥ ይፈርድባቸዋል። ከዚህም የሕሊና ክስ የተነሣ ተበዳይ የሰላም መንገድ እንዲከፍትላቸው ይሻሉ። ተበዳይ ራሱን በበዳይ ሥፍራ በማስቀመጥ ሁኔታውን መረዳት ከቻለ ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ይሆናል። እንደ እኛው ያለው ሰው ሰላምና እረፍት በማጣት እንዲጨነቅ እስመፈለግ ወደ ይቅርታ ያመራል።

በዳይን ከሕሊና ክስ ነጻ ለማውጣት ቁልፍ ያለው ሰው ቢኖር ተበዳይ ነው። በዳይ በእኛ ላይ በፈጸመው በደል በሕሊና ክስ እየተሰቃየ እያለ እኛ ዝም ብለን እንዲሰቃይ ማድረግ ተገቢ ነውን? በዚህ ዓይነት ሁኔታ ተበዳይ ከበዳይ የተሻለ ያደረገው ነገር አለ ወይ? ተበዳይም በተራው በዳይ መሆኑ አይደለም ወይ?

አማኑኤል በቤተክርስቲያን ከአንዲት ቆንጆ ሴት ልጅ ይተዋወቅና በጓደኝነት ሰጥቂት ዓመታት አብረው አንደ ቆዩ ስትዳር ይጠይቃታል። አርስዋ ፈቃደኛ አንደሆነችና የአግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑንም መረዳት አንጻገኛች ዝጸገችላት። ሁለቱም አንድ ላይ ሆነው ውሳኔያቸውን ለቤተክርስቲያን መጋቢ አሳወቁ። በአጭኝነት አንጻሉ ከአማኑኤል የተሻለ የአከናዊ አቋም ያለው ገልማሳ ስትዳር ጥያቄ ያቀርብላታል። አርስዋም ምንም ሳታመነታ አማኑኤልን ወደ ጌላ ትታ ከሰውየው ጋር ግንኙነት ጀመረች። ከአማኑኤልም አየሽሽች መጣች። በመጨረሻም እርሱን አንደማትፈልገውና ግንኙነታቸውም የአግዚአብሔር ፈቃድ አንጻልሆነ በመግለጽ የትዳር ምርጫዋን ከአዲሱ ሰው ጋር አደረገች።

የአማኑኤል ሕይወት እንደ ሸክላ ዕቃ ተሰባብረ። ስሕይወት ያለው ተስፋ ጨሰመበት። ሐዘንና የመንፈስ መውደቅ ደረሰበት። ለሥራው አንዲሁም ለመንፈሳዊ አገልግሎት የነበረው የልብ መነሳሳት ከዳው። ጓደኞቹም ሸሹት። አልፎ አልፎ አንጂ አምልኮ መሄድንም አቆሙ። በአንግዲህ ሰውን ማመን ከቶም አይቻልም በሚል ውሳኔ ላይ ደረሰ። አርሱ በዚህ ሁኔታ ሲሰቃይ የቀድሞ አጮኛው ግን በዚያው ቤተክርስቲያን አገባች። አማኑኤል አርስዋን እንደገና ማግኘት እንደማይችል ሲረዳ ራሱን ለማረጋጋት ወሰነ። ከአንድ የወጣት አማካሪ ጋር በነበረው ግንኙነት ሕይወቱን ለመልካም ሁኔታ ለመምራት የሚያስችለውን አቅም አያሳደገ መጣ። የቀድሞ መንፈሳዊ መነቃቃትንና ለሥራ ላይ ያለው ትጋት ተመሰሰበት። አንደ ቀድሞ ደስተኛ መሆን ቻለ። ሆኖም ለአጮኛው ያለው አሳብ ጥሩ አይደለም። መቼም አኔን አንደ አርጌ ጫማ ጥላኝ ሄዳ ሕይወትዋ መልካም አይሆንላትም አያለ ያስባል። አግዚአብሔር የእጅዋን ሥራ እንደሚሰጣትም ይጠብቃል።

የቀድሞ አጮኛው በትዳርዋ የጎደላት ነገር ባይኖርም በአማኑኤል ላይ ያደረገችው ነገር ትክክል አንጻልነበረ ማስተዋል ጀመረች። እንደ አማኝ ማድረግ የማይገባትን ነገር አንጻደረገችበት ተገነዘበች። የትዳር ውሳኔና ምርጫው የራሱዋ አንደሆነ ብታስብም አርምጃውን የወሰደችበት ሂደት ግን ከርስቲያናዊ ሥነምግባርን የጠበቀ አንጻልሆነ በመገንዘብዋ ልብዋ ማዘን ጀመረ። በዚህም አማኑኤልን ይቅርታ መጠየቅ ለሕይወትዋ ደስታዋን አንደሚመልሰላት አሰበች። አርሱን ለመቅረብና ሰላም ለማስተ ለምትሞክርበት ጊዜ አማኑኤል ፊት አይሰጣትም። አርስዋ ስትቀርበው አርሱ ደግሞ ሲርቃት ልቡ በሆነው ነገር በመጎዳቱ ነው ብላ እያሰበች ከፊት ይልቅ እየተጎዳች ሄደች። ከአርሱ ጋር ለመነጋገር የምታደርገው ጥረት በተስታታይ ሳይሳካ ስለቀረ ከፊት ይልቅ ሐዘንዋ ጨመረ። በትዳር ሕይወትዋም ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ አመጣ።

አንድ ቀን አማኑኤል ሲጸልይ በዓይነ ሕሊናው ስለምሰም ሣር መሐል ባለው ደረቅ መሬት ላይ የታሰረች አንዲት በግን ያያል። በውስጡ ደግሞ «ይህችን በግ ፍታትና ሣሩን ትብላ» የሚል መልዕክትን ይሰማል። በጣም ግራ ገባው። እንደ ምንም ብሎ ጸሎቱን ጨርሶ ተነሣ። ያየው ነገርና የሰማው መልዕክት ከአእምሮው አልጠፋም። አንድ ቀን ሲመሽ አየር ለመናፈስ በመንገድ ላይ እየተራመደ እያለ አንተ ያሰርካት በግ የቀድሞ አጮኛህ ናት የሚል ድምጽ ከውስጡ ደወለ። አማኑኤል የሰማውን ነገር ማመን አቃተው። ወደ ቤቱ ተመልሶ በአግዚአብሔር ፊት ተገብርክኮ «ጌታ ሆይ! ይቅር በሰኝ! ለአርስዋ ከልቤ ይቅርታ የማደርግላትን ጸጋ ሰጠኝ» ብሎ ለመነ። ከአርስዋ ጋር ሳይገኝና አግዚአብሔር ሕይወትዋንና ትዳርዋን አንዲባርክላት በመጸላይ ጀመረ።

እንደ ለመደችው ከአምልኮ በጌላ ሰላም ለማስተ ወደ አርሱ ስትቀርብ ፈገግ ብሎ ሰላም አላት። አንባዋ በዓይኖቿዋ ሞልተው «አባዛህን ይቅር በሰኝ» አላቸው። አማኑኤልም አቀፋትና «ከልቤ ይቅር ብየሻለሁ» አላት። አብረው ሰጥቂት ጊዜ ከተነጋገሩ በጌላ ሁለቱም በደስታ ተሞሉ። አሁን በቤተክርስቲያን ውስጥ አንደ ከርስቲያን ወንድምና አሁን ይተያያሉ።

ሰዎች በደል ፈጽመው በሰላም ይኖራሉ ማለት እይቻልም። በመጀመሪያ እንኳ ባደረጉት በደል በተበዳይ ላይ የደረሰውን ጉዳት መመልከት ባይችሉ በጊዜ ሂደት ሕሊናቸው እየወቀሳቸው ይሄዳል። በዚህ ጊዜ ወደ ተበዳይ ለመቅረብና ሁኔታውን ለማስተካከል የሚያደርጉት ጥረት ሊከሸፍባቸው ስቃያቸው ይጨምራል! ሁለንተናዊ ሕይወታቸው ይኖጋል። በበዳይ ሕይወት ውስጥ እንዲህ ዓይነት ሁኔታ መፈጠሩን ተበዳይ እያውቅም! እንዲህ ይሆናል ብሎም ለማሰብ ይቸገራል። ተበዳይ የራሱንም ሆነ የበዳይን ሕይወት ለመፍታት ለበዳይ መልካምን ሕይወት መመኘት ወደሚያስችለው ደረጃ ለመምጣት በውስጡ መንፈሳዊ ተሐድሶ ያሰፈልጋል። በዳይ ሁኔታውን ለማስተካከል የሚወስዳቸውን አርምጃዎች በበጎ ሕሊና በመመልከት ለመተባበር ፈቃደኛ መሆን ሁለቱንም የሚያረካ ውጤት እንዲገኝ ምክንያት ይሆናል።

ለዎችን በልብ መጥላትና ቂም መያዝ ኃጢአት በመሆኑ

ይቅርታ በለዎች ላይ ቂም አለመያዝና ስመበቀል እርምጃ ከመውሰድ መቆጣጠል ነው። እንደ ሰው በእኛ ላይ ባደረገው በደል በመቆጣት ቂም ይዞ ለተፈጸመው በደል ለበቀል መነሳት ከእንደ የክርስቶስ ተከታይ የሚጠበቅ እርምጃ አይደለም። ለምን? መጽሐፍ ቅዱስ ቂም ይዞ ለበቀል መነሳት ተከክለኛ እርምጃ አንዳልሆነ ያስተምራል።

«ወንድምህን በልብህ አትጥላው፤ በባልንጀራህ ምክንያት ኃጢአት አንዳይሆንህ ገሥጸው። አትበቀልም፤ በሕዝብህም ልጆች ቂም አትያዝ፤ ነገር ግን ባልንጀራህን እንደ ራሱ ውደድ፤ እኔ እግዚአብሔር ነኝ» (ዘሌ19:18)

የበደሉንን ለዎች በልባችን መጥላት አንችላለን። ለዎች በልባችን ውስጥ ያለውን ነገር ማየት ስለማይችሉ ሰውባቸውን እየጠላናቸው ከእነርሱ ጋር ግብዝነት ያለበት ግንኙነት እናደርጋለን። ከእነርሱ ጋር በጥሩ መንፈስ እንዳለን እናስመሰላለን። ነገር ግን በልባችን ውስጥ ያለው ጥላቻ ከለዎች የተሰወረ ነገር ቢሆንም እግዚአብሔር ግን ይመሰክራል። በልባችን ውስጥ ያለው አላብና ሰሜት በሕይወት እግዚአብሔር ፊት የተገለጠ ነው። ...

በልባችን ውስጥ ያለው ጥላቻ በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአት ነው። ከልባችን ጥላቻን ማስወገድ ያለብን ለዎች ስለሚያዩት ወይም ይታወቅብናል ብለን ፈርተን ላይሆን ላይገለጥ ቢቅመጥም ኃጢአት ስለሆነ ነው። በልባችን ያለው ጥላቻ ለዎች ባያውቁትም በሕይወታችን እግዚአብሔር ወዳቀደልን መልካም ግብ እንዳንደርስ እንቅፋት ይሆንብናል።

በልባችን ከጠላን ሰው ጋር መልካም ግንኙነት ሊኖረን አይችልም። የልብ ጥላቻ ስግንኙነት ውስጥ ትልቅ ግድግዳ ይሆናል። ለዎች ፊት ለፊት በአካል እንዳይተያዩ፤ እርስ በርሳቸው እንዳይነጋገሩ፤ ሰላምታ እንዳይጠያየቁና እንዲከራረፉ ያደርጋል።

የመልካም ግንኙነት ጠላት የሆነው በደልን መቁጠርና ቂም መያዝ መቆጣጠል ይቅር መባባል ነው። በአብዛኛው የብዙዎችን መልካም ግንኙነት ያፈረሰው ጠላት ይቅርታ አስማድረግ ነው። አማኞች በጎብረት ውስጥ በሚኖሩበት ወቅት በመካከላቸው በደል ሊፈጸም ይችላል። ይህ እንግዳ ነገር አይደለም። ምክንያቱም እጅግ በጣም በሚቀደዱ ወዳጆች መካከል ግጭት እንዳይፈጠር መከላከል ክቶም አይቻልም። ነገር ግን በደል ሊኖር በደሉን በጸጋ መያዝን መማር የነበረውን ግንኙነት እንዳይበላሽ ያደርጋል። ማንም ምዕመን በጎብረቱ ውስጥ ባለው ወንድም ወይም እህት ላይ የሚነቅፈው ነገር ካለው በመነጋገር ይቅርታ መደራረግ እየተቻለ በጥላቻና በቂም ሰሜት አብረው መኖር ከክርስቲያናዊ ሥነምግባር የራቀ ሕይወት ነው።

አንዳንድ ጊዜ ሰዎች በውጭ ባላቸው ሁኔታ «ሰላማዊ» መሰለው አብረው እየኖሩ በልባቸው ውስጥ ግን ለግድያ የሚፈላለጉ ዓይነት ሊሆኑ ይችላሉ። በጸሎታቸው እንኳ ላይቀር በልባቸው ውስጥ ያለውን ሰሜት

ሊያንጸባርቁ ይችላሉ። «ጠላት» ብለው ሊቃውሙ ሰይጣንን ላይሆን በልባቸው የጠሉትን ሰው ሊያመሰክቱ ይችላሉ። ሰው ከውጭ ያለውን ነገር ያያል እንዲሁም ይሰማል፤ እግዚአብሔር ግን የልብን ዓላማ ይመዝናል። እጅግ የከበረ ዋጋ ያለው በአንደበታችን የሚወጣው ላይሆን የልባችን ቅንነትና ንጽሕና ነው።

በቀልን ለእግዚአብሔር መተውና ለበዳይ መልካም ማድረግ ዘላቂ ሰላም ስለሚያመጣ

እግዚአብሔር «በቀል የእኔ ነው እኔ ብድራቱን እመልባለሁ» (ሮሜ12:19) በማለት ተናግሯል። በአንዳንድ ሁኔታዎች ከለዎች ጋር ሰላምን መፍጠር የማይቻልበት ሁኔታ ሊያጋጥም ይችላል። በግንኙነት ውስጥ አለመግባባትና ግጭት በሚፈጠርበት ወቅት ግጭቱን ለመፍታት ኃላፊነት መውሰድ አስፈላጊ ነው። የክርስቶስ ተከታዮች ሌላው ወገን ሰላምን እንዲፈጥር ጫና ማሳደር የሚችሉበት ሁኔታ ላይገጥማቸው ይችላል ይሆናል። ሌላውን ወደ ሰላማዊ ውይይት ማምጣት ባይችሉም እንኳ የተከለተው አለመግባባት ወደ ከፋ ግጭት እንዳያመራና ግንኙነቱ እንዳይቋረጥ በራሳቸው በኩል ሰላማዊ የሆነ እርምጃ መውሰድ ይገባቸዋል። እግዚአብሔር በዚህ ዓለም እንድንኖር የፈቅደው ሰላምን እንድናመጣ እንጂ በለዎች ግንኙነት መካከል መለያየትና መከፋፈልን እንድናመጣ አይደለም።

በእኛ በኩል ከለዎች ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር የለሰምን መርሕና እርምጃ መከተል ዋጋ ሊያስከፍል የሚችል እንደሆነ ከወዲሁ ማወቅ ያስፈልጋል። አንዳንድ ጊዜ አንዳንድ ሰዎች የክርስቶስ ተከታዮች አይበቅሉም ብለው የሰላሙን እርምጃ ሰራላቸው ጥቅም ለመጠቀም ኢፍትሐዊ ድርጊት ያሳያሉ። ሰዎች የሰላምን መንገድ ለማጫናገፍ ምንም ዓይነት እርምጃ ቢወስዱ የክርስቶስ ተከታዮች የሰላምን መርሕና እርምጃ መልቀቅ የለባቸውም። ምክንያቱም የእምነታችን መሪ ይህን መንገድ በመከተል ተከክለኛውን ጎዳና ያሳየን በመሆኑ ነው። የእርሱ ተከታዮች ነን ካልን የእርሱን ዱካ መከተል ስምርጫ ውስጥ የሚገባ ጉዳይ አይደለም።

አንደ ክርስቶስ ተከታዮች ሰዎች በእኛ ላይ ከፋ ነገር በሚሠሩበት ጊዜ በራሳችን ሰዎቹ ሰበሰጧቸው በደል ብድራት መመስሰ የማይገባን በቀል ስላልተፈቅደልን ነው። ሰዎች ሰፈጸሙት በደል ጻድቅ ፈራጅ ጻኛ እግዚአብሔር ነው እንጂ እኛ አይደለንም። እኛን በለዎች ላይ ጻኛ አድርጎ ማንም አልሾመንም። ሰዎች ሲበድሉን እነርሱን ለመበቀል መነሣት ግን በራሳችን በለዎች ላይ ጻኛ አድርገን መሾም ነው። ይህ ደግሞ የእግዚአብሔርን የፍርድ ወንበር መቀማት ነው። የእርሱን ኃላፊነት ለራሳችን መውሰድ ነው። ይህ ሁኔታ ደግሞ ከለዎች ጋር ብቻ ላይሆን እግዚአብሔር ሥልጣንም ጋር እንድንጋጭ ያደርገናል።

ይቅርታ ማድረግ ከሥጋዊና ዓለማዊ እይታ የተለየ ተግባር ነው። ጠላትን ወይም በዳይን ይቅር ማለት የዓለም አቤት አይደለም። ይቅርታ የበቀልን ስሜት ለማጥፋትና በግንኙነት ውስጥ አውነተኛ እርቅ ለማምጣት ዓይነተኛ መሣሪያ ነው። ይቅርታ ለዎች በሌሎች ላይ ያሰቡትን ክፉ ነገር እንዳያደርጉ ይመልሳቸዋል። ጠላት ወይም በዳይ የተደረገለትን ይቅርታ በሚያይበት ጊዜ ወደፊት በዚያ ተግባር እንዳይቀጥል ያደርገዋል። «እኔ እንዲህ ያሰ በደል ፈጽሜ እያሰሁ እንዴት ይቅር ሊሰኝ ቻለ?» የሚለውን ጥያቄ ይጠይቃል። ያልተጠበቀ መልካም ነገር ሲደረግለት ወደ አከምሮው ይመለስና ያደረገውን ነገር ለማሳሳል ዕድል ይገኛል። በዚህ መንገድ ይቅርታ የበደለን ቀጣይነት ያጠፋል።

ይቅርታ ማድረግ ጠላትን ሠጻጅ የማድረጊያ መንገድ በመሆኑ

ማንኛውም ጤናማ አመለካከት ያለው ሰው ጠላት እንዲኖረው አይችልም። በሕይወት ውስጥ ጠላት ዚገጥመውም ማጥፋትን ይፈልጋል። ሰዎች ተበድለው ሳሉ በዳዮቻቸውን ቢበቀሉ እንደሚያጠፉባቸው ያስባሉ። ነገር ግን በቀል ጠላትን የማጥፋት ጥሩ ዘዴ አይደለም። ጠላትን ለማጥፋት እጅግ የተዋጣለት ለኬታማ መሣሪያ ጠላትህን ወዳጅ ማድረግ ነው። በመልካም ታሪኩ ብዙዎች የሚያስታውሱት አብርሃም ሲንከን የተባለው የቀድሞ የአሜሪካን ፕሬዝዳንት «ጠላቶቼን የማጠፋቸው ወዳጆቼ ሳይርጋቸው ነው» ብሎ ተናግሮ ነበር። በቀል ጠላትን ያበዛል! ወዳጅ ማድረግ ግን ጠላትን ያጠፋል።

የክርስቶስ ተከታዮች መበቀል የማይገባቸው ሌላው ምክንያት ደግሞ ሰዎች ክፉ ከሠሩ ክፉውን መመለስ ሰዎች መልካም ባሕርይ እንዲማሩ የማድረግ እቅም ስለ ማይኖረው ነው። ሰዎች ክፉ ነገር ሲያደርጉ በቸርነት ለጎ ነገርን ማሳየት ወደ መልካም ነገር ይመራቸዋል። በቀል ክፉ አሳብና ድርጊት ቀጣይነት እንዲኖረው ሲያደርግ መልካም ነገርን ማድረግ ደግሞ የክፉ አሳብና ድርጊትን ምንጭ ያደርጋል። ከዚህ ዓለም ክፉ ድርጊት እንዲጠፋ ለማድረግ በደል ሲፈጸም እያንዳንዱ ሰው በመልካም ሁኔታ ምሳሽ መስጠት ያስፈልጋል።

ክፉ የፈጸሙትን ሰዎች መበቀል በክፉ መሸነፍ ነው። በማንኛውም ግንኙነት ውስጥ ክፉን በክፉ ማሸነፍ አይቻልም። ክፉ ነገር የሚሸነፍበት ዋነኛው መንገድ ክፉ ብድራት በመስጠት ሳይሆን መልካም ነገር በመሥራት ነው። ክፉ ድርጊትን የማሸነፍ ኃይል ያለው መልካም ድርጊት ነው። ሰዎች ከጠላትነት ከልል ወደ ጓደኝነት መሥመር ውስጥ የሚገቡት በመልካም ሥራ ነው። እነርሱ ክፉ ሲያደርጉ መልካም በመሥራት ዳግመኛ በእኛ ላይ ክፉ እንዳይሠሩ ማድረግ ይቻላል። በዚህ ሂደት የሰዎቹን ክፉ ሥራ በመልካም ሥራ አሸነፍን ማለት ነው። ነገር ግን እነርሱ ክፉ ሲያደርጉ ክፉ ብድራት ከመለስን እኛም እንደ እነርሱ ሆን ማለት ነው። በክፉ ፈንታ ክፉ መመለስ ከትልቅ የሥነምግባር ደረጃ ራሳችንን በራሳችን ድርጊት ማዋረድ ነው።

ጠላትን ወዳጅ ማድረግ ግን ማንም ሰው የሚያደርገው ነገር እንደሆነ አይታሰብም። ይህን ለማከናወን ጠላትነትን እጥፍቶ ወዳጅነትን ማምጣት የሚቻልበትን ስልቶች ማወቅና ተግባራዊ ማድረግን ይጠይቃል። ከሁሉም በላይ ወዳጅነት የሚመጣው ሰጠላት መልካም ነገር በማድረግ ነው። ሰጠላቶቻቸው መልካም በማድረግ ጠላቶቻቸውን ያጠፋ ምሳሌ የሚሆኑልን ሰዎች አሉ። ከእነዚህም የሚከተሉትን ሰዎች እንመለከታለን። እነርሱም፡-

እልሳዕ፡- በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ካስነሳቸው ነቢያት መካከል አንዱ እልሳዕ ነበር። እልሳዕ በሚያገለግልበት ወቅት የሶርያ እደጋ ጣዮች እርሱ ወደ ነበረበት ሥፍራ መጡ። እነዚህ ወታደሮች በሶርያ ንጉሥ ተልከው የመጡ ሲሆን ዓላማቸውም ለእስራኤል ንጉሥ ምስጢር እየነገረው የሚያስመልጠውን ነቢዩ እልሳዕን ለመያዝ ወይም ለማጥቃት ነበር። እልሳዕም እግዚአብሔር ዓይናቸውን እንዲያሳውር ሰማ። የእደጋ ጣዮችም ዓይን ታወረ። ከዚያም በጠላት የሚፈልገው እርሱ ራሱ ወታደሮቹን መርቶአቸው የእስራኤል ንጉሥ ወደሚገኝበት ወደ ሰማርያ ወሰዳቸው። ከዚያም እንደ ደረሰ እግዚአብሔር ዓይናቸውን እንዲከፍት ጠየቀ፤ ሆኖአቸው። ጠላቶቹ በእርሱ እጅ እንደገቡ የተመለከተው የእስራኤል ንጉሥ «ልግደላቸውን?» ብሎ እልሳዕን ጠየቀ። ይህ ንጉሥ እንደ የሚያውቀው ሐቅ ነበር። በማንኛውም መንገድ ጠላት በእጅ ውስጥ ከገባ ማጥቃትን ነው። ጠላትን አግኝቶ ምሕረት የሚያደርግ ሰብዓዊ ፍጡር እምብዛም አይገኝም።

ከዚህ ከሰብዓዊ ፍጡር እይታና ድርጊት የተለየ አመለካከት የነበረው ነቢዩ እልሳዕ ግን ያልተሰመደ ነገርን አደረገ። በእልሳዕ ትዕዛዝ መሠረት ለእደጋ ጣዮቹ ድግሥ ተዘጋጀላቸው። «ብዙም መብል እዘጋጃላቸው! በሱና በጠጡ ጊዜም አሰናቃቸው! እነርሱም ወደ ጌታቸው ሂዱ» (2ነገ6:23ሀ)።

የእልሳዕ ውሳኔ አጉል ሃይማኖተኝነት ሲመስል ይችላል። በሕዝቡ ላይ በማንኛውም ጊዜ እደጋ መጣል የሚችሉትን ሰዎች ይዞ ድግሥ እብልቶ ማሰናበት የሞኝነት ድርጊት ይመስላል። እልሳዕ ግን የተረዳው አውነት ነበር።

- > በሕያው እግዚአብሔር ጥበቃ መታመን ለሕዝቡ ደህንነት ዋስትና ነው። እነዚህን ጠላቶች እሳልፎ የሰጣቸው እግዚአብሔር ነው እንጂ የሕዝቡ የውትድርና ብቃት እንዲሁም የራሱም ችሎታ እንዳልሆነ ተረድቷል።
- > እግዚአብሔር ከሰው ጋር ከሆነ ምንም ያህል ጠላት ቢመጣ ወይም ብዙ ተቃዋሚ ቢኖር ዞር ዞር ድሉ የእግዚአብሔር መሆኑን ተገንዝቧል።
- > እንደ እግዚአብሔር ነቢይነቱ የጠየቀውን ነገር እግዚአብሔር እንደሚፈጽምለት ቢያውቅም እግዚአብሔር እርሱን ለማጥፋት የመጡትን ወታደሮች እንዲያጠፋ አልሰማም። ምሕረት ከፍርድ እንደሚበልጥ የተገነዘበ ሰው ነበር።

➤ ጠላትን መበቀል ከሚያመጣው ፍሬ ይልቅ ለጠላት መልካም ማድረግ ዘላቂነት ያለው ለላምን እንደሚያመጣ ገብቶታል። መጽሐፉ «ከዚያም በኋላ የሰርያ አደጋ ጣዮች ወደ እስራኤል አገር አልመጡም» (2ነገ6:23ለ) ይላል። ለእስራኤል በጠላት ላይ እጅግ የከበረ ድል መቀዳጀት የሚባለው ጠላትነትን ወደ ወዳጅነት መለወጥ እንደሆነ ተረድቷል።

እስላሳ ስዚህ መልካም ድርጊቱ ጠላት በእኛ ላይ ከፋ ሲያስበና ሲያደርግ በመልካም መንገድ እምነታዊ ምላሽ መስጠት እግዚአብሔር ደስ የሚሰኝበት እንደሆነ ያስተምረናል። ለጠላት ለናይ የሆነ ተግባር መፈጸም በስብዓዊ እይታ የተለመደ ባይሆንም መንፈሳውያን የሆኑ ሰዎች ግን ይህ እካሄድ በግል ስብዓዊ የሆነ እርምጃ ከመውለድ የላቀ ውጤት እንደሚያስገኝ ያምናሉ።

ዳዊት፡- መጽሐፍ ቅዱስ የገዛ ጠላቶቻቸው በእጃቸው ውስጥ ገብተው እያሉ ምሕረት ስላደረጉት ሰዎች ይናገራል። ከእነዚህም አንዱ ዳዊት ነው። ሳኦል የተባለ የእስራኤል ንጉሥ እግዚአብሔርን ባለመታዘዙ ምክንያት በእርሱ ከተናቀ በኋላ ዳዊትን ለንጉሥነት መረጠ። ዳዊት ምንም ለንጉሥነት የተቀባ ሰው ቢሆንም ሳኦልን በታማኝነት ያገለግለው ነበር። በእግዚአብሔር እርዳታ ጎልታል የተባለውን የፍልስጥኤማውያንን ጀግና ካሸነፈ በኋላ የእስራኤል ሴቶች ሳኦል ሺህ፤ ዳዊት ደግሞ አልፍ ገደለ ብለው ከመዘመራቸው የተነሣ ሳኦል ለእርሱ የተሰጠው ክብር እነስተኛ እንደሆነ በማሰብ ዳዊትን ለመግደል አለበ። በተለያዩ መንገዶች ለእርሱ ወጥመድ በማዘጋጀት ዳዊትን ለመግደል ያደረገው መከራ አልተሳካለትም። በመጨረሻ ጦር በማስከተት ዳዊት ላይ ዘመቻ ከፈተ።

ሳኦል ዳዊትን በማሳደድ ላይ በነበረበት ሁኔታ በአንድ እጋጣሚ ሳኦል ዳዊትና ወታደሮቹ በነበሩበት ዋሽ ውስጥ ሲፀዳዳ ይገባል። በዚህ ጊዜ «የዳዊትም ሰዎች - እነሆ ጠላትህን በእጅህ እሳልፌ እሰጠዋለሁ፤ በዓይንህም ደስ የሚያሰኝህን ታደርግበታለህ ብሎ እግዚአብሔር የነገረህ ቀን እነሆ ዛሬ ነው» (1ሳሙ-24:4) በማለት ዳዊት ጠላቱን ሳኦልን እንዲገድለው ይመክሩታል። በሰብዓዊነት እይታ ሲታይ የዳዊት ወዳጆች የተናገሩት ነገር ትክክለኛ እሳብ ይመስላል። የሚገርመው ነገር እነዚህ ሰዎች እግዚአብሔር ስለዳዊት የተናገረውንም የተስፋ ቃል ጠቅሰዋል። እግዚአብሔር በእርሱ ላይ የሚገሠቱትን ጠላቶቹን በእጅ አሳልፎ እንደሚሰጥና ድልን እንደሚያቀዳጀው የሰጠው የተስፋ ቃል ፍጻሜው አሁን እንደሆነ አሳለቡት። የትንዚቱ መኖርና የሳኦል በዳዊት እጅ መውደቅ መገጣጠም ሁኔታው ከእግዚአብሔር ዘንድ የተቆረጠ እንደሆነ ለመገመት ያስችላል። በጠላት ላይ የማያዳግም እርምጃ በመውሰድ ከአደጋ ጎሮ ለመውጣትና የንጉሥነት ዙፋንን ለመቆጣጠር ሁኔታው ምቹ ሆኖ ቀርቧል።

የዳዊት እይታ ግን የተለየ ነበር። ዳዊት ይህን እጋጣሚ በመጠቀም የመክራውን ጊዜ ለማሳጠር አልፈለገም። የሚያሳድደውን ጠላቱን ሳኦልን ገድሎ ሥልጣን መያዝ ቀርቶ በቀስታ የሳኦልን መጎናጸፊያ ዘርፍ

በመቀረጡም ልቡ በሐዘን ተመታ። ዳዊት ጠላቱን ለመግደል ያልፈለገበት ምክንያት ምን ነበር?

✓ ዳዊት እግዚአብሔር የቀጣውን ሰው መግደል አልፈለገም። «እግዚአብሔር የቀጣው ነውና እግዚአብሔር በቀጣው ላይ እንዲህ ያለውን ነገር አደርግ ዘንድ እጄንም አጥልበት ዘንድ እግዚአብሔር ከእኔ ያርቀው» (1ሳሙ-24:6) በማለት ተናገረ።

✓ ዳዊት ሳኦልን ለመግደል ምንም ዓላማ አንደ ሌለው በማስረጃ ለማረጋገጥ ፈልጎ ነበር። ዳዊት ከሳኦል ጋር በተገናኘ ጊዜ «የልብስህን ዘርፍ በቀረጥሁ ጊዜ አልገደልሁህም ስለዚህም በእጄ ከፋትና በደል እንደሌለ አንተም ነፍሴን ልትወስድ ምንም ብታሳድደኝ እንዳልበደልሁህ ተመልከተህ እወቅ» (1ሳሙ-24:11) በማለት ተናገረው።

✓ ዳዊት ይህን መልካም ድርጊት በማድረግ ምናልባት ሳኦል ተጸጽቶ እርሱን ከማሳደድና በጠላትነት ከመፈለግ ይመለስ ይሆናል ብሎ ተስፋ በማድረግ ነበር።

ዳዊት ባላለበው ሁኔታ ሳኦልን ለመግደል በሚችልበት ሥፍራ ማግኘቱ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሳካለት ፈተና እንደሆነም ማሰብ ይቻላል። ተሳዳጅ በርቀት በሚኖርበት ጊዜ አላዳጅን እንደማይጠላና ቢያገኘውም ምሕረት እንደሚያደርግለት መናገር ይችላል። ይህ አባባል ግን እርግጠኛነቱ ማለት አልብ የተነገረ መሆኑ የሚታወቀው በተግባር አላዳጅ በተሳዳጅ እጅ ወድቆ ቢታይ ነው። ዳዊት በልቡ ውስጥ በተጠራቀመው ጥላቻና ምሬት ተሞልቶ ሳኦልን ይገድላል ወይስ በይቅርታ ተሞልቶ ምሕረት ያደርግለታል? ለሚለው ጥያቄ ትክክለኛ ምላሽ የሚገኘው ሳኦልን በዳዊት እጅ ጥሎ ማየት ነበር።

በሰብዓዊ እይታ በሚገርም መልኩ ሳኦል ዳዊትን ለመግደል ብዙ መከራ ቢያደርግም አሁንም እያሳደደው እያለ ዳዊት በእርሱ ላይ ቂም አልያዘም። በእርሱ ልብ ጥላቻ፤ ቂምና በቀል ሥፍራ እላገኝም ነበር። ሳገኘ ው እጋጣሚ ሳኦልን መግደል ቀርቶ የእርሱን ልብስ ጫፍ መቀረጡም ራሱ የሐዘን ምክንያት ቢሆንበት እንመለከታለን። «የሳኦልን የልብሱን ዘርፍ ስለ ቆረጠ የዳዊት ልብ በገዢን ተመታ» (1ሳሙ-24:5)። ይህ ዳዊት ምን ያህል ለእግዚአብሔር ፈቃድና ሕግ የተነቃቃ ልብ ወይም መንፈሳዊነት ሚዛን ሊለቅ የሚለማው እንደሆነ መመልከት ይቻላል። የሳኦልን የልብሱን ዘርፍ መቀረጥ ለሳኦል ውርደትን ያመጣል። ዳዊት እግዚአብሔር በሥልጣኑ ባገኘው ሰው ላይ ውርደትን ማምጣት ትክክል እንዳልሆነ በደንብ የገባው ሰው ነበር።

ዳዊት ለሳኦል መልካም ነገር በማድረግም የተገኘው ውጤት ጥሩ ነበር። ዳዊት በከፋ ፈንታ መልካም እንደ መለለለት፤ ከሳኦል ይልቅ ዳዊት ጸድቅ እንደሆነ፤ በሰብዓዊ እይታ ማንም ለው ጠላቱን በእጅ አግኝቶ እንደማይተው ነገር ግን ዳዊት ምሕረት እንዳደረገለት ሳኦል ተገነዘበ። ከእርሱም ይልቅ ዳዊት ለንጉሥነት ብቃት ያለው ለው እንደሆነ አስመለከረ። በእርሱ ላይ

ከፋትን ስማምጣት የሚፈልገው ሳኦል ተስፋ ቆረጠ። ጻዊትን ሊያገኘው እንደማይችልና ከገጥሥነት ሊያስቀረው እንደማይችል ገባው። ከዚህም የተነሣ የእርሱን ወገን እንዳያጠፋ ቃልኪዳን እንዲገባለት ሰመነው። ጻዊትም ቃልኪዳን ገባለት። ከፋን በመልካም በማሸነፍ እሳዳጁ ሰማኝ፤ ተሳዳጁ ደግሞ ተሰማኝ ሆነ። በዚሁ ሁኔታ በእንድ ወቅት በሳኦልና በጻዊት መካከል የተደረገው የትግል ምዕራፍ በዚህ ተደመደመ። ጻዊት ከፋውን በመልካም ተግባር አሸነፈ።

ጻዊት ጠላቱን በእጁ አገኝቶ በነጻ ከመልቅቅ ተግባር ዛሬ ለሕይወታችን የምንማራቸው መርሆዎች ይኖራሉ። ከእነዚህም የሚከተሉት የሚጠቀሱ ናቸው፡-

❖ በጥላቻና በምሬት የተሞላ ልብ ለበዳይ ይቅርታ ስማድረግ ከፍተኛ እንቅፋት ሊሆን በምንም ሁኔታ ውስጥ በዳይን መውደድ መቻል ግን ከፋን በከፋ ሁኔታ ለመመለስ ሁኔታዎች ምቹ ሆነው በሚቀርቡበትም ጊዜ ምሕረትን ስማድረግ ያስችላል።

❖ በለዎች በተሰይሙ በበዳይ ላይ ከፋ ነገር ስማድረግ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ቢጠቀስ፤ ከወዳጆች እዎንታዊ ምስክርነት ቢገኝ፤ ሁኔታዎች ሁሉ ተመቻችተው ቢመጡ፤ መንፈስ ቅዱስ ለውስጥ ሰውነታችን የሚሰውን መልዕክት ማዳመጥ ጠቃሚ ነው። ጻዊት ከፋ ስማድረስ የተመሰሰው በእርሱ ላይ የነበረው መልካሙና የማስተዋል መንፈስ «ጠላትህን በእጅህ ጥያሴህና ጨርሰው» የሚል ምስክርነት ባስመስጠቱ ነው። ሕሊናችን ለመንፈስ ቅዱስ ድምጽ የተከፈተ ሲሆን የእግዚአብሔር መንፈስ በበዳይ ላይ ከፋ ድርጊት እንድንፈጽም እይመራንም።

❖ እንዳንድ ጊዜ የቅርብ ወዳጆችን ምክር እለመስማት ዋጋ ሊያስከፍል እንደሚችል በማለብ የማንፈልገውን ነገር ስማድረግ ልንገፋፋ እንችላለን። የጻዊት ታማኝ ወታደሮች እግዚአብሔር ጠላቱን በእጁ ጥሉት ለብዓዊ እርምጃ በመውሰድ ማጥፋት ካልፈለገ ለምን ከእርሱ ጋር እንቸገራለን? ብለው በእርሱ ላይ ሲነሡ ይችሉ ነበር። ጻዊት ሳኦልን ለመግደል ፈቃደኛ ባለመሆኑ የተሰማቸውን ባናውቅም ዝም ማለታቸው እርሱን ከማክበራቸው የተነሣ እንጂ እርሱ ያደረገው ነገር መልካም ሆኖ ታይቶአቸው ላይሆን ይችላል። እንደ እግዚአብሔር እሳብ የሆነውና የተረዳው ነገር ወዳጆቻችን ከሚሉትም ተቃራኒ ቢሆን በከፋ ፈንታ መልካም ማድረግ የማይሻር መሰከታዊ መርህ ነው።

እንዳንድ ጊዜ ጠላቶቻችንን በራሳችን መበቀል ባንፈልግም ሌሎች ሰዎች እንዲበቀሱልን ልንፈልግ እንችላለን። እኛ በቅጥታ ከፋውን ነገር ባስመፈጸማችን ከደሙ ገዱሕ እንደሆንን ማሰብ ይቻል ይሆናል። ሆኖም በእግዚአብሔር ዓይን የሚመዘነው በልባችን ውስጥ ያለው ከፋ ዓላማ በመሆኑ ከፍርዱ እናመልጥም። ሰዎች ወደፊት መሪ ወይም ተስፋ የሚጣልበት ዓይነት ሰው እንደሆንን የሚያሰቡ ከሆነ እኛን የሚያሳድዱትን ወይም የሚቃወሙትን ሰዎች በመጉዳት በእኛ ዘንድ ተቀባይነት ስማማች

ባለውሰታችን መሆን ይፈልጋሉ። ስለዚህ ለእኛ ደበታ የሚያመጡ መስሎአቸው በስማችን እንዳችን ከፋ ነገር በተቃዋሚዎቻችን ላይ እንዳይፈጽሙ መከልከል ይገባናል።

❖ በእኛ ላይ በደልን የሚፈጽሙ ሰዎች እግዚአብሔር ሥልጣን የለጣቸው ቢሆኑና እነርሱ ሥልጣናቸውን በመጠቀም በእኛ ላይ በደል ቢፈጽሙ እነርሱን ከማዋረድ እንጠንቅቅ። በእነርሱ ሥልጣን ላይ መነሣት የእግዚአብሔርን እሳብ መቃወም በሰሚሆን መልካሙን መንገድ በመጠቀም እናምልጥ። ጻዊት ሳኦልን መከለስ የሚችልባቸው ምክንያቶች እያሌ ናቸው። ከሁሉም በላይ ለእግዚአብሔር ባለመታዘዙ ምክንያት የእግዚአብሔር መንፈስ ከእርሱ እንደ ተለየና የሚያደርጋቸውን ነገሮች በከፋ መንፈስ ተጽዕኖ ሥር ሆኖ እያደረገ እንዳለ ሲነገረው ይችላል ነበር። ጻዊት ራሱ መዘቃ አየተጫወተ ከፋ መንፈስን ከእርሱ ያርቀው እንደ ነበር ሕያው ምስክር ነው። ሆኖም ጻዊት አሁንም «ጌታዬ» ብሎ ይጠራዋል።

❖ በበዳይ ላይ ከፋን በከፋ ከመመለስ ፍርዱን ለእግዚአብሔር በመስጠት መልካምን በማድረግ መጽናት ውጤቱ የተሻለ ነው።

መንፈሳዊ መሪዎች ከእግዚአብሔር እሳብ ወጥተው በራሳቸው መንገድ ሲሄዱ እንዲሁም የለይጣን መጠቀሚያ መሣሪያዎች ሲሆኑ እነርሱን መክሰስና ባንለገሱበት ሕዝብ ዘንድ ክብራቸውን እንዲያጡ ማድረግ የመልካሙ መንፈስ ፍሬ እይደለም። እነርሱን ማጥላላትና ተቀባይነት እንዳያገኙ ዘመቻ ማድረግ የእኛ ድርሻ አይደለም። እኛ ሕይወታችንን በድጽቅ መንገድ መጠበቅ አለብን። እግዚአብሔር ብራሱ ጊዜና ሁኔታ የማይፈልጋቸውን ሰዎች ከእንደሚሆኑ ሥፍራ ያነሳል። እነርሱን እንዲያሳኩ ከመጽሐፍ ይልቅ እንደሚከብሩ ማለት እንዲገባቸው መጽሐፍ መንፈሳዊነታችንን ይረዳናል።

ማጠቃለያ፡

- እግዚአብሔር ይቅር ያላቸውን ሰዎች ይቅር ማለት ከእርሱ ጋር በመተባበር መንፈሳዊና ለብዓዊ ግንኙነትን ይፈውሳል።
- ለሰዎች ይቅርታን ማድረግ ከርስቶስ በሕይወታችን ውስጥ መኖሩንና የእርሱ እውነተኛ ተከታዮች መሆናችንን የሚያሳይ ብርቱ ምልክት ነው።
- ያለ ይቅርታ ሕይወት ከእግዚአብሔር የተለጠንን ሰዎችን ከእግዚአብሔር እንዲሁም ለዎችን ከለዎች ጋር የማስታረቅን እንልግላለን ለኬታማ በሆነ ሁኔታ መፈጸም እንችልም።

✚ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ጠላትን ወዳጅ የሚያደርግና ዘላቂ ኅብረትን ማምጣት የሚችለው በይቅርታ ሕይወት መመላለስ ነው።

የማለሳለል ጥያቄዎች፡

- (1) ስለ ብዙ በደላቸው ከእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረትን ያገኙ የክርስቶስ ተከታዮች ሊበደሉ ለእርስ በርሳቸው እንዲሁም ለሌሎች ሰዎች ይቅርታን ለማድረግ የሚከብዳቸው ስምን ይሆን?
- (2) «በቀል ጠላትን ያበዛል፤ ወዳጅ ማድረግ ግን ጠላትን ያቀርባል» የሚለው አላብ በዓውዳችን ምን ያህል ተቀባይነትና ተግባራዊነት ይኖረዋል?
- (3) እርስ በርሳችን ይቅርታ ካስማድረጋችን የተነሣ ክርስቶስን ባሳመኑ ሰዎች ዘንድ ለማችን በክፉ ይነሣል፤ ይህን ደካማ ጎኖችን እንዴት ማሻሻል እንችላለን?

የይቅርታ መንፈሳዊና ሥነልቦናዊ መሠረቶች

እንደ ሰው ይቅርታ በሚያደርግበት ወቅት እምነቱ በዓላማው፣ በሂደቱና በውጤቱ ላይ የሚኖረውን ሚና ተመልክተናል። ከመንፈሳዊ ምክንያቶችም በተጨማሪ ይቅርታ ለማድረግ የሚረዱ ሥነልቦናዊ ምክንያቶች ይኖራሉ። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ይቅርታ መደራረግ አስፈላጊ መሆኑን የሥነልቦና ጥናቶችም ያስረዳሉ። ይቅርታ ማድረግ ለተበዳይና ሰበዳይ የሚያመጣው የውስጣዊ ሕይወት ግንባታ ይኖራል። ከጥቅም እንጻር ብቻም ሳይሆን በይቅርታ ሂደት ውስጥ በሚታሰፍበት ጊዜ የተሰያዩ ሥነልቦናዊ ሁኔታዎች እዎንታዊ ወይም አሉታዊ ሚና ይኖራቸዋል።

በዚህ ክፍል ይቅርታ ማድረግና መቀበል አስፈላጊ የሆነበትን ምክንያት ሁለተኛውን ከሥነልቦና አይታ እንመሰክታለን። ይቅርታ ከሥነልቦና እንጻር ቢታይ ስሜያደርገውና ስሚቀበለው ሰው ሊሰጥ ስሚችለው ጥቅሞች ጥቂቶችን እናያለን።

ይቅርታ ማድረግ ራስን የመውደድና የማክበር ምልክት ነው

ጤናማ የሆነ ሕይወት ያለው ሰብዓዊ ፍጡር ራሱን ይወዳል፤ ያከብራልም። ራስን መውደድና ማክበር ራስን ማዕከል ካደረገው የሕይወት ዘይቤ የተሰየ ነው። ራስን መውደድ ማለት ተገቢውን ፍቅር፣ እይታና እንክብካቤ ለራስ ማድረግ ነው። ራስ ወዳድነት ግን ለራስ ፍላጎት እርካታ ብቻ መኖር ቢሆን ውጤቱም እርካታ ማጣት፣ ግፍት፣ ጦርነትና ከሰዎች ጋር በፍቅር ዘላቂነት ያለው ግንኙነት መመሥረት አስመቻል ናቸው። ራስ ወዳድነት ባልንጀራን እንደ ራስ መውደድ የሚሰውን መርሕ እይቀበልም። የግል ፍላጎትና ጥቅም ከሁሉም ቀድሞ የሚመጣበት የሕይወት ዘይቤ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ራስን በተገቢው ሁኔታ መውደድን በተለይም እግዚአብሔር እንደተቀበለን ራሳችንን መቀበልና መመልከት እንደሚገባን ቢያስተምረን ራስ ወዳድነትን ግን ኃጢአት እንደሆነ ይናገራል።

የእግዚአብሔር ቃል «ባልንጀራህን እንደ ራስህ ውደድ» (ማቴ22:37) ብሎ ያስተምራል። ራሱን የማይወድ ሰው ሌሎች ሰዎችን መውደድ አይችልም ማለት ነው። ሌሎች ሰዎችን መውደድ የምንችልበት የመጨረሻው ጣሪያ ራሳችንን የምንወደውን ያህል ነው።

ራስን መውደድ የሕይወታችን እንቅስቃሴ ማዕከል ነው። ከሌሎች ሰዎች ጋር ተገቢውን ግንኙነት ለመመሥረትና ለመጠበቅ የምንችለው ራሳችንን በተገቢው ሁኔታ የምንወድ ስንሆን ነው። ለራሳችን ያለን ፍቅር ከሌሎች ሰዎች የምንቀበለውንና ለሰዎች የምንሰጠውንም ፍቅር ይወስናል። ራሳችንን ዋጋ እንዳለንና ያስምንም ቅድመ ሁኔታ የምንወደድ ሰዎች መሆናችንን ስንረዳ ለሌሎች ሰዎች ፍቅር መስጠትን እንማራለን።